

Міністерство освіти та науки України
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Навчально-науковий інститут післядипломної освіти
Кафедра теорії та практики перекладу з англійської мови

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДУ АБРЕВІАТУР, АКРОНІМІВ ТА СКОРОЧЕНЬ У СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

Студентки VI курсу 641мз групи
Спеціальності 035 – Філологія
Спеціалізації 035.041 Германські мови та
літератури (переклад включно) перша – англійська

Лимар Маргарити Юріївни

Керівник: к. філол. н., доцент

Кузенко Галина Миколаївна

Рецензент: к. пед. н., доцент

Волченко Ольга Михайлівна

Національна шкала _____

Кількість балів _____ Оцінка ECTS _____

м. Миколаїв – 2022

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ АБРЕВІАТУР, АКРОНІМІВ ТА СКОРОЧЕНЬ У СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ.....	8
1.1. Суспільно-політичний дискурс як особливий вид комунікації.....	8
1.2. Абревіатури, акроніми та скорочення як складові суспільно- політичного дискурсу: історичний аспект.....	18
1.3. Типологізація абревіатур, акронімів та скорочень у суспільно- політичному дискурсі.....	28
1.4. Специфіка перекладу англomовних абревіатур, акронімів та скорочень українською мовою.....	39
РОЗДІЛ 2. ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АНАЛІЗ АБРЕВІАТУР, АКРОНІМІВ ТА СКОРОЧЕНЬ У СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ.....	46
2.1. Шляхи відтворення абревіатур у текстах суспільно-політичного спрямування.....	49
2.2. Акроніми та особливості їх відтворення у суспільно-політичних перекладах.....	74
2.3. Перекладацький аналіз скорочень у суспільно-політичному дискурсі.....	89
ВИСНОВКИ.....	96
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	102
ДОДАТКИ.....	120
SUMMARY.....	177

ВСТУП

Актуальність дослідження. Переклад скорочень є темою, що не втрачає своєї актуальності, зважаючи на широке використання абревіатур, акронімів та скорочень у комунікаційних процесах, які супроводжують різні сфери людської діяльності. Однією із таких сфер є суспільно-політична, предметом обговорення якої виступають напрямки державної та міжнародної політики, що безпосередньо впливають на життя громадян.

Суспільно-політичний дискурс як вид інституційного дискурсу є специфічним комунікаційним процесом, що охоплює мовну систему, мовознавчу діяльність і, власне, текст. По своїй суті, він є політичним дискурсом, регламентованим за змістом та формою, який впливає на суспільство. Дискурс, як комунікативне явище, передбачає обіг значного обсягу інформації, яка вимагає швидкого поширення та обробки. З цією метою, задля більш раціонального використання часових та просторових ресурсів, суспільно-політичний дискурс збагачується скороченими лексичними одиницями. Саме вони допомагають кодувати інформацію та поширювати її більш ефективно, що є вкрай важливим для підтримки та зміцнення зав'язків між політичними структурами та громадянами держави. Відповідно, завдання перекладача полягає у максимально коректному перекладі відповідних лексичних скорочень задля сприяння ефективності суспільно-політичної комунікації.

Актуальність роботи також обумовлюється тим, що суспільно-політичний дискурс є предметом для міждисциплінарних досліджень, лінгвістична складова яких може стосуватися не лише питань стилістики, але й перекладу його термінології. Саме тому, вивчення скорочень (абревіатур, акронімів та власне скорочень) та аналіз їх перекладу є актуальним напрямком сучасних лінгвістичних досліджень. У дипломній роботі автор зосереджує увагу на вивченні суспільно-політичного дискурсу як інституційного виду комунікації,

письмовим відображення якого є не лише опубліковані новини, але і офіційні документи, зокрема, звіти та доповіді. У зв'язку із цим, проводиться контент-аналіз та перекладацький аналіз документів суспільно-політичної тематики на предмет наявності у них різних видів скорочень та варіантів їх перекладу.

Вивченню окреслених питань присвячено чимало праць вітчизняних та зарубіжних вчених. Зокрема, питання дискурсу, політичного дискурсу та його суспільного виміру розглядали О. Акульшин, Н. Арутюнова, Т. ван Дейк (T. van Dijk), Р. Гассен (R. Hassen), О. Епштейн, А. Заяць, В. Карасик, Т. Кириченко, С.-В. Кривенко, О. Кубрякова, М. Макаров, О. Пильгун, А. Романюк, П. Серіо, М. Стаббс (M. Stubbs), О. Страшевська, О. Шейгал, Д. Шиффрін (D. Schiffrin). До дослідників, чиї наукові пошуки присвячені історії створення системи скорочень, їх визначення та співвідношення, можна віднести таких лінгвістів як Д. Алексєєв, С. Ардіні (S. Ardini), П. Бейкер (P. Baker), Е. Вігглесворт (E. Wigglesworth), Д. Ганич, А. Гонкапохья (A. Nonkarohja), В. Громовенко, Г. Дженкінсон (H. Jenkinson), Є. Дюжикова, С. Єрмоленко, Н. Зеркіна, Н. Костіна, Ф. Лієбер (F. Lieber), В. Ліндсей (W. Lindsay), І. Олійник, С. Пітіна, А. Пуджянті (A. Pujiyanti), Л. Райт (L. Wright), Дж. Робертс (J. Roberts), О. Селіванова, К. Соломон (K. Solomon), Л. Траубе (L. Traube), З. Харитончик, Дж. Чарльс (J. Charles). Проблему класифікації аббревіатур, акронімів та скорочень та їх репрезентацію у суспільно-політичному дискурсі досліджували І. Арнольд, Н. Глушук, А. Гонкапохья (A. Nonkarohja), Д. Квеселевич, Е. Коттеро-Габіє (E. Cottereau-Gabillet), В. Карабан, В. Кук (V. Cook), Н. Маззіотта (N. Mazziotta), Г. Марчанд (H. Marchand), Г. Луканська, Б. Поуелл (B. Powell), Д. Раян (D. Ryan), Дж. Рогос-Гебда (J. Rogos-Hebda), Ю. Рьомер (J. Römer), В. Сасіна, Л. Чумак, А. Шишко. Переклад скорочень став об'єктом вивчення для таких вчених як А. Камініна, В. Карабан, К. Кравець, А. Прокопенко, Д. Шеремет та інших дослідники.

Об'єкт дослідження: аббревіатури, акроніми та скорочення у суспільно-політичному дискурсі.

Предметом дослідження є віднайдення перекладачами способів відтворення абревіатур, акронімів та скорочень у суспільно-політичному дискурсі.

Метою дослідження є вивчення різновидів абревіатур, акронімів та скорочень, які використовуються у суспільно-політичній комунікації, та дослідити підходи до їх перекладу, виконавши перекладацький аналіз документів із офіційного сайту представництва ООН в Україні, а також здійснивши переклад відповідної лексики суспільно-політичного спрямування із офіційних Інтернет-джерел.

Відповідно до мети, **завданнями** дипломної роботи є:

- вивчення суспільно-політичного дискурсу як особливого виду комунікації;
- дослідження понять «абревіатура», «акронім» та «скорочення» в історичній ретроспективі;
- вивчення типів абревіатур, акронімів та скорочень і особливостей їх функціонування у суспільно-політичному дискурсі;
- дослідження теоретичних засад перекладу англomовних абревіатур, акронімів та скорочень українською мовою;
- здійснення контент-аналізу матеріалів офіційного сайту представництва ООН в Україні на предмет застосування та прийомів перекладу абревіатур, акронімів та скорочень.

Методи дослідження. Під час написання дипломної роботи були використані методи наукового пізнання, а саме метод якісного аналізу, описовий та порівняльний методи, реалізовані через аналіз та пошук взаємозалежності таких понять як «дискурс» та «суспільно-політичний дискурс», а також «абревіатура», «акронім» та «скорочення». Когнітивний аналіз надає автору можливість вивчити принципи застосування методу абревіації для передачі інформації у рамках суспільно-політичної комунікації. Окрім того, застосовано метод контент-аналізу, метою якого є виявлення різних видів скорочень та

способів їх перекладу українською мовою у текстах доповідей та звітів представництва ООН в Україні.

Наукова новизна полягає у здійсненні однієї з перших спроб комплексного дослідження використання та перекладу аббревіатур, акронімів та скорочень у текстах суспільно-політичної спрямованості. Окрім того, залучено широке коло англомовних джерел, частина яких раніше не була предметом спеціального вивчення. Основними положеннями та результатами, які визначають наукову новизну дослідження й виносяться на захист, є такі:

1) *уперше* здійснено комплексний контент-аналіз матеріалів офіційного сайту представництва ООН в Україні щодо прийомів перекладу аббревіатур, акронімів та скорочень;

2) *удосконалено*: вивчення суспільно-політичного дискурсу як особливого виду комунікацій та класифікацію скорочень у англійській мові;

3) *набуло подальшого розвитку* комплексне дослідження аббревіатур, акронімів та скорочень у текстах суспільно-політичного дискурсу.

Практична цінність роботи полягає у тому, що вона є прикладом комплексного та міждисциплінарного підходу до вивчення суспільно-політичного дискурсу як варіанту інституційного дискурсу, що надає можливість аналізувати офіційні документи як вид суспільно-політичної комунікації. Також, робота містить комплексні емпіричні дослідження щодо історії виникнення та розвитку мовної системи із використанням аббревіатур, акронімів та скорочень, варіантів їх класифікації, підходів та засад щодо їх перекладу. Представлене дослідження може бути використане при розробці лекційних та практичних занять із курсів, присвячених вивченню суспільно-політичних комунікацій, когнітивної лінгвістики, теорії та практики перекладу. Окрім того, результати дослідження можуть стати в нагоді при вирішенні практичних задач, пов'язаних із англо-українським та україно-англійським перекладом текстів суспільно-політичної тематики.

Апробація дослідження було здійснена на:

– XV Міжнародній науковій конференції «Ольвійський форум – 2021: Стратегії країн Причорноморського регіону в геополітичному просторі» (м. Миколаїв, 10–13 червня 2021 рік);

– XXIV Всеукраїнській науково-практичній конференції «Могилянські читання – 2021: Досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні: глобальний, національний та регіональний аспекти» (м. Миколаїв, 8–12 листопада 2021 рік).

Публікації. Результати дослідження викладено у 3-х публікаціях, з них 1 – одноосібна стаття у фаховому науковому виданні України, 2 – матеріалів тез наукових конференцій:

1. Lyumar, Marharyta. “English Abbreviations and Acronyms in the Socio-Political Discourse: Types and Approaches in Translation.” *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*, том 32 (71), № 5, ч. 1, 2021, сс. 256–260.

2. Lyumar, Marharyta. “Peculiarities and Types of English Abbreviations and Acronyms.” *Ольвійський форум – 2021 : Стратегії країн Причорноморського регіону в геополітичному просторі : XV Міжнар. наук. конф. 10–13 червня 2021 р., м. Миколаїв : тези доп. : Мовно-культурна політика. Академічні свободи, університетська автономія / Чорном. нац. ун-т ім. Петра Могили, Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021, сс. 66–68.*

3. Lyumar, Marharyta. “Abbreviations and Their Translation in the Socio-Political Discourse.” *Могилянські читання – 2021 : Досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні: глобальний, національний та регіональний аспекти : XXIV Всеукр. наук.-практ. конф. : тези доп. : Філологія, Миколаїв, 8–12 листоп. 2021 р. / ЧНУ ім. Петра Могили. – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021, сс. 59–61.*

Структурно робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальна кількість сторінок – 179, із них – 99 сторінок основного тексту.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ АБРЕВІАТУР, АКРОНІМІВ ТА СКОРОЧЕНЬ У СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

1.1. Суспільно-політичний дискурс як особливий вид комунікації

Визначення поняття дискурсу є однією із найважливіших проблем у мовознавстві. Дискурс як лінгвістична категорія є складним та багатозначним об'єктом дослідження. Ця складність полягає в тому, що дискурс є явищем проміжного характеру між мовою та спілкуванням, мовною поведінкою, з одного боку, і фіксованим текстом з іншого боку. Багато термінів, що використовуються в лінгвістиці мови, психолінгвістиці, соціолінгвістиці та лінгвокультурології, трактуються неоднозначно. До них належить і поняття дискурсу.

У сучасній лінгвістиці існує багато визначень дискурсу. Першим термін «дискурс» у лінгвістику ввів Е. Бенвеніст. Він визначає дискурс як мову, що відтворюється тим, хто говорить, на противагу, розповіді, яка розгортається без втручання суб'єкта висловлювання (129).

Існує значна кількість визначень даного терміну. Голландський вчений Т. ван Дейк пропонує розуміти дискурс у широкому та у вузькому значенні. Дискурс у вузькому значенні (як текст чи розмова) – це вербальна складова комунікативної дії, про яку йдеться як про «текст» чи «розмову». У цьому сенсі термін дискурс позначає завершений або продовжуваний «продукт» комунікативної дії, його письмовий чи мовний результат, який інтерпретується реципієнтами (Dijk, “Discourse, Opinion” 7). Тобто, дискурс у загальному розумінні – це письмовий або мовний вербальний продукт комунікативної дії.

У широкому сенсі дискурс є комплексною комунікативною подією, що відбувається між тим, хто говорить і тим, хто слухає в процесі комунікативної дії в певному часовому та просторовому контексті (Dijk, “ Discourse Semantics” 243). Ця комунікативна дія може бути мовною, письмовою, мати вербальні та

невербальні складові. Типові приклади – звичайна розмова з товаришем, діалог між лікарем та пацієнтом, або процес читання газети.

У лінгвістичній науці термін «дискурс» на сьогоднішній день є одним із найуживаніших та багатозначних (Кириченко).

1. Дискурс співвідноситься із поняттям текст, формою тексту, з довільним фрагментом тексту (В. Дем'янков). Р. Гассен зазначає, що «дискурс – це мова або система репрезентації, яка сформувалася в суспільстві, щоб створити та поширити узгоджений набір значень щодо важливої тематичної області» (Hassen 120). Терміни «мова» і «текст» як два аспекти дискурсу є видовими щодо відношення до родового терміну «дискурс», що їх об'єднує. В широкому значенні під «дискурсом» розуміють все, що говориться і пишеться, тобто, мовна діяльність, яка є «у той же час і мовним матеріалом» (Щерба 29).

2. Дискурс співвідноситься із поняттям «висловлювання». У зв'язку з цим, Д. Шифрін виділяє три основні підходи щодо трактування поняття: перший підхід здійснюється з позицій формально чи структурно орієнтованої лінгвістики та визначає дискурс як мову, яка є вищою за рівень речення («language above the sentence»); другий підхід пов'язаний з функціональним визначенням дискурсу як будь-якого «вживання мови» у широкому соціокультурному контексті; третій варіант визначення передбачає синтез вищеназваних тлумачень і робить акцент на взаємодії форми та функції – «дискурс як висловлювання», тобто дискурс – це не примітивний набір ізольованих одиниць мовної структури «більший за речення», а цілісна сукупність функціонально організованих, контекстуалізованих одиниць уживання мови (Schiffrin 86).

3. Дискурс співвідноситься із поняттям стиль. Він визначається як спосіб розмови, індивідуальна мова (Ж. Дерріда, А. Греймас, Ю. Крістева, М. Пеше, М. Фуко).

4. Під дискурсом також розуміють мовлення, «занурене у життя» (Н. Арутюнова); мову, вписану в комунікативну ситуацію (З. Харріс); процес та результат мовної діяльності (С. Гусєва). В. Карасик зазначає, що дискурс – це «текст, занурений у ситуацію спілкування», що передбачає «безліч вимірів» і

взаємодоповнюючих підходів у його дослідження, включаючи психолінгвістичний, структурно-лінгвістичний, лінгвокультурний та соціолінгвістичний (5–6). Вітчизняна дослідниця Т. Кириченко доходить висновків, що характерними рисами дискурсу є інтерактивна природа та наявність взаємодії (діалогу). Він є «певним соціолінгвістичним утворенням, яке продукується завдяки адресату та адресанту у конкретних комунікативних, прагматичних і соціальних умовах, ситуаціях».

5. Дискурс розглядають як вид діяльності, у якому відбито все багатство реальної ситуації, тобто особи комунікантів, їх мотиви, інтенції, соціальні статуси (Пильгун 7).

Дискурс є основним моментом людського життя «у мові». Це те, що Б. Гаспаров називає мовним існуванням будь-який акт вживання мови – чи то твір високої цінності або швидкоплинна репліка в діалозі – є частиною потоку людського досвіду, що безперервно рухається (29). У такому контексті дискурс втілює у собі та віддзеркалює унікальний збіг обставин, за яких і для його було створено. До таких обставин належать: 1) комунікативні наміри автора; 2) взаємовідносини автора та адресатів; 3) різноманітні важливі або випадкові «обставини»; 4) загальні ідейні характеристики та стилістична атмосфера певного періоду загалом і того специфічного середовища та окремих особистостей, яким повідомлення адресоване прямо чи опосередковано; 5) жанрові та стилістичні риси як самого повідомлення, так і тієї комунікативної ситуації, у якій відбувається обмін інформацією; 6) численність асоціацій із попереднім досвідом, які так чи інакше стали частиною інформаційного обігу у контексті конкретної мовної дії (11).

Підсумовуючи різні розуміння дискурсу, М. Макаров вказує на основні координати, за допомогою яких визначається дискурс: формальна, функціональна та ситуативна інтерпретації. Формальна інтерпретація – це розуміння дискурсу як структури, вищої за рівень речення, або надфразову єдність, складне синтаксичне ціле, що виражається як абзац або набір реплік у діалозі. На перший план тут висувається система конекторів, які забезпечують

цілісність структури. Функціональна інтерпретація – це розуміння дискурсу як використання мови, тобто, мови у всіх її різновидах. Вузким варіантом функціонального розуміння дискурсу є встановлення кореляції «текст і речення» – «дискурс і висловлювання», тобто, розуміння дискурсу як цілісної сукупності функціонально-організованих та контекстуалізованих одиниць уживання мови (53).

Українська дослідниця О. Старшевська визначила ряд сталих асоціацій, характерних для поняття «дискурс», серед яких, з-поміж інших, зазначені будь-які методи суспільної комунікації (вербальні, невербальні тощо); перенесення раціонального, духовного та інших типів інформації в комунікації; вияв культурної комунікації; характерні ознаки окремої особи чи групи осіб; будь-яка одиниця, що виходить за межі простої фрази, висловлювання в широкому сенсі цього слова, що вивчається граматиною текстів (78).

Неоднозначний підхід до визначення дискурсу наголошується П. Серіо, який виділяє вісім значень терміну «дискурс»: 1) еквівалент поняття «мова», тобто, будь-яке конкретне висловлювання; 2) одиниця, яка за розмірами перевищує фразу; 3) вплив висловлювання на його одержувача з урахуванням ситуації висловлювання; 4) розмова як основний тип висловлювання; 5) мова з позицій того, хто говорить в протилежність розповіді, в якій не враховується така позиція; 6) вживання одиниць мови, їх мовознавча актуалізація; 7) соціально або ідеологічно обмежений тип висловлювань, наприклад, феміністський дискурс; 8) теоретичний конструкт, призначений для досліджень умов створення тексту (26–7).

У контексті нашого дослідження важливою видається точка зору французького лінгвіста М. Фуко, який зазначив, що дискурс не належить до сфери лінгвістичних досліджень, тому, предметом дискурс-аналізу виступають не висловлювання, які утворюються відповідно до формальних правил, а тексти, які по-суті було створено за конкретних обставин (Кривенко 33). Такий підхід надає можливість розглядати у контексті суспільно-політичного дискурсу не лише письмові варіанти конкретних висловлювань (промов, виступів, інтерв'ю),

але й власне текстів суспільно-політичного спрямування, які є результатом попередніх обговорень із суспільно-важливої теми, збору і аналізу відповідної актуальної інформації.

М. Стаббс виділяє три основні характеристики дискурсу: 1) у формальному відношенні, це одиниця мови, що перевищує за обсягом речення; 2) у змістовному плані, дискурс пов'язаний з використанням мови у соціальному контексті; 3) за своєю організацією, дискурс інтерактивний, тобто, діалогічний (Stubbs 15).

До найважливіших характеристик дискурсу в його сучасному розумінні можна віднести такі: дискурс являє собою складне комунікативне явище, що містить у собі і соціальний контекст, який дає уявлення як про учасників комунікації, так і про процеси виробництва і сприйняття повідомлень (Дейк, *Язык*); дискурс відображає суб'єктивну психологію людини, і отже, він не може бути відчужений від того, хто говорить (Арутюнова и Падучева); дискурс – явище когнітивне, тобто таке, що має справу з передачею знань, з оперуванням знаннями особливого роду і зі створенням нових знань (Кубрякова); дискурс – це «зв'язаний текст у сукупності з екстралінгвістичними, прагматичними й іншими факторами; текст, взятий у подієвому аспекті; мовлення, розглянуте як цілеспрямована соціальна дія, як компонент, що бере участь у взаємодії людей і в механізмах їхньої свідомості (когнітивних процесах)» (Арутюнова).

Дискурс є своєрідною комунікативною дією, яка відбувається між тим, хто говорить і слухає в певному часовому, просторовому та інших контекстах (Акульшин 234). Ця комунікативна дія може бути мовною, письмовою, мати вербальні і невербальні складові. Якщо застосувати цей підхід до аналізу соціальних та політичних явищ, то дискурс буде визначати не міжперсональний діалог, а соціальний діалог, що відбувається за допомогою і через суспільні інститути між індивідами, групами, а також між самими соціальними інститутами, задіяними в цьому діалозі (Попов).

Для нашого дослідження важливе значення має виділення інтегративного підходу в рамках якого можна виділити такі аспекти дискурсу: 1) *семіотичний*,

що включає в себе як «знакові системи» (мова, жести, образи, символічні системи), так і форми знання, що відповідають певному часовому та соціокультурному контексту; 2) *діяльнісний* – різні соціальні дії, спрямовані на підтримку існуючих знакових систем і на створення нових смислів; 3) *матеріальний* – навколишнє середовище соціальної взаємодії: час, місце, умови; 4) *політичний*, що формує і відтворює владні відносини в суспільстві (виділення цього аспекту як самостійного впливає з розуміння політики як особливої сфери суспільного життя, пов'язаної з феноменом влади, що пронизує всі сфери і рівні соціальної взаємодії); 5) *соціокультурний* – являє собою взаємодію персонального, соціального та культурного знання, цінностей, ідентичностей, соціальні та політичні дії, матеріальний світ (Попов).

Однією із переваг даного підходу є виділення політичного аспекту дискурсу, що акцентує увагу на формуванні, прояві й відтворенні владних відносин у суспільстві.

Політичний дискурс можна інтерпретувати як процес мовної діяльності, який будується за законами жанру та має певну структуру, що поєднує такі рівні: 1) *інтенціональний план* (сукупність елементів комунікаційного проекту, який забезпечує просування комунікативних намірів від задуму до безпосереднього втілення); 2) *актуальний план* (практична реалізація комунікаційного проекту в реальній діяльності); 3) *віртуальний план* (ментальні механізми передачі та сприйняття смислових одиниць комунікації, включаючи ціннісні орієнтації, способи ідентифікації, інтерпретації та інші ментальні операції); 4) *контекстуальний план* (розширення смислового поля на основі соціокультурних, історичних та інших контекстів); 5) *психологічний план* (виступає емоційно зарядженим компонентом) (Пильгун 9).

Основна інтенція політичної комунікації, – боротьба за владу, – визначає місце окремого жанру суспільно-політичного дискурсу у структурі жанрового простору. Периферійні жанри характеризуються переплетенням функцій боротьби за владу з функціями інших типів дискурсу (Василенко 11). Що ж стосується, суспільно-політичного дискурсу, то він може охоплювати широке

коло питань, які стосуються громадськості – не лише ті, що пов'язані із виборами та діяльністю політичних сил або окремих політиків. Такий комплексний вид дискурсу розглядає соціальні проблеми суспільства, актуалізує найбільш гострі із них у певний період часу та пропонує шляхи їх урегулювання. Згідно з таким підходом суспільно-політичний дискурс – це політичний дискурс, який має певний вплив на суспільство.

Характерною рисою суспільно-політичного дискурсу залишається його двозначність та «проміжний статус» щодо офіційності та неофіційності передачі інформації (Акоп'янц та Полтавський 78). Не дивлячись на відкритість, прямоту та інформативність тексту політичної промови або доповіді, дискурсу все ж таки властиве замовчування певних фактів, або їх спотворення, з метою досягнення бажаного результату. Тому, суспільно-політичний дискурс становить складнощі для перекладача, адже його адекватний переклад передбачає передачу мовою перекладу та особливостей ідіостилю мовця (автора тексту), соціокультурні особливості та засоби політичної двозначності.

Детальну класифікацію жанрів суспільно-політичного дискурсу запропонувала О. Шейгал, яка під дискурсом розуміє «будь-які мовні структури, зміст яких належить до сфери політики» (*Семиотика* 23). На її думку, жанри можна диференціювати: за параметром інституційності/офіційності; за суб'єктно-адресатними відносинами; за варіантами політичних соціолектів; за ступенем центральності чи маргінальності того чи іншого жанру у полі суспільно-політичного дискурсу; за характером провідної інтенції. О. Шейгал, окреслює такі різновиди політичного дискурсу: 1) *інституційний політичний дискурс*, який поєднує тексти, безпосередньо створені політиками та використані у політичній комунікації (парламентські стенограми, політичні документи, громадські виступи та інтерв'ю політичних лідерів); 2) *мас-медійний (медійний) суспільно-політичний дискурс*, з якого використовуються тексти, створені журналістами і які розповсюджуються у вигляді преси, телебачення, радіо, інтернету; 3) *офіційно-діловий політичний дискурс*, пов'язаний з апаратною комунікацією, у межах якої створюються тексти, призначені для працівників

державного апарату; 4) *тексти, що створюють «пересічні громадяни»*, які, будучи професійними політиками чи журналістами, епізодично беруть участь у суспільно-політичній комунікації (це можуть бути різного роду листи та звернення, адресовані політикам або державним установам, листи у ЗМІ); 5) *«політичні детективи», «політична поезія» та тексти дуже поширених останніми роками політичних спогадів*; 6) *тексти наукової комунікації*, присвячені політичним подіям (“Структура”). На наш погляд, із перелічених видів дискурсу, до суспільно-політичних можна віднести інституційний політичний дискурс, мас-медійний або медійний, тексти «пересічних громадян», «політичні детективи» та подібні їм тексти.

Суспільно-політичний дискурс, з точки зору лінгвістів, має численні функції. На нашу думку, О. Шейгал пропонує одну з кращих класифікацій, до якої належать: 1) *функція соціального контролю* – регулятивна (створення передумов для уніфікації поведінки, думок, почуттів та бажань великої кількості індивідів, тобто маніпуляція суспільною свідомістю); 2) *функція легітимізації влади* (пояснення та виправдання рішень щодо розподілу влади та громадських ресурсів); 3) *функція відтворення влади* (зміцнення прихильності до системи, зокрема, через ритуальне використання символів); 4) *функція орієнтації* (через формулювання цілей та проблем, формування картини політичної реальності у свідомості соціуму); 5) *функція соціальної солідарності* (інтеграція у межах всього соціуму чи окремих соціальних груп); 6) *функція соціальної диференціації* (відчуження соціальних груп); 7) *агональна функція* (ініціювання та вирішення соціального конфлікту, вираження незгоди та протесту проти дій влади); 8) *акційна функція* (проведення політики через мобілізацію або «наркотизацію» населення: мобілізація полягає в активізації та організації прихильників, тоді як під наркотизацією розуміється процес умиротворення та відволікання уваги) (*Семиотика* 36).

Розглядаючи різноманіття функцій суспільно-політичного дискурсу можна дійти висновку, що вони спрямовані на досягнення політичних цілей у вигляді маніпулювання свідомістю публіки.

Для нашого дослідження важливе значення має точка зору О. Епштейн, яка виділила загальні семантико-прагматичні категорії суспільно-політичного дискурсу: 1) *образ автора*; 2) *адресативність*; 3) *інформативність* (дана категорія більшою чи меншою мірою характеризує будь-який акт комунікації, але все ж таки безпосередньо залежить від комунікативних цілей дискурсу); 4) *інтенціональність*; 5) *оцінюваність* (виконується для формування в соціумі певного ставлення до політичної події та такої його оцінки, яка необхідна даному суб'єкту); 6) *конвенційність* (термінологічність, ритуальність, тобто стереотипізація поведінки); 7) *емотивність/експресивність*; 8) *модальність* (ставлення до дійсності у поданні того, хто говорить); 9) *інтертекстуальність* (відносини між суспільними та мовними структурами, що реалізуються в універсальному тексті, зведення загальних та приватних властивостей текстів, побудова висловлювання на рівні змісту); 10) *соціокультурна контекстність* (залучення до процесу сприйняття соціокультурних контекстів).

Суспільно-політичний дискурс – це будь-які мовні структури, суб'єкти та адресати, яких стосуються сфери політики і суспільства. У його основі закладено використання суспільно-політичної термінології, яка поєднує у собі сукупність термінів, які було історично сформовано для відображення системи політичних понять з метою забезпечення специфічних комунікаційних потреб у царині політичної науки та практики (Туровська 54). Зазначений вид термінології семантично пов'язаний із широким колом понять, які використовуються для передачі знань про різні контексти суспільного життя, та містять значний набір термінів, тематично пов'язаних з ідеологічною, політичною, соціально-економічною та іншими характерними сферами життя соціуму. Так, об'єктом суспільно-політичної термінології є суспільство або людина як певна соціальна одиниця. Враховуючи все вищезазначене, аналіз суспільно-політичного дискурсу передбачає дослідження суспільно-політичного мовного матеріалу з урахуванням культурних, просторово-часових умов його існування, а також соціокультурних та особистісних характеристик його творців та авторів.

Прагматична спрямованість суспільно-політичного дискурсу, його «конкретна установка на одержувача інформації» визначає не лише відбір мовних та немовних засобів, а й спосіб їх подання та організації. Суспільно-політичний дискурс є типом інституційного дискурсу, спеціалізованим різновидом спілкування, зумовленим соціальними функціями партнерів і регламентованим як за змістом, так і за формою (Дейк, *Принципы* 13; Літак 143).

Таким чином, можна зробити висновок, що дискурс є одним з основних понять у комунікативній лінгвістиці та має значну кількість наукових інтерпретацій і, перш за все, це текст, який має зв'язок із реальністю – актуальними подіями, обговореннями, спрямований на донесення якоїсь думки спільноти. Відповідно, суспільно-політичний дискурс як інституційний дискурс є широким поняттям, що охоплює мовну систему, мовознавчу діяльність та текст. Дискурс є суспільно-політичним, коли він супроводжує певний політичний акт у суспільній обстановці. Йому притаманні як загальномовні функції, так і характерні лише для суспільно-політичного дискурсу. Найважливішими можна вважати функції соціального контролю та легітимізації влади, оскільки саме вони мають маніпулятивний вплив на публіку, тим самим досягаючи головної мети суспільно-політичного дискурсу – володіння владою та управління суспільством.

Враховуючи вище окреслене, звіти та доповіді ООН щодо ситуації в Україні, які представлено у практичній частині нашого дослідження, можна віднести до категорії суспільно-політичного, інституційного дискурсу, оскільки вони стосуються реальних поточних подій, резюмують обговорення та дослідження з найбільш актуальних політичних та соціальних питань та спрямовані на інформування широкого кола громадськості.

1.2. Аббревіатури, акроніми та скорочення як складові суспільно-політичного дискурсу: історичний аспект

Головною метою використання скорочень (аббревіатур, акронімів та власне скорочень) є економія ресурсів у контексті обміну значними обсягами суспільно корисної інформації. Тенденція до економії комунікативного простору присутня в усіх мовних системах та виникає на різних рівнях функціонування мовних одиниць з точки зору фонетики, лексики, граматики та синтаксису. Формування та обіг значних масивів інформації сприяє пошуку ефективних шляхів її передачі, зберігання та запам'ятовування. Сфера суспільно-політичної комунікації є однією з тих, які потребують таких підходів. Суспільно-політичні тексти надзвичайно важливі, оскільки вони передають інформацію, яка стосується ключових сфер державної та інших видів службової діяльності, що впливає на життя громадян. У таких текстах зазвичай використовується значна частина складених власних назв структур, документів, посад тощо, що вимагає використання різних видів скорочень для полегшеного сприйняття інформації (Керпатенко та Щербина 74). Розуміння специфіки та відмінностей різних видів скорочень створює необхідну основу для подальшого вивчення нових тенденцій їх формування та перекладу українською мовою.

Перш за все, необхідно зазначити, що скорочення або аббревіація слів у текстах різних функціональних стилів не є винятково сучасним явищем (Семенова 10). Це явище словотворення було поширене ще багато століть тому з метою раціоналізації комунікативного простору та оптимізації текстів. Існували й інші історично обумовлені фактори використання лексичних скорочень, серед яких можливість мовно незалежного спілкування у багатомовному середовищі (Wright). Також, скорочення використовувалися для заміщення у текстах священних імен, а магичні та алхімічні символи, які також були частиною системи інформаційного обігу, мали місце у ритуальних та окультних практиках.

Абревіації або скорочення є процесом словотворення, проте питання щодо ототожнення скорочень зі словами залишається відкритим. Слова відрізняються від скорочень незалежно від складності їх семантичної структури (Zerkina et al. 138). Вони мають спільні ознаки; тим не менш, перші все ж мають свій специфічний характер. Тому, контекстуально, скорочення доцільно розглядати не як еквіваленти слів, а як мовні одиниці, що відповідають словам.

Аналіз наукової літератури показав, що абревіація або скорочення є одним із найпродуктивніших способів словотворення. У англomовній традиції абревіатурою називають будь-який вид лексичних скорочень, адже, власне «абревіатура» у перекладі з італійської – *abbreviatura* або латини – *abbrevio* – скорочую (або *brevis* – *короткий*), тобто складне слово, утворене першими літерами чи іншими частинами слів, що є компонентами назви чи поняття, які зустрічаються не лише у сучасних текстах, а й у стародавніх рукописах.

Історія сучасних скорочень сягає давніх часів Римської імперії. Прагнення заощадити час та простір, або зберегти секретність призвело до винаходу писемних скорочень. Власне, економія часу була найважливішою у Стародавньому Римі, а самі скорочення були потрібні для швидкої транскрипції розмовної мови. У пізній античності та ранньому середньовіччі рушійним принципом для розвитку системи скорочення мовних одиниць стало збереження пергаменту. Найдавніше походження приписується трьом системам скорочень: позначкам Тірона або *nota Tironiana*, спеціально складеним збіркам скорочень *Notae Iuris* та списку скорочених слів із християнських джерел *Nomina Sacra*. Перші дві системи, які збереглися в різних рукописах, згадуються у таких джерелах, як «Етимології» («*Etymologiae*») Ісидора Севільського (Isidorus Hispalensis) або «Записки Проба» («*Probus's De Notis*») Марка Валерія Проба (Marcus Valerius Probus). Проте, обидва списки скорочень є далеко не вичерпними. Вони не включають багато із тих скорочень, які використовувалися у стародавньому римському скорописі, а також тих, які зустрічаються у некаліграфічних рукописах пізньої античності. Третя ж система, *Nomina Sacra*, була описана Людвігом Траубе у 1907 році (Traube).

Стародавній Рим був суспільством, у якому особливу роль відігравали публічні виступи, і в якому було достатньо рабів-писарів. Це призвело до необхідності швидкої стенографії, або тахіграфії, розробленої як допоміжний засіб для швидкої транскрипції. Самі ж скорочення римлян були трьох видів: 1) скорочувалися слова та склади або сігла (sigla); 2) одну літеру замінювали іншою з метою забезпечення секретності послання; 3) використовувалися довільні знаки на кшталт математичних (Lieber and Wigglesworth 5). Знову ж таки, виокремлюють три види sigla, залежно від скорочень, які стосуються складів, слів або фраз. Два останні типи знаків іноді називають тими самими позначками Тірона, які складають найбільш популярну із існуючих тахіграфічних систем. Систему було названо на честь Марка Тулія Тірона (Marcus Tullius Tiro), який був рабом (а пізніше – вільновідпущеником) та особистим секретарем Марка Тулія Цицерона (Marcus Tullius Cicero).

Існує думка, що система позначок Тірона була винайдена ним особисто (Johnson and Jenkinson xxiv; Baker 159), проте таке твердження важко перевірити, оскільки оригінали всіх збережених творів та листів Цицерона було вилучено з обігу – жоден римський рукопис не відомий як авторська голографія. Згідно з альтернативною версією, систему перших скорочень, яка нараховувала 1100 знаків, створив Квінт Енній (Quintus Ennius). Тірон же збільшив їх кількість за рахунок прийменників, а також 4000 символів для позначення дат, імен, юридичних термінів та інших важливих понять. Пізніше, Луцій Анн Сенека (Lucius Annaeus Sēnēca) зібрав і впорядкував 5000 з них. Цікаво відзначити, що навіть Еннія складно назвати першим винахідником скорочень, адже вони існували ще до нього та використовувалися для позначення імен, титулів та формул: *Marcus* → *M.*, *aedilis* → *AEd.* (одна із посад магістратів Риму), *consul* → *Cos.*, *consules* → *Coss.* тощо (Lieber and Wigglesworth 5). Тож, можна відзначити, що перші скорочення використовувалися у політичних записах.

У будь-якому разі, тіронівські знаки виявилися першою впливовою системою, і багато із них збереглися як рукописні скорочення принаймні до IX століття. Тіронівська система була розширена відповідно до нових потреб:

святий Кіпріан, єпископ Карфагенський (Thascius Caecilius Cyprianus), згадує про необхідність доповнити її християнськими символами у III столітті. У середньовічний період система символів Тірона викладалася у європейських монастирях та нараховувала до 13000 символів і знаків. В англійській мові деякі символи Тірона все ще популярні сьогодні, зокрема & (*et.*), що використовується для значення *ma/i*. У староанглійських рукописах символ & міг мати різні фонетичні та морфологічні значення. Проте, із плином часу система Тірона поступово заміщувалася новими напрацюваннями.

Класичні та середньовічні джерела визначили й іншу важливу систему скорочень – *Notae Iuris*. Вона містить скорочення, що використовуються юристами, серед яких є такі відомі римські скорочення як, наприклад, *pretor* → *pr.* або повсюдно поширене *senatus populusque romanus* → *SPQR*. Деякі скорочення з *Notae Iuris* мають довгу історію, що підтверджують написи та рукописи із найдавніших часів (Lindsay 414).

Третя система, про яку вже згадувалося раніше, відрізняється від інших своєю специфічністю. Категорія *Nomina Sacra* отримала сучасну назву, хоч і охоплює широке коло скорочень, що згадуються у ранніх християнських текстах. Скорочення цієї системи зустрічаються у написах на амулетах, іконах, папірусах слов'янськими мовами, а також грецькою, латиною, коптською, та вірменською (Barker; Solomon 14–5). Багато знаків із *Nomina Sacra* є грецькими та зберігають форму символів на латинському Заході. Необхідність таких скорочень полягала не в економії часу або пергаменту, а у шифруванні імен святих, або уникненні прямих згадок про них. Таким прикладом може бути посилання на християнського бога, якого на письмі скорочено зазначали як *Deus* → *DS* (*Боз*), у той час як імена язичницьких богів зазначалися повністю (Lindsay 2).

На відміну від античності, коли система скорочень була вкрай необхідною для розвитку стенографії, то у середньовіччі пріоритети було зміщено на користь економії письмових матеріалів, тим самим акцент робився на економії простору. Так, з'являється багато нових позначок, серед яких широко розповсюджена *p* для *per*. У Середні віки використання скорочень залишалось

популярним на територіях сучасних Італії, Франції та Іспанії – тобто, територіях які перебували під правлінням Риму. Цікаво відзначити, що вагомий внесок у еволюцію позначок для скорочень зробили ірландці та скандинави, які переписували тексти дуже маленькими буквами, ущільнюючи відстань між словами та уникаючи поділу складів між рядками.

Острів'яни використовували і власні символи, створені на основі запозичених германських рун. Так, ірландські ченці ввели в обіг такі символи як *þ* ← *thorn* (укр. *шун*), *æ* ← *ash* (*ноніл* або *ясен*), та *ð* ← *eth*. Зазначені символи використовувалися для позначення тих звуків у германських мовах, які не були представлені у латині. Проте, вони зустрічалися і у текстах як складові слів – наприклад, у англосаксонській епічній поемі «Беовульф», де серед великої кількості слів із зазначеними символами, зустрічається скорочення слова *eðel* – *батьківщина*, у якому замінено склад *eth* на *ð* (Baker 159).

Що ж стосується латинських скорочень, то апогей їх використання пов'язаний із розвитком схоластики. Дрібний почерк і використання великої кількості скорочень робило можливим ефективне переписування навіть таких творів як «De Trinitate» («Про трійцю») Святого Августина (St Aurelius Augustinus). Пізніше, коли письмо було перенесене з латини на просту народну мову, скорочення не втратили своєї популярності, але у германських мовах, таких як англійська, їх використання мало свої особливості, оскільки орфографічна система середньоанглійської (Middle English) мови, якою розмовляли в Англії XI–XV століть, допускала більше варіацій, ніж досить стандартна орфографія латинської мови, що ускладнювало дешифровку скорочень (Roberts 11).

У XV–XVI століттях скорочення все ще були популярними. Їх застосовували у перших друкованих виданнях, намагаючись імітувати рукописний стиль. Проте, потреба в економії часу та простору для письма поступово зводилася нанівець їх використання у друці, але скорочення (зокрема, латинські) все ж мали місце у приватних листуваннях та рукописних документах протягом періоду раннього Нового часу. В Англії, у період міжцарства

(*Interregnum*), скорочення були виведені із ужитку і знову повернуті у письмову мову лише після смерті Олівера Кромвеля, відновлення англійської монархії та латини разом із її системою скорочень. Нарешті, скорочення остаточно вийшли із широкого ужитку у 1731 році, коли їх використання було офіційно скасоване разом із латинською мовою, після чого їх застосування стало дуже маргінальним та церемоніальним (Honkaroňja, “Manuscript”).

Історія розвитку та еволюції системи скорочень доводить, що аббревіація є дійсно ефективним та продуктивним процесом творення нових мовних одиниць. Це відбувається шляхом скорочення (вирізання) основи слова, у результаті чого утворюються фактично нові слова з неповною, зменшеною основою (або основами), які у англійській традиції узагальнено називаються «аббревіатурами». У Кембриджському словнику подається найбільш просте та універсальне пояснення до цього терміну: аббревіатура (*abbreviation*) – це коротка форма слова чи фрази. Подібні визначення знаходимо у словнику Макміллана: аббревіація – це коротка форма слова чи виразу (*Macmillan English 5*), та у оксфордському тезаурусі: аббревіатура – це скорочена форма слова, наприклад, *Dr* для *Doctor* або *PTO* для *please turn over*; акт скорочення (*New Oxford 3*).

Що ж до «акроніму», то існують два основні підходи до визначення цього поняття. Згідно із першим, акронімами називають будь-які слова, складені з перших літер або частин слів у скороченому словосполученні; згідно із другим – тільки такі, що вимовляються як цілісні слова, а не як послідовність назв літер. Поступово акронімом почали називати звукову аббревіатуру. Однак, у англійській мові поняття «аббревіатура» та «акронім» не є синонімічними. Кембриджський словник дає таке визначення: акронім (*acronym*) – це аббревіатура, що складається із перших літер кожного слова у назві чого-небудь, та вимовляється як єдине слово. Незважаючи на те, що в англійській мові акронімами часто називають будь-які аббревіатури, утворені початковими літерами, популярні англійські довідники, серед яких «Словник сучасного використання англійської мови Фаулера» («*Fowler’s dictionary of modern English usage*»), «Чиказький стилістичний довідник» («*Chicago manual of style*») та «Керівництво зі стилю та

використання Нью Йорк Таймс» («The New York Times manual of style and usage») підкреслюють, що акронімами є лише ті аббревіатури, які вимовляються або пишуться як одне слово, а не по назві літер. У процесі розвитку мови аббревіатури можуть трансформуватися в акроніми, особливо якщо вони відомі й широко вживані, проте варто звернути увагу, що «всі акроніми можуть бути аббревіатурами, але не всі аббревіатури можуть бути акронімами» (Pujjanti et al. 14). Іншими словами, акронім у англомовній літературі – це підкатегорія аббревіатур.

Скорочення є морфологічним способом словотвору, суть якого, як зазначають Д. Алексеев (*Скорочені* 79) та І. Арнольд (*Лексикология* 4) полягає у тому, що деяка частина звукового складу вихідного слова опускається. Власне, терміном «скорочення» позначається як сама результуюча одиниця, так і сам процес зменшення звукової чи графічної довжини корелята, яким може бути 1) набір морфем; 2) слово; 3) словосполучення; 4) набір слів (Алексеев, «Графические» 49). В англійській мові, скорочень зазнають переважно багатоскладові запозичені слова, які у процесі скорочення можуть втратити будь-яку частину. Проте, найпродуктивнішим варіантом такого скорочення є збереження початкового складу слова та опущення кінцевих складів (*application* → *app*; *champion* → *champ*). Будь-які фрагменти слова, не залежно від морфемних меж, можуть бути скороченими. Скорочення мають певні особливості вимови. Скорочені слова в англійській мові зазвичай читаються за правилами читання звичайних (нескорочених) слів подібної складо-буквеної структури: *prof*, *phone* тощо. В англійській мові також зустрічається явище одночасного опущення кінцевого та початкового елементів. Утворені лексичні одиниці фактично набувають ознак самостійного слова, що дозволяє їм брати участь у подальшому словотворі – утворювати префіксальні та суфіксальні похідні, переходити до іншої частини мови тощо.

Вітчизняні дослідники та науковці пострадянського простору застосовують різні підходи до визначення та співвідношення понять «аббревіатура», «акронім» та «скорочення».

Для того, щоб краще зрозуміти зміст поняття «аббревіатура», варто взяти до уваги визначення одного з провідних вітчизняних лінгвістів О. Селіванової із «Лінгвістичної енциклопедії». Дослідниця зазначає, що аббревіація у мовознавстві розглядається як процес словотвору та є способом утворення слів на основі системи морфем та їх способу зв'язування. Так, аббревіатура – це «зазвичай іменник, утворений шляхом скорочення простого слова або компонентів складного слова чи елементів твірної словосполучки до рівня звуків або літер, складів чи інших фрагментів слів» (3). Таким чином, можна побачити, що визначення О. Селіванової наближене до узагальненого тлумачення аббревіатури у англійській мові.

Відзначимо, що підходи до тлумачення поняття «аббревіатура» суттєво різнилися ще кілька десятиліть тому. Наприклад, згідно із лінгвістичним довідником 1976 року, зазначений вид лексичної одиниці мав таке пояснення: «1) слово, утворене із назв початкових літер або початкових звуків слів, що входять у вихідне словосполучення (ініціальна аббревіатура). Аббревіатура літерна – складена з алфавітних назв початкових літер слів, що утворюють вихідне словосполучення. Аббревіатура буквено-звукова (змішана) – утворена частково із назв початкових букв, і частково із початкових звуків слів вихідного словосполучення. Аббревіатура звукова – утворена з початкових звуків слів вихідного словосполучення; 2) те саме, що складноскорочене слово» (*Словарь-справочник* 4). Разом із тим, перший у історії академічний тлумачний «Словник української мови» (або СУМ-11) 1970–1980 років, пояснює аббревіатуру як «слово, що становить скорочення двох або кількох слів, напр.: *колгосп, райвиконком*; літерне скорочення кількох слів, напр.: *УРСР, КПРС*; загальноприйняті скорочення слів на письмі, напр.: *і т.д., див., і т.ін., пор.*» (5). Подібні до попередніх визначень знаходимо у «Новітньому англо-українському, українсько-англійському словнику»: аббревіація – це «1) скорочення (тексту); 2) аббревіатура, скорочення». Отже, довідникові видання подають різні варіанти тлумачення поняття «аббревіатура».

Якщо одні ототожнюють її лише із лексичними одиницями, утвореними першими літерами вихідних слів, то інші надають їй ширшого значення.

Також, є дослідження, які надають поняттю «скорочення» більш універсального значення у порівнянні із «аббревіатурою». У словнику С. Єрмоленка та інших українських дослідників аббревіатуру визначають як складноскорочене слово, утворене з перших літер або з інших частин слів, що входять до складу назви чи поняття (45). Відповідно, акроніми розтлумачуються як мовні одиниці, утворені зазвичай від початкових літер, елементів або цілих слів, що входять до вихідного словосполучення, і набувають фонетичну будову та відповідну орфографію слова (75). За визначенням лінгвістів, «скорочення» все-таки є ширшим поняттям, ніж «аббревіатура» або «акронім» і характеризується як спосіб словотвору, суть якого полягає у відсіканні частини основи, що або збігається зі словом, або являє собою словосполучення, об'єднане загальним смислом (125).

Мовознавці Д. Ганич та І. Олійник визначають аббревіатуру як «скорочене складне слово (іменник), утворене з початкових звуків, назв початкових літер чи початкових частин слів, на основі яких твориться скорочення» (7–8). Дещо іншої думки притримується автор посібника «Лексикологія англійської мови» З. Харитончик, який ототожнює поняття «аббревіація» та «скорочення» і зазначає, що аббревіація – це не просто утворення слова із назв початкових слів, але «складна система, структура якої обумовлена певним інвентарем будівельних елементів (аббревіаційних складів, ініціалів – букв і звуків) і правилами їх побудови. У процесуальному аспекті аббревіація є такий процес створення одиниць вторинної номінації зі статусом слова, який складається в усічення будь-яких лінійних частин джерела мотивації та який призводить в результаті до появи такого слова, яке за своєю формою відображає будь-яку частину або частини компонентів вихідної, мотивуючої одиниці» (188).

У спробах визначити співвідношення термінів, бачимо, що аббревіатури часто ототожнюють зі скороченнями. Саме ж поняття «скорочення» (як процес і як результат) може також позначатися кількома термінами: усічення, усічене

слово, скорочене слово, укорочування і т.д. Так, на думку Г. Марчанда, скорочення – це «усічення слова до однієї з його частин» (35).

О. Кубрякова (*Типы 70*) та Є. Дюжикова вважають лінгвістичну тенденцію прирівнювати терміни «аббревіація»/«аббревіатура» до поняття «скорочення» (за О. Кубряковою – *blends*) цілком доцільною, оскільки ключовим поняттям аббревіації і є скорочення корелята (вихідної одиниці – слова чи словосполучення), а чітку різницю між цими визначеннями можна побачити лише в етимології, оскільки термін аббревіатура є запозиченим.

У науковій літературі існує велика кількість класифікацій скорочень. У частині досліджень аббревіатури та акроніми розглядаються як різновиди скорочень. Зокрема, Х. Фельбер визначає аббревіатури як графічні скорочення, а акроніми як складноскорочені слова. В. Заботкіна також відносить аббревіатури та акроніми до категорії скорочень (Громовенко 54).

У рамках нашого дослідження найбільш доцільною видається розмежування понять, яке надають вітчизняні мовознавці Д. Квеселевич та В. Сасіна. Дослідники в принципі зводять всі скорочення до двох видів: власне скорочення та аббревіатури (підвидом яких є акроніми) (94). На нашу думку, підхід Д. Квеселевича та В. Сасіної є найбільш зручним, а їх класифікація, яку буде розглянуто далі, – одна з найбільш універсальних та повних.

Отже, стає очевидним, що аббревіатури, акроніми та скорочення мають давнє походження і є результатом такого словотвірного процесу як аббревіація. Підходи до тлумачення цих понять різняться, проте англійська традиція переважно визначає поняття «аббревіатура» як базове, що об'єднує всі категорії, включно із «акронімом» та власне «скороченням». Проте, в україномовній традиції єдиної думки щодо визначення універсальної назви для аббревіацій слів немає. Згідно із першим підходом, узагальненою назвою є «скорочення», у той час як аббревіатура – це підвид скорочень за першими літерами слів у назві. Згідно із другим, поняття «аббревіатура» є універсальним. Третій підхід просто прирівнює аббревіатуру до скорочення у їх значенні. Акроніми інколи ототожнюють із аббревіатурами, коли мова йде про скорочення за першими

літерами, проте лінгвісти сходяться у думці, що акроніми за вимовою та звуковими характеристиками є більш подібними до слів.

З метою подальшого проведення якісного контент-аналізу текстів суспільно-політичного спрямування, видається недостатнім обмежитися лише категоріями «аббревіатура», «акронім» та «скорочення». Саме тому, у наступному підрозділі ми пропонуємо розглянути класифікації скорочень як у загальному вжитку, так і у контексті суспільно-політичних текстів для вибору найбільш оптимальної моделі для нашого дослідження.

1.3. Типологізація аббревіатур, акронімів та скорочень у суспільно-політичному дискурсі

Беручи до уваги сукупність підходів до визначення та співвідношення базових понять – аббревіатура», «акронім» та «скорочення» – стає очевидним те, що як в англійській, так і в українській мовах не існує єдиної універсальної класифікації скорочень. Перш ніж обрати найбільш зручну класифікацію для нашого дослідження, варто розглянути різні підходи до визначення видів і типів скорочень та проаналізувати яка із класифікацій буде найбільш корисною при аналізі матеріалів суспільно-політичної спрямованості у нашому дослідженні.

Всі види скорочень можна умовно класифікувати за типом їх утворення та тематичною спрямованістю, кожна з яких може бути характерною для різного виду текстів. Проте, і сама будова скорочень не є універсальною та залежить від системи письма у межах якої застосовується. Так, серед писемних систем можна виділити такі: 1) *фонографічну* систему (phonography), в якій знаки пов'язані зі звуками; 2) *логографічну* систему (logography) – знаки пов'язані зі словами; 3) систему *семасіографії* (semasiography), що є узагальнюючим терміном для символічних систем, які передають значення, не будучи безпосередньо прив'язаними до природної мови («семіографію» також визначають як музичне знакове письмо) (Honkaronja, “Digital” §11). Фонографічні системи письма можна також розділити на *силабографію* (syllabography) та *алфавітне* (alphabetic)

письмо. Основою силабічних систем є склади – аналог будівельних блоків в усному висловлюванні. Алфавітні системи, які закладено у основу таких мов як англійська, пов'язують із поєднанням голосних та приголосних звуків. Систему письма, у якій кожен символ відповідає певному звуку мови, а кожен звук – символу, називається «прозорою» (Cook and Ryan 7). Така система, як Міжнародний фонетичний алфавіт (IPA – the International Phonetic Alphabet), наближається до повної прозорості.

Важливо відзначити, що різні європейські мови мають різний ступінь орфографічної прозорості. У таких європейських мовах, як-от фінська або ісландська, простежується більш прямий зв'язок між символами і звуками, але система правопису англійської мови є менш прозорою. Наприклад, англійська орфографія має такий лінгво-історичний багаж, як тихий кінцевий *gh* у словах *eight* [eɪt], *night* [naɪt], *light* [laɪt], *might* [maɪt], і такі омофони, як *dear* [dɪə] та *deer* [dɪə], у яких, розрізнення, зазначене орфографічними умовами, схиляється до логографії або системи, яка передбачає позначення знаками цілих слів. Так, наприклад, китайське письмо або єгипетські ієрогліфи є більш логографічними, хоча обидва мають фонографічні зв'язки (Powell 188). Однак, письмові символи також можуть передавати значення без прямого фонетичного чи лексичного референта.

Семасіографічні або семіографічні записи можна назвати попередниками відомих сьогодні скорочень, адже саме вони передували фонографічному та логографічному типам письма. Вони широко використовуються і сьогодні у вигляді, наприклад, комп'ютерних позначок та різних видів графічних знаків – математичних символів та музичних нотних записів. На наш погляд, система семіографічних скорочень не є складною за своєю концепцією на відміну від фонографічних та логографічних скорочень, які відрізняються різноманітними типами будови.

Дослідники системи скорочених лексичних одиниць намагаються класифікувати їх уже упродовж кількох століть. Проте, єдиної класифікації досі не існує. Однією із причин є те, що аббревіатури або скорочення можна вважати

унікальним явищем, порівняно із багатьма іншими лексичними одиницями, через діапазон відповідності письмової форми її лексичним та фонологічним референтам. У дослідженнях, присвячених середньовічним рукописам, скорочення належать до компонентів «сірої зони» який Л. Траубе назвав «Halbgraphische Objekte» («напівграфічні об'єкти») (Rogos-Hebda 58). Вони часто обговорюється із використанням неточної та варіативної термінології. Частково це можна пояснити різними акцентами, оскільки одні підходи стосуються алографічних (allographic) варіацій, інші – кодикологічних (codicological) явищ або морфофонематичних (morpho-phonemic) варіацій. Наприклад, Н. Маззіотта (Mazziotta) намагається описати скорочення з точки зору графіки, намагаючись моделювати штрихи, якими користувалися переписувачі текстів. Інші лінгвісти – Дж. Рогос-Гебда (Rogos-Hebda 55) та Е. Коттеро-Габіє (Cottureau-Gabillet) – розглядають аббревіатури як доповнення до ряду інших бібліографічних кодів, таких як ініціали. Лінгвістичний атлас ранньої середньоанглійської мови (LAEME – a Linguistic Atlas of Early Middle English) враховує фонологію та морфосинтаксичний опис лексичних одиниць (Laing). Складність у формуванні єдиної класифікації обумовлена й використанням різних назв для тих самих явищ скорочення у різних галузях науки. Як зазначає Ю. Рьомер, у тих випадках, коли лінгвісти можуть говорити про *апокопу*, палеографи говорять про *супензію* (*suspension*) (Römer 11). Подібну ситуацію ми спостерігаємо, при ототожненні або розмежуванні базових понять – «аббревіатура» та «скорочення», або при ототожнюванні аббревіатури та акроніму. Таким чином, стає зрозумілим причини відсутності єдиної категоризації скорочень. Тим не менш, є сенс розглянути підходи, що різною мірою застосовуються у межах сучасних мовних систем.

Швейцарський лінгвіст А. Гонкапохья представив типологізацію скорочень, засновану на лінгвістичних дослідженнях із 1845 року. Він виокремив як скорочення, що мають латинське походження, але укорінилися в англійській мові, так і ті, які утворилися саме в англійській мові:

1) суспензія (дослівно: *suspension* – призупинення) або усічення (truncation) чи урізання (curtailment) – скорочення слова шляхом пропуску ряду символів наприкінці: *Augustus* → *AUG.*, *ibidem* → *ib.*; скорочення за ініціальними літерами: *anno Domini* → *A.D.*, *Dux/Dominus* → *D.*; позначення множини дублюванням літер: *Manuscripta/Manuscripts* → *MSS.*, *pages* → *pp.*; прибирання останніх літер із складів у слові: *footnote* → *fn.*, *libra* → *lb.*;

2) власне скорочення (*contraction*) – пропуск літер із середини слова: *capitulo* → *caplo*, *sancta* → *sca*; поєднання перших та останніх літер: *deus* → *ds*, *secundum* → *sm*; комплексне скорочення (*complex contraction*) – пропуск голосних літер у слові: *secundum* → *scdm*, *presbyteris* → *prbrs*;

3) сігіл (*sigil*) – передача змісту, шляхом шифрування його у спеціальних та астрологічних символах, подекуди без чітких лексичних референцій, що часто використовувалися у середньовічних роботах наукового і магічного контенту;

4) знакові абрєвіатури (*signs of abbreviation*), включаючи брєвіграфи (*brevigraphs*) – лексичні одиниці, які заміщують принаймні дві літери або один склад на початку слова: *&c* ← *etc* (& = *et*), *pson* ← *person* (*p* = *per-*, *pre-*, or *par-*), *Xian* ← *Christian* (*X* = *Christ*);

5) надрядкові літери (*abréviations par lettres supérieures*) – абрєвіація за якої частина скороченого слова, часто остання літера, пишеться над рядком: *sig^{ifre}* ← *significare*, *h^o* ← *hoc*; деякі з подібних скорочень мають суто англійське походження: *M^r* ← *Master*, *M^{atie}* ← *Majestie*, *w^t* ← *with*.

6) абрєвіації через спеціальні знаки (*abbreviations by special signs*) – символи, що з-поміж інших використовуються для позначення грошових одиниць (£ ← *фунт*, € ← *євро*, \$ ← *доллар*), а також ваги та міри; цей тип скорочення майже не відрізняється від сігілу;

7) елізія (*elision*) – є більше англійським, ніж латинським типом скорочень, яке походить із раннього Нового часу, і використовується через метричну необхідність, для евфонії чи зручності розмовної мови; досягається шляхом використання апострофа або асиміляції двох слів: *it is* → *'tis*, *they had* → *they'd*, *going to* [*'gou.ɪŋ tu:*] → *gonna* [*gənə*].

8) інші типи – монограматичні літери (*monogrammatic letters*), лігатури (*ligatures*) тощо, утворюються шляхом додавання до літер графічних елементів з метою зміни їх значень, об'єднання декількох нотних символів і т.д. (Honkaroḥja, “Manuscript”).

Типологізація А. Гонкапохї є однією з перших, що має уніфікований характер, і частково застосовується у палеографії (історико-філологічній дисципліні, яка вивчає історію письма). Деякі із назв є застарілими, тому у більш сучасних класифікаціях можна побачити інші назви для зазначених вище прийомів скорочення.

На сьогоднішній день англійська мова має чи не найбільшу кількість різноманітних скорочень. Тенденція до скорочення слів є однією із характеристик сучасної англійської мови. Скорочення широко використовуються для позначення як власних, так і загальних назв. У суспільно-політичній лексиці значна їх кількість припадає на назви співтовариств, країн, організацій, партій, міжнародних та внутрішніх документів, різноманітних програм розвитку тощо. Враховуючи відсутність єдиної типологізації скорочень, пропонуємо розглянути ті варіанти скорочень, які традиційно розглядають як вітчизняні, так і зарубіжні дослідники.

Перш за все відзначимо, що загальноприйнятою стала класифікація всіх скорочень, відповідно до звукових та лексико-граматичних характеристик, на *графічні*, *лексичні* та *синтаксичні* (Карабан, *Посібник-довідник*). *Графічні* скорочення використовуються лише на письмі та не відтворюються при вимові, оскільки не мають власної спеціальної звукової форми. У своєму складі вони можуть містити різні знаки пунктуації (крапку, дефіс, косу лінію тощо).

На відміну від графічних, *лексичні* скорочення – це одиниці мови, які мають не лише звукову сторону, але й чітко визначене значення. Їх можна розглядати як усталені одиниці мови. Лексичні скорочення можуть вживатися як в усному, так і в писемному мовленні (Глушук 38). Змішані лексичні скорочення при перекладі стають або напівалфавітизмами, або напівакронімами. До змішаного типу належить *лексема*, у якій одним з компонентів є ініціал, а

другим – повноцінне слово. *Усічення* можна вважати найбільш неоднорідним та значимим класом лексичних скорочень.

Синтаксичні скорочення представлені *еліптичними* мовними одиницями, які характеризуються вилученням однієї із складових, а інша складова не несе ніякої зміни у своїй морфемній структурі, вона лише «конденсує» семантику всього словосполучення (Арнольд, *Основи* 112).

Для проведення подальшого дослідження важливим став вибір класифікації, що найбільш повно охоплює ті види скорочень, які можуть зустрічатися у текстах суспільно-політичної спрямованості. Підтримуючи точку зору вітчизняної дослідниці І. Карамішевої (28), ми вважаємо найбільш повною та зручною класифікацію, наведену Д. Квеселевичем та В. Сасіною. Як зазначалося раніше, дослідники розглядають дві окремі групи скорочень: *скорочення основи слова* (усічення) та *абревіатури* (літерні абревіатури) (94). Дослідники розмежовують *скорочення* (*contractions, clippings*) чотирьох типів (апокопа, аферезис, синкопа, змішані скорочення).

Скорочення закінчення слова (апокопа – англ. *apocope*):

Appalachian State Low Level Radioactive Waste Commission → *APPAL*, *examination* → *exam*, *memorandum* → *memo*, *professional* → *pro* (подібно до суспензії із попередньої класифікації). У англomовних джерелах такий тип скорочень можна знайти як *truncation*.

Скорочення початку слова (аферезис – англ. *apheresis*): *amend* → *mend*, *pretence* → *tence*, *telephone* → *phone*. У англійському варіанті таке скорочення можна побачити як *clipping*. Скорочення також можуть утворюватися за допомогою опускання ненаголошеної голосної на початку слова за допомогою апострофа, що також є варіантом аферезису: *about* → *'bout*, *because* → *'cause*. У суспільно-політичних текстах такі скорочені не знаходять широкого вжитку через їх неформальний відтінок.

Скорочення, що відбувається всередині слова чи словосполучення (синкопа – англ. *syncope*): *business* → *biz*, *Doctor* → *Dr*, *government* → *govt*, *ladyship* → *ladp*, *ministry* → *miny*, *money* → *moу*, *operational* → *opnl*. Англійською

мовою такий тип скорочень можна знайти як *contraction*. Крапка наприкінці таких скорочень не використовується.

Змішане скорочення основи слова (англ. *mix clipping*), тобто комбінація апокопи, афerezиса та синкопи: *avantgarde* → *van*, *detective* → *tec*, *electric train* → *lecky*, *influenza* → *flu*.

Абревіатури (*initial shortenings*) за класифікацією Д. Квеселевича та В. Сасіної бувають п'яти видів (акроніми, алфавітні абревіатури, змішані абревіатури, графічні абревіатури, латинські абревіатури).

Акроніми. Складаються із початкових літер або звуків слів твірного словосполучення. Цей тип абревіатур вимовляються як цілі слова, а не як послідовність назв літер. Абревіатуру можна назвати акронімом, якщо вона має достатню кількість голосних звуків, її легко читати і вимовляти. Акроніми є поширеними скороченнями у текстах суспільно-політичної тематики і часто використовується для скорочення назв організацій, державних структур, назв важливих документів та програм: *Association of Southeast Asian Nations* → *ASEAN*, *Food and Agriculture Organization* → *FAO*, *Memorandum of Agreement* → *MOA*, *National Association of Development Organizations* → *NADO*.

Алфавітні абревіатури (*alphabetic abbreviations*). Дослідники також називають цей тип скорочень ініціальними абревіатурами, ініціалізмами (*initialisms*) або алфавітизмами (*alphabetisms*). Цю категорію утворюють перші букви слів у скороченому словосполученні, але утворена абревіатура не звучить як нове слово. Такий тип скорочень включає традиційні скорочення назв країн чи інших власних назв (*the European Union* → *EU*, *the United Kingdom* → *the UK*, *the United States of America* → *the USA*). Кожна буква в ініціальній абревіатурі вимовляється окремо. Такі абревіатури часто використовуються ситуативно для зручності, тематичних виступів, у контексті конкретних досліджень, тощо. Якщо така абревіатура як *FBI* (*Federal Bureau of Investigation*) є добре відомою і зазвичай не викликає непорозумінь, то *CA* (*Consular Affairs*) або *PD* (*Public Diplomacy Section*) можна розшифрувати, лише зрозумівши, до якої сфери вони належать. Ініціальні абревіатури часто плутають із акронімами через їхній

загальний принцип скорочення, опускаючи той факт, що останні частіше утворюють нові слова.

Змішані аббревіатури (compound abbreviations). Найчастіше до них належать аббревіатури, де переважно перша частина – це буква або цифра, а інша – слово: *Electronic mail* → *E-mail*, *Motorway* → *M-way*, *crossing* → *X-ing* (*X = cross*), *atomic bomb* → *A-bomb*, *Victory Day* → *V-day*, *America First Party* → *Am.1st*, *Committee of 20* → *C-20*, *government to government* → *G2G*, *forex foreign exchange* → *4X*, *LGBTQQIP2SAA* → *lesbian, gay, bisexual, transgender, queer, questioning, intersex, pansexual, 2-spirited, asexual, and allies*. Цей тип скорочень можна назвати напівскороченням (half-shortenings), який є характерним підтипом для англійської мови, враховуючи його поширеність. Окрім того, до змішаних відносять і ті аббревіатури, до складу яких входять як окремі ініціальні літери, так і склади.

Графічні аббревіатури (graphic abbreviations) – це тип скорочень, які вживаються лише під час написання: *Conservative Party* → *Con.*, *Freedom Party* → *Free.*, *Liberal Party* → *Lbl.*, *Unenrolled* → *Unr.*

Латинські аббревіатури (Latin abbreviations): *id est* → *i.e.* (that is), *exempli gratia* → *e.g.* (for example), *et cetera* → *etc.* (and so on), *ante meridiem* → *a.m.* (before midday), *post meridiem* → *p.m.* (after midday), *curriculum vitae* → *C.V.* (course of life), *Magister Artium* → *M.A.* (Master of Arts), *Philosophiae Doctor* → *Ph.D.* (Doctor of Philosophy).

Окремим підпунктом у класифікації Д. Квеселевича та В. Сасіної винесено телескопічні слова (або блендінги), які широко використовуються в усіх сферах суспільного життя. Телескопія – це еквівалент «злиття» (portmanteau) або «змішування» (blending) у англійській мові, суть якого полягає у поєднанні декількох слів: *telecast* ← *television* + *broadcast*, *agribusiness* ← *agriculture* + *business*, *Ameritrade* ← *American* + *trade*, *Eurasia* ← *Europa* + *Asia*, *Franglais* ← *Frankais* + *Anglais*; *Spanglish* ← *Spanish* + *English*; *Hindlish* ← *Hindi* + *English* (Чумак 202). Вона є способом створення простих слів, які часто позначають складні явища завдяки специфіці своєї будови (Бабич 21–5).

Акроніми є особливим видом скорочень, що обумовлено їх специфікою (Ніколаєва, “Лексико” 82). Є. Дюжикова пропонує для акронімів окрему типологізацією, якою ми вважаємо за доречне доповнити загальну класифікацію скорочень. Дослідниця визначає декілька типів акронімів, зокрема звукові, буквено-звукові, бекроніми та рекурсивні акроніми (114):

1) звукові акроніми формуються із початкових звуків слів оригінальної фрази (*United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization* → *UNESCO*, *United Nations Industrial Development Organization* → *UNIDO*);

2) буквено-звукові утворюється частково від назв початкових букв, а частково – від початкових звуків слів оригінальної фрази (*Joint Photographic Experts Group* → *JPEG* [dʒeɪ pɛɡ], *San Francisco Museum of Modern Art* → *SFMOMA* [es ef'moʊmə]);

3) бекроніми (backronym) – це існуючі акроніми, які набувають нових розшифровок (*TEAM* → *time, energy and money; together everyone achieves more*);

4) рекурсивні (recursive) акроніми є частиною власної розшифровки (*Farm Animal Rights Movement* → *FARM*, *Visa International Service Association* → *VISA*).

До акронімів можна віднести також аббревіатури та складні терміни, утворені поєднанням початкових частин (складів) скороченого словосполучення, які у англійській мові називаються силабічними скороченнями (*syllabic abbreviations*) (*Belgium, the Netherlands and Luxembourg* → *Benelux*, *British exit* → *Brexit*, *Maritime Administration* → *MARAD*).

Існують так звані омоакроніми або омонімічні акроніми (homonymic acronyms), які є омонімічними звичайним словам (*National Association of Medical Examiners* → *NAME*, *Council of Actions United for Service Efforts* → *CAUSE*, *Department of Transportation* → *DOT*, *Water, Sanitation and Hygiene (cluster)* → *WASH*, *European Legal Network on Asylum* → *ELENA*, *Small Plot Intensive* → *SPIN*).

Також, варто зазначити ряд скорочень, що повторюють слова, які вже входять до основної буквеної аббревіатури: *human immunodeficiency virus* → *HIV*

virus, intercontinental ballistic missile → *ICBM missile*, *very important person* → *VIP person*. Такий тип абрєвіатур називають тавтологічним.

Види скорочень та абрєвіатур не обмежуються переліченими. Ми розглянули ті види скорочень, які за формою утворення є найбільш поширеними, продемонструвавши на прикладах як вони можуть бути застосовані у суспільно-політичній лексиці. Проте, скорочення варто класифікувати не лише у контексті їх словотвору, але й за тематичною спрямованістю. Вони можуть бути як загальноживаними, так і вузькоспеціалізованими або фаховими. Риторика суспільно-політичного дискурсу охоплює значну кількість абрєвіатур та скорочень, зважаючи на численність тем, які можуть становити суспільний інтерес. Проте, є категорії скорочень, які є особливо корисними для суспільно-політичних текстів та зустрічаються частіше за інші.

Суспільно-політичний дискурс є сферою функціонування великої кількості абрєвіатур, акронімів та скорочень. Вітчизняні лінгвісти А. Шишко та Г. Луканська окреслюють такі тематичні типи абрєвіатур, акронімів та скорочень, які найчастіше зустрічаються у текстах відповідної спрямованості:

1) назви установ та організацій – категорія охоплює не лише назви урядових та неурядових організацій, але й суспільних об'єднань, агенцій, численних асоціацій, комісій, рад та комітетів, всіх можливих адміністративних структур, які впливають на життя суспільства; серед найбільш значимих абрєвіатур цього типу можна перелічити такі: *IMF (International Monetary Fund)*, *NATO (North Atlantic Treaty Organization)*, *OSCE (Organization for Security and Cooperation in Europe)*, *UN (United Nations)*, *UNICEF (UN Children's Fund)*, *WHO (World Health Organization)*, *WTO (World Trade Organization)*, тощо;

2) назви політичних партій: *AFC (American First Coalition)*, *AHP (American Heritage Party)*, *AIP (American Independent Party)*, *BNP (British National Party)*, *BPP (British Public Party)*, *Con (Conservative)*, *CST (Constitution Party)*, *DLP (Democratic Labour Party)*;

3) посади, звання, титули, ранги: *2ndLt (Second Lieutenant), Asst (Assistant), C.J. (Chief Justice), CHRO (Chief Human Resources Officer), MD (Managing Director), Pres (President), Sen (Senator), SGT (Sergeant), VP (Vice President)*,

4) політичне життя – аббревіатури та скорочення, що позначають різні поняття та явища, що стосуються ведення політики: *infodemic (information + epidemic), Obamacare (Obama + care), pol (politician), Reaganomics (Reagan + economics), relo (relocation)*,

5) економічне життя – аббревіатури та скорочення, що позначають різні поняття та явища, що відображають економічний стан країн та суспільств, його специфіку та реалії: *acct (account), B2B2C (business-to-business-to-consumer), cap. (capital), IFB (invitation for bids), lic (licence), mfr. (manufacture), NP (national product), pct. (per cent), ship. (shipment), TD (time deposit), tfr. (transfer)*;

6) суспільне життя – тематична група, що об'єднує аббревіатури та скорочення, які позначають поняття та ситуації із повсякденного життя, суспільних явищ, проблем та їх врегулювання: *CCTV (close circuit television), detox (detoxification), NEET (young people (15–24) neither in employment nor in education and training), opnl (operational), RT (radiotelephony), Ry (railway)*;

7) топонімічні та ономастичні скорочення – географічні назви, реалії, скорочення прізвищ тощо: *Ak (Alaska), Ca (California), Chermany (China + Germany), Chimerica (China + America)*;

8) техніка, прилади та обладнання: *ANR (Anti-Material Rifle), B (Boeing), HLD (high lift devices), SSR (secondary surveillance radar)* тощо;

9) програми – категорія поєднує міжнародні, урядові та соціальні програми, що спрямовані на покращення життя у суспільстві та стабілізацію політичного курсу: *DWCP (Decent Work Country Programme), TVET (Technical and Vocational Education and Training), UNAIDS (Joint United Nations Programme on HIV/AIDS)*.

Представлена класифікація є досить масштабною, проте не вичерпною. На нашу думку, її було б доречно доповнити категорією, яка охоплює міжнародні та урядові документи, до яких можна віднести угоди, законодавчі акти, закони, що

регулюють відносини у суспільстві або впливають на них прямо чи опосередковано: *CAT (Convention Against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment)*, *CRC (Convention on the Rights of the Child)*, *UNPF (United Nations Partnership Framework)*, *CUFTA (Canada-Ukraine Free Trade Agreement)*, *NAP (National Action Plan)* тощо.

Проаналізувавши типи аббревіатур та скорочень, стають зрозумілими причини відсутності єдиної універсальної класифікації скорочених лексичних одиниць. Тим не менш, є традиційні види скорочень, знання про які надають можливість виконувати їх коректний переклад, орієнтуючись на перекладацькі підходи, які буде розглянуто далі.

1.4. Специфіка перекладу англomовних аббревіатур, акронімів та скорочень українською мовою

Переклад фахових термінів і тематичних аббревіатур вимагає розкриття і передачі іншомовних реалій засобами української мови. Якісний переклад можливо виконати тільки за умови повного розуміння тексту перекладачем. Значна кількість грубих перекладацьких помилок припадає на матеріал, який містить дослівний переклад термінів, виконаний без попереднього ретельного опрацювання оригінального тексту. Отже, подолання труднощів при перекладі термінологічних одиниць зводиться, у першу чергу, до поглибленого аналізу явища та спробі передати його термінами, що є вже усталеними, зафіксованими у відкритих джерелах інформації.

Поширеність різних видів скорочень ставить перед перекладачем важливу задачу: використовуючи усі необхідні способи та прийоми, перекласти аббревіатуру або скорочення максимально адекватно та зрозуміло. К. Кравець наголошує на тому, що аббревіатура «не має бути загадкою чи ребусом, які спотворюють сприйняття тексту та створюють “інформаційний шум”» (63). Переклад скорочення має втілювати у собі виключно зашифрований мовний код, який економить час та оптимізує мовні зусилля.

Для дешифрування абревіатур та скорочень використовують такі методи:

- використання словників скорочень та інших довідників;
- аналіз контексту;
- аналіз структури скорочень;
- використання аналогій (Шеремет 58).

Основні найбільш поширені сучасні абревіатури та скорочення завжди фіксуються у додатках до словників або ж їх можна легко знайти у онлайн довідниках. Саме тому перекладач має більше можливостей правильно розшифрувати лексичне утворення не витрачаючи забагато часу. Проте, може виявитися, що абревіатура не зафіксована в словнику. У цьому випадку потрібно спочатку звернутися до контексту і спробувати розшифрувати його самостійно. Дешифровка маловідомих абревіатур – це дуже копіткий та непередбачуваний процес. Перекладачу може знадобитися додаткова література, а також консультація фахівця, який знається на відповідній лексиці. Знайшовши тлумачення і переклад абревіатури в словнику або розшифрувавши її особисто, перекладач може використовувати це лексичне утворення у тексті перекладу.

Важливо зазначити, що в англійській мові інколи використовуються скорочення іншомовного (найчастіше французького) походження, затвержені на міжнародному рівні (*Comite International des Poids et Mesures* → *CIPM* – *Міжнародний комітет мір і ваги* → *МКМВ*). Для перекладу таких абревіатур перекладач має звертатися до перекладацьких словників скорочень й інших мов (Карабан, *Переклад* 39).

У сучасній мові ділового спілкування процес утворення нових абревіатур та скорочень значно випереджає терміноутворюючі процеси. Загалом, процес перекладу абревіатур відсутніх у словниках та довідниках здійснюється у два етапи, перший з яких полягає у дешифровці абревіатури, тобто виявлення оригінальної англійської форми чи кореляту. Другий етап передбачає передачу корелятив засобами української мови, тобто пошук еквівалентної української форми, яка найточніше передає виявлений зміст.

Абревіатури та акроніми в суспільно-політичних текстах перекладаються подібно до скорочень в інших сферах. Для точного перекладу необхідно добре розуміти контекст, оскільки одні й ті ж скорочення можуть мати різну інтерпретацію. Наприклад, *G6* і *G7* можна було б перекласти як *шостий* і *сьомий ранги*, якщо розшифрувати їх як *Grade 6* і *Grade 7* у контексті державної служби (“Grade Structures”). Проте, у міжнародному політичному значенні ці скорочення можна розуміти як *Велика шістка* і *Велика сімка*, оскільки *G6* і *G7* означають *Group of Six* та *Group of Seven* – *Групу шести* (попередня назва) і *Групу семи* (сучасна назва) – неформальний міжнародний клуб, який об’єднує Велику Британію, Німеччину, Італію, Канаду, Францію, Японію та США. За таким же принципом *the USA* можна було б перекласти як *Сполучені Штати Америки* або *армія США* (*the U.S. army*); *RUS* – *російський* (*Russian*) або *Сільська служба з надання комунальних послуг* (*Rural Utilities Service*) (“United States Governmental”).

Спираючись на класифікацію способів перекладу скорочень у суспільно-політичній лексиці А. Прокопенко, яка включає підходи В. Карабана, та інших вітчизняних дослідників (Prokopenko and Kaminina 104), можна виділити такі способи перекладу скорочень у текстах суспільно-політичного дискурсу:

1. Еквівалентний переклад – передача іноземного скорочення відповідним скороченням іншої мови або створення нового скорочення в іншій мові. Передача іншомовних скорочень за допомогою українського еквіваленту передбачає наявність скорочень у мові перекладу. Цей варіант є найкращим, за умови наявності затвердженої мовної одиниці: *CIS* (*the Commonwealth of Independent States*) – *СНД* (*Співдружність незалежних держав*), *FBI* (*Federal Bureau of Investigation*) – *ФБР* (*Федеральне бюро розслідувань*), *IAEA* (*International Atomic Energy Agency*) – *МАГАТЕ* (*Міжнародне агентство з атомної енергії*), *PC* (*personal computer*) – *ПК* (*персональний комп’ютер*), *UNO* (*United Nations Organisation*) – *ООН* (*Організація об’єднаних націй*).

2. Транскодування (транслітерація або транскрипція). Цей підхід характерний для перекладу скорочень власних назв: *ASEAN* (*Association of South*

East Asia Nations) – АСЕАН (Асоціація держав Південно-Східної Азії), ІУРАС (*International Union of Pure and Applied Chemistry*) – ІЮПАК (Міжнародний союз теоретичної і прикладної хімії), НАТО (*North Atlantic Treaty Organization*) – НАТО (Організація Північноатлантичного договору). Перекодування повної форми відповідної аббревіатури або використання транскрипцій зазвичай використовується для перекладу назв медіа-агентств, видавництв тощо. Цей спосіб часто використовується для передачі українських аббревіатур, особливо тих, що збігаються із буквеним складом: BBC (*British Broadcasting Corporation*) – агентство Бі-Бі-Сі, CNN (*Cable News Network*) – агентство Сі-Ен-Ен.

3. Переклад іноземного скорочення відповідною повною формою аббревіатури в іншій мові. Наприклад, вихідна одиниця *TV* є *television*, поширена в англomовних країнах і перекладається як *телебачення* або *телевізійний*. Переклад у розгорнутій формі – це переклад вихідної одиниці, який має бути максимально точним: *BrStd* (*British Standard*) – британський стандарт, *govt* (*government*) – уряд, *G7* (*the Group of Seven*) – Група семи / Велика сімка.

4. Описовий (дескриптивний) переклад або експлікація. Такий підхід використовується у тих випадках, коли цільова мова не має еквівалента: *G/TIP* (*Office to Monitor and Combat Trafficking in Persons*) – Відділ моніторингу та протидії торгівлі людьми, *INAD* (*Inadmissible Passenger*) – особа, якій відповідними органами відмовлено у праві на в'їзд до держави. Також, цей підхід використовується для більш точного перекладу скорочення відповідно до контексту (Ніколаєва, “Перекладацькі” 109).

5. Запозичення іноземного слова (зберігаючи латинське написання), наприклад *European Credit Transfer and Accumulation System* – згідно з ECTS, *PR public relations* – зв'язки з громадськістю (Мельник 371–1; Бондаренко 80).

У контексті перекладу аббревіатур, акронімів та скорочень, еквівалентний переклад, транскодування та запозичення можна узагальнено назвати скороченим перекладом.

Вибір того чи іншого способу перекладу іноземних аббревіатур українською мовою залежить від багатьох факторів, зокрема від структури самої

абревіатури або скорочення. Труднощі при перекладі виникають тоді, коли у міжнародному та політичному словнику відсутні еквіваленти (Бондаренко 82). При перекладі абревіатур застосовується спосіб використання українського відповідника (який із високим ступенем вірогідності вже зафіксований у спеціалізованих словниках), а також спосіб транслітерації.

Обираючи підхід до перекладу, перекладач має керуватися прагматичними засадами перекладу. Прагматика як розділ мовознавства вивчає значення та використання мовних форм залежно від ситуації спілкування і типів мовних актів, а також аналіз мовних засобів з точки зору засобів досягнення мети комунікації. Здатність дискурсу створювати комунікативний ефект, викликати у реципієнта конкретне ставлення до отриманої інформації, іншими словами, чинити цілеспрямований вплив на одержувача цієї інформації, називається прагматичним аспектом або прагматичним потенціалом (прагматикою) дискурсу.

Прагматичні аспекти абревіації як лінгвістичного явища виконують принципово важливе завдання у перекладі. Скорочення повинні бути відомі носіям цільової мови. Іншими словами, одержувачі інформації повинні розуміти чому була використана одна абревіатура а не інша, або чому скорочення застосовується замість повної форми вихідного слова чи словосполучення. Розглянемо такий приклад:

Оригінал: «(1) A central ambition of the programme is promoting and supporting the establishment of Integrated National Financing Frameworks (INFFs), which will improve the linkages between public policy execution and ongoing decentralization reforms. (2) The \$1 million programme was approved and will be jointly implemented by UNDP, UNECE, UNICEF and WHO» (UN Ukraine, Results 36).

Переклад: «(1) Головною метою програми є сприяння та підтримка створення комплексних національних рамкових програм фінансування (НРПФ), які покращать зв'язок між виконанням державної політики та поточними реформами децентралізації. (2) Була затверджена програма на 1 мільйон

доларів США, яка буде спільно реалізовуватися ПРООН, ЄЕК ООН, ЮНІСЕФ та ВООЗ» (ООН в Україні, Звіт 38).

Переклад першого речення не викликає питань, оскільки подана ініціальна аббревіатура *INFFs* має дешифровку у самому тексті. Зміст цього речення може бути зрозумілим широкому загалу читачів. Надалі перекладач може користуватися запропонованою аббревіатурою для економії часу. Проте, із перекладом та розумінням інформації, поданої у другому речення можуть виникнути труднощі. Формально, перекладач може звернутися або до еквівалентного перекладу, або до прийомів транскодування (передбачається, що він має бути обізнаним із фахової суспільно-політичної термінології). Проте, отримувач інформації може не розумітися на значеннях таких акронімів як *ПРООН*, *ЄЕК ООН*, *ЮНІСЕФ* та *ВООЗ*. Якщо *ООН*, *ЮНІСЕФ* та *ВООЗ* можуть бути добре знайомі із засобі масової інформації, враховуючи їх популярність, то дешифровка *ПРООН* та *ЄЕК* можуть викликати певні незручності для пересічного громадянина. Завданням перекладача у такому випадку є максимально полегшити процес сприйняття інформації. У зв'язку із цим, він має орієнтуватися на цільову аудиторію та критично оцінювати її можливість розуміти інформацію. За необхідності, перекладач має розшифрувати зазначені акроніми. У такому разі, переклад другого речення може виглядати так:

«(2) Була затверджена програма на 1 мільйон доларів США, яка буде спільно реалізовуватися Програмою розвитку Організації Об'єднаних Націй (ПРООН), Європейською економічною комісією ООН (ЄЕК ООН), Дитячим фондом ООН (ЮНІСЕФ) та Всесвітньою організацією здоров'я (ВООЗ)».

Другий варіант перекладу довший та не має нічого спільного з економією часу і простору, проте він допомагає виконати основне завдання: донести інформацію до реципієнта у максимально зрозумілому форматі, що і є однією із прагматичних засад перекладу.

Щоб зберегти при перекладі прагматичні аспекти аббревіатури, перекладач повинен бути добре обізнаним у своїй галузі та знатися на термінології та специфіці вихідного тексту, у якому використовується зазначена аббревіатура. З

цією метою він має перш за все вивчити текст, проаналізувати його тему, структуру, джерела та стиль викладу. При перекладі абревіатур, необхідно проаналізувати структурні компоненти цих мовних одиниць. Позамовний досвід перекладачів, від якого залежить розуміння будь-якої інформації в тексті, може бути різним. Тому, при перекладі варто враховувати прагматичний фактор, до якого входять особливості взаємозв'язку суб'єкта дискурсу із характеристиками інших учасників комунікативного процесу.

Підсумовуючи, зазначимо, що правильний переклад абревіатур, акронімів та скорочень є вкрай важливим для ефективного комунікативного процесу у межах суспільно-політичного дискурсу, який має прямий вплив на суспільство як різновид політичного дискурсу. Більше того, суспільно-політичний дискурс є варіантом інституційного дискурсу за допомогою якого владні структури ведуть діалог із суспільством через обіг офіційної документації та різноманітних текстів, які є продуктом обговорення та вирішення великої кількості суспільно-важливих питань. Тексти суспільно-політичного спрямування містять велику кількість скорочень, які включають абревіатури, акроніми (як підвид абревіатур), власне скорочення та їх різновиди, які головним здебільшого охарактеризовано у класифікаціях Д. Квеселевича та В. Сасіної (скорочення загалом) Є. Дюжикової (акроніми). Значна їх частина припадає на назви країн, організацій, співтовариств, партій, посад, міжнародних та внутрішніх документів, різноманітних програм розвитку, термінів, які набули поширення у політичній, економічній, суспільній, технічній сферах тощо.

Використання скорочень у суспільно-політичних текстах має сенс лише у випадку їх правильного трактування та перекладу. Перекладач має бути обізнаний з багатьох актуальних питань. У перекладацькому аналізі скорочень ми використовуємо перекладацькі підходи А. Прокопенко та інших дослідників, які включають еквівалентний переклад, транскодування, повний переклад, дескриптивний (експлікацію) та запозичення. Зазначені підходи буде застосовано для аналізу документів з офіційного сайту представництва ООН в Україні, які належать до жанру інституційного суспільно-політичного дискурсу.

РОЗДІЛ 2. ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АНАЛІЗ АБРЕВІАТУР, АКРОНІМІВ ТА СКОРОЧЕНЬ У СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

Об'єктом нашого дослідження є аббревіатури, акроніми та скорочення (узагальнено – скорочення), які були відібрані у текстах суспільно-політичного спрямування. Переважна їх більшість була знайдена на офіційному сайті представництва Організації Об'єднаних Націй в Україні (*United Nations Country Team Website of Ukraine*). У ході дослідження було опрацьовано більше 60 документів, опублікованих у відкритому доступі на сайті протягом 2017-2021 років (*Our Publications*), та знайдено 522 скорочення, перекладацький аналіз яких покладено в основу перекладацького контент-аналізу.

Досліджувані документи належать до жанру інституційного політичного дискурсу, функції якого включають соціальний контроль, легітимізацію влади та соціальну солідарність (об'єднання громадян країни довкола вирішення спільних соціальних питань). Вибір матеріалів обумовлено тим, що розглянуті звіти, доповіді та інші тексти, підготовані місією ООН в Україні, представлено не лише англійською мовою, але й україномовними перекладами, що дозволяє не лише знайти переклади аббревіатур, акронімів та скорочень, але й вивчити їх у контексті офіційних текстів. Окрім того, розглянуті звіти та доповіді є продуктом обговорення суспільно-важливих тем для українців. Вони стосуються політики у сфері захисту прав громадян, досягнення цілей сталого розвитку, ситуації довкола тимчасово окупованих територій тощо. В інституційному суспільно-політичному дискурсі використовується значна кількість аббревіатур, акронімів та скорочень, переважну більшість яких становлять саме аббревіатури та акроніми як особливий вид аббревіатур.

Тексти, які увійшли до основної вибірки було проаналізовано відповідно до класифікації Д. Квеселевича та В. Сасіної. У перекладацькому аналізі представлено всі види аббревіатур (алфавітні, змішані, графічні та латинські), більшість видів акронімів та скорочень. Для здійснення більш повного перекладацького аналізу, нами були також проаналізовані матеріали таких медіа-

видань та офіційних інтернет-ресурсів, як «BBC», «NBC News Digital», «The Economist», «The Guardian», «The New Republic», «The New-York Times» та інших. Такий підхід є доцільним, оскільки медійні тексти також належать до жанру суспільно-політичного дискурсу, так як зазвичай охоплюють широке коло політичних питань цікавих громадськості.

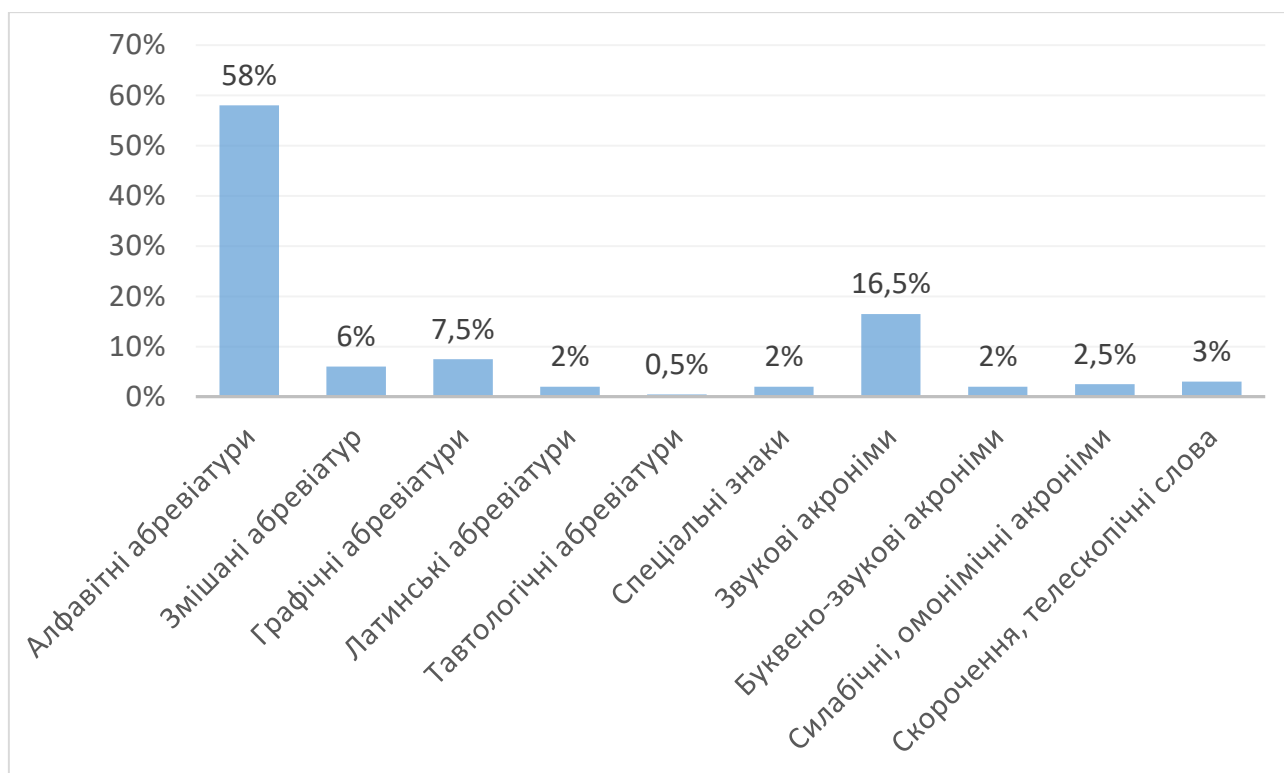
Окрім зазначених видів скорочень, у досліджуваних текстах зустрічаються аббревіатури, які ми умовно назвали «спеціальними знаками». Ця категорія об'єднала такі скорочення як & (*et.*), символи для позначення грошових одиниць, різних мір тощо. На наш погляд, спеціальні знаки можуть стати доповненням до класифікації Д. Квеселевича та В. Сасіної, зважаючи на їх широке застосування у текстах суспільно-політичної тематики та можливість використання, наприклад, при перекладацькому скорописі.

У ході перекладацького аналізу, нами було виявлено аббревіатури, акроніми та скорочення із таких тематичних категорій: 1) назви установ та організацій: *MAPF (Ministry of Agrarian Policy and Food)*, *UNODC (United Nations Office on Drug and Crime)*; 2) назви політичних партій: *Con (Conservative)*; 3) посади, звання, титули, ранги: *UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees)*; 4) політичне життя: *FGD (focus group discussion)*, *HRBA (human rights-based approach)*; 5) економічне життя: *PTI (payment-to-income ratio)*, *SME (small and medium-sized enterprise)*; 6) суспільне життя: *SGBV (sexual and gender-based violence)*, *SBP (systolic blood pressure)*; 7) топонімічні та ономастичні скорочення: *DRC (Democratic Republic of the Congo)*, *UK (United Kingdom)*; 8) техніка, прилади та обладнання: *UAV (unmanned aerial vehicles)*, *UXO (unexploded ordnance)*; 9) програми: *INFF (Integrated National Financing Framework)*, *UNDP (United Nations Development Programme)*; 10) міжнародні та урядові документи: *BUILD (Building upon Unique Indian Learning and Development Act)*, *FAIR Generic Drugs (Fair And Immediate Release of Generic Drugs Act)*.

Основна вибірка із 522 скорочень включає такі їх види («Діаграма 2.1»):

Діаграма 2.1

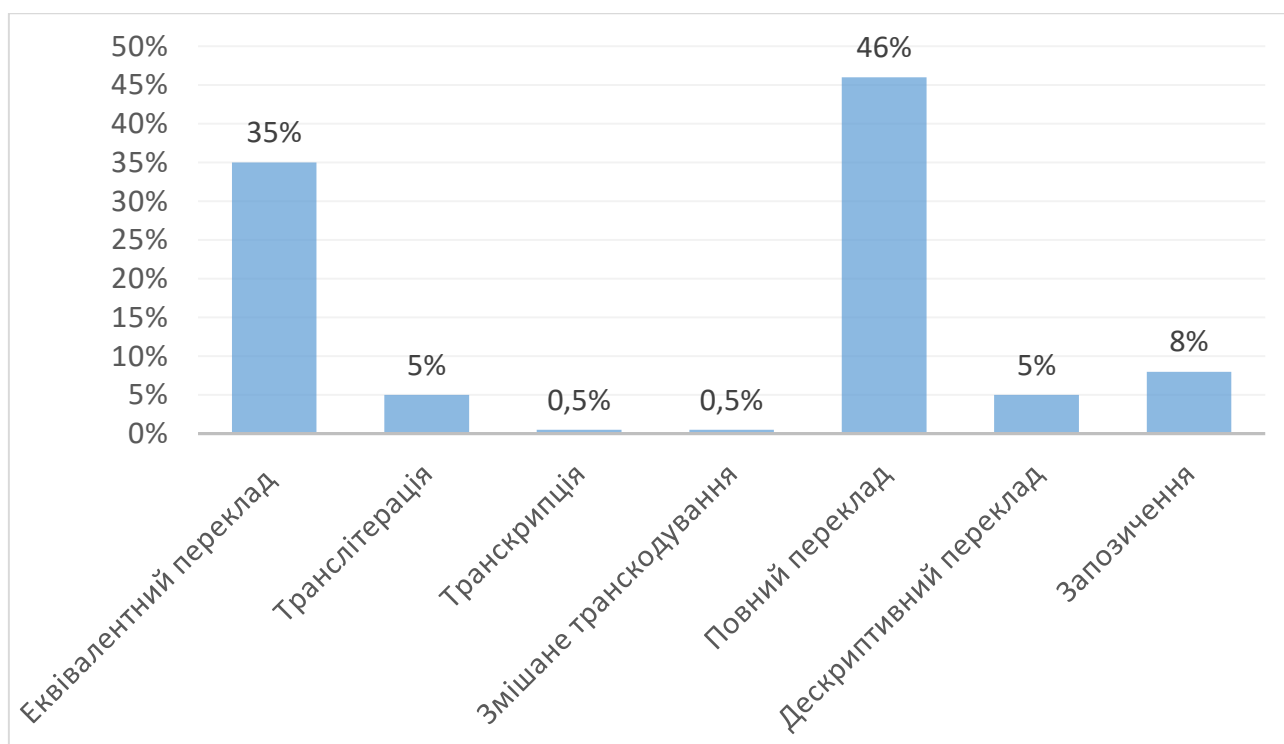
Види скорочень

«Діаграма 2.2» ілюструє відсоткове співвідношення способів їх перекладу:

Діаграма 2.2

Способи перекладу абрєвіатур, акронімів та скорочень

Серед 517 скорочень (при розрахунку відсоткового співвідношення не було враховано 5 спеціальних знаків), найбільшу кількість перекладено одним способом – 139 або 27% скорочень, та двома способами – 352 або 68%. Більшість із них перекладено повним та еквівалентним способами («Додаток А»). Загалом, у проаналізованих текстах знайдено 913 перекладів скорочень, які увійшли до основної вибірки (517 одиниць). Найбільш поширеним виявився спосіб повного перекладу, який застосовано 420 разів (46% всіх перекладів). Наступним за значимістю є еквівалентний – 317 випадків застосування (35%), різними видами транскодування було здійснено 61 переклад (6%), дескриптивним способом – 44 переклади (5%) та запозиченням було відтворено 71 скорочення (8% від загальної кількості перекладів).

2.1. Шляхи відтворення абревіатур у текстах суспільно-політичного спрямування

У текстах звітів і доповідей суспільно-політичної тематики, розміщених на офіційному сайті ООН в Україні, було знайдено 522 скорочення, 508 із яких припадає безпосередньо на абревіатури та на спеціальні знаки. Із них кількість акронімів складає 112 одиниць. Оскільки акроніми є окремим предметом дослідження, то категорія абревіатур включає алфавітні, графічні, змішані, латинські, тавтологічні абревіатури та спеціальні знаки (як додатково визначений тип абревіатур), які разом налічують 395 скорочення.

Маємо таке відсоткове співвідношення щодо використання різних видів абревіатур, якщо беремо 395 скорочення за 100% («Таблиця 2.1»):

Таблиця 2.1

Типи абревіатур

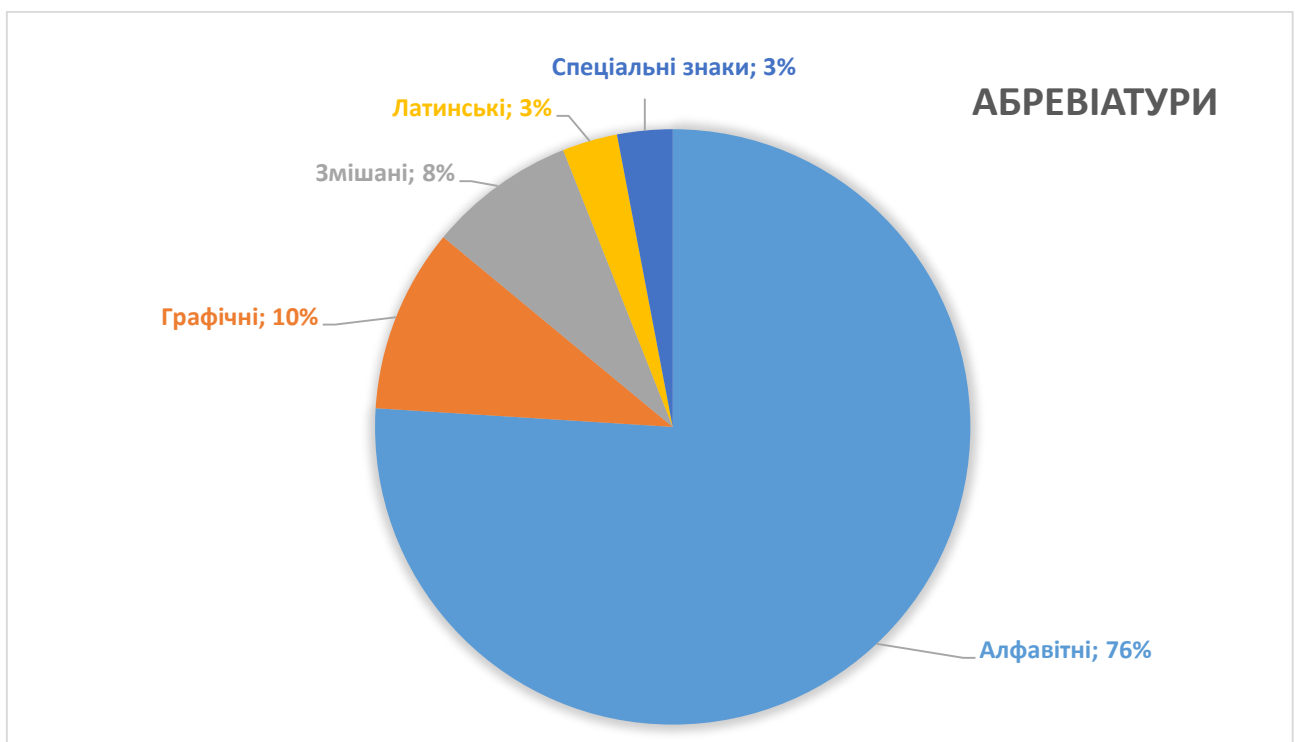
Типи абревіатур	Кількість абревіатур	Відсоток від загальної кількості абревіатур
Алфавітні	302	76%
Графічні	39	10%
Змішані	31	8%
Латинські	11	3%

Спеціальні знаки	11	3%
Всього	395	100%

До вибірки також увійшла одна тавтологічна аббревіатура (*HIV virus*), проте, враховуючи те, що її відсоткове значення становить менше 0,5%, ми не відображаємо її у загальних розрахунках.

Представлена далі «Діаграма 2.3» наочно демонструє кількісне співвідношення різних видів аббревіатур у розглянутих текстах:

Діаграма 2.3

Отже, ми бачимо, що категорія аббревіатур є найбільш чисельною категорією скорочень у суспільно-політичному дискурсі. Варто зазначити, що серед розглянутих аббревіатур є ті, що характеризують його безпосередньо. До них належать назви державних установ та організацій, що діють на території України: *HRMMU (United Nations Human Rights Monitoring Mission in Ukraine)* – *ММІПЛУ (Моніторингова місія ООН з прав людини в Україні)*, *OSCE SMM (OSCE Special Monitoring Mission to Ukraine)* – *СММ ОБСЄ (Спеціальна моніторингова місія ОБСЄ в Україні)*, перелік представлено у «Додатку Б».

Також, аббревіатури використовують для позначення назв країн, міжнародних організацій, конференцій та офіційних установ в інших державах, наприклад: *CESCR (Committee on Economic, Social and Cultural Rights)* – *КЕСКП (Комітет ООН з економічних, соціальних та культурних прав)*, *ITC (International Trade Centre)* – *МЦТ (Міжнародний центр торгівлі)*, розширений перелік яких можна переглянути у «Додатку В».

Окрім вищезазначеного, аббревіатури слугують для скорочення назв таких документів, програм та ініціатив як *Beijing Declaration and Platform for Action* → *BPfA* – *ПДПД (Пекінська декларація та Платформа дій)*, *Multi-Year Humanitarian Response Plan* → *MYHRP* – *БППР (Багаторічний план гуманітарного реагування)*, *European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs* → *ESPAD* – Європейське опитування учнівської молоді щодо вживання алкоголю та інших наркотичних речовин тощо, перелік яких відображено у «Додатку Г».

Найбільш численною (146 скорочення) категорією аббревіатур є ті, що належать до загальної суспільно-політичної лексики (представлені у «Додатку Д»). Вони мають різну тематику, підкреслюють міждисциплінарність суспільно-політичного дискурсу та слугують для передачі термінів і словосполучень, які використовуються для обговорення різноманітних питань суспільного життя, наприклад: *AY (academic year)* – *н. р. (навчальний рік)*, *e-commerce (electronic commerce)* – *електронна торгівля*, *high-tech (high technology)* – *високотехнологічний*, *M&E (monitoring and evaluation)* – *моніторинг та оцінка* тощо.

Перекладацький аналіз англомовних документів підтвердив те, що в українських текстах аббревіатури відтворюються п'ятьма основними способами, які описано, зокрема, А. Прокопенко, Т. Ніколаєвою та Н. Мельник: еквівалентним перекладом, шляхом транскодування (транслітерацією або транскрипцією), перекладом скорочення відповідною повною формою у іншій мові (повний переклад), експлікацією, запозиченням іноземного слова. Окрім того, у ході дослідження ми дійшли висновку щодо доцільності виділення ще

одного типу транскодування – змішаного, який передбачає поєднання у одному перекладі транслітерації та транскрипції англомовної абрєвіатури.

У наведеній нижче «Таблиці 2.2» проілюстровано скільки разів кожен із способів перекладу було застосовано до 389 абрєвіатур. Ми не враховуємо переклад спеціальних знаків (5 одиниць), які не мають фактичного перекладу та відтворюються у перекладених текстах знаковим запозиченням («Додаток Е»). При визначенні відсоткового співвідношення у застосуванні різних підходів до перекладу, ми враховуємо той факт, що значна кількість абрєвіатур перекладається декількома способами. Найчастіше поєднується повний або дескриптивний переклад з еквівалентним, транскодуванням або запозиченням. Враховуючи інформацію, подану у додатках, ми беремо за 100% не кількість виявлених абрєвіатур, а сумарну кількість випадків застосування до них різних способів перекладу. Отже, маємо такі результати:

Таблиця 2.2

Способи перекладу абрєвіатур

Спосіб перекладу		Кількість перекладів абрєвіатур	Відсоток від загальної кількості перекладів абрєвіатур
Еквівалентний переклад		247	37%
Транскодування	транслітерація	30	4,5%
	транскрипція	3	0,5%
	змішане транскодування	4	0,5%
Повний переклад		318	47%
Дескриптивний / експлікація		31	4,5%
Запозичення		39	6%
Всього		672	100%

Представлена далі «Діаграма 2.4» схематично демонструє відсоткове співвідношення випадків застосування різних підходів до перекладу абрєвіатур у проаналізованих текстах суспільно-політичної спрямованості:

Діаграма 2.4

Найчастіше, у випадках еквівалентного перекладу, запозичення, або транскодування разом із україномовною абревіатурою можна побачити повний, інколи – дескриптивний переклад вихідного словосполучення – дешифровки англomовної абревіатури. Наприклад, у досліджуваних текстах, які увійшли до основної вибірки, нами було знайдено одну тавтологічну абревіатуру *HIV virus* → *Human Immunodeficiency Virus*, який має еквівалентний та повний переклади: *вірус ВІЛ* → *вірус імунодефіциту людини*.

Проте, зустрічаються випадки, коли в українському перекладі абревіатура як така відсутня. Ми маємо лише повний або дескриптивний переклад англomовного словосполучення і, відповідно, утвореної від нього абревіатури. Як показав перекладацький аналіз суспільно-політичних текстів, дескриптивний або описовий переклад використовується не лише тоді, коли абревіатура не має повного перекладу або еквіваленту в українській мові, але і тоді коли повний переклад є неточним, або не дає повного розуміння абревіатури (і вихідного словосполучення). Саме тому, дескриптивний переклад не є таким поширеним як повний, про що свідчить статистика: більше ніж у половині випадків абревіатури в українських текстах мають відповідний повний переклад.

Наступним за частотою застосування є еквівалентний переклад, далі – відтворення запозиченням, транскодування та експлікація.

Алфавітні та змішані аббревіатури найчастіше використовуються для спрощеного подання власних назв і складних термінів. Саме тому, у більшості документах можна побачити повну назву установи, організації, міжнародного пакту тощо та утворену від неї алфавітну або змішану аббревіатуру, яка згадується далі у документі. В українському ж перекладі ми найчастіше зустрічаємо повний або дескриптивний переклад вихідного словосполучення, за яким слідує еквівалентний переклад відповідної аббревіатури: ***словосполучення (аббревіатура) => повний або дескриптивний переклад (скорочений переклад)***, як проілюстровано у такому прикладі:

Оригінал: «*The International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR) prohibits arbitrary arrest and detention...*» (ОНЧР, *Human Rights* 6).

Переклад: «*Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (МПГПП) забороняє свавільний арешт та тримання під вартою...*» (УВКПЛ, *Права людини* 7).

Проілюстрований підхід до перекладу є найбільш зручним, оскільки дозволяє одразу зрозуміти зміст аббревіатури. У реципієнта немає необхідності шукати пояснень до скорочення. Більш того, при такому підході вірогідність невірної тлумачення аббревіатури практично нівелюється. Ми бачимо класичний приклад поєднання двох видів перекладу – повного та еквівалентного.

Труднощі при перекладі виникають у разі відсутності дешифровки аббревіатури у оригінальному тексті, наприклад:

Оригінал: «*...Ukraine had the second highest estimated number of MDR-TB cases in the WHO Euro region in 2016*» (*Humanitarian* 9).

Переклад: «*Україна посідала друге місце за кількістю випадків захворювання на мультирезистентний туберкульоз в Європейському регіоні ВООЗ у 2016 році*» (*Огляд гуманітарних* 10).

Змішана аббревіатура «MDR-TB» не має дешифровки, тому перекладач має орієнтуватися на контекст та шукати підказки у попередніх реченнях, або

звертатися до довідників і відкритих джерел інформації. Так, було визначено, що мова йде про один із видів туберкульозу (*MDR* → *multidrug-resistant*, *TB* → *tuberculosis*) і перекладач використав для україномовного тексту повний переклад аббревіатури «мультирезистентний туберкульоз». Виконаний переклад можна проілюструвати такою схемою: **аббревіатура => повний переклад**.

Зустрічаються й випадки, коли менш відома аббревіатура містить у своєму складі аббревіатуру більш поширену, яку зазвичай не перекладають повністю і обмежуються лише її еквівалентним або іншим видом перекладу, дописуючи його до відповідного повного або еквівалентного перекладу менш поширеної аббревіатури. Такий варіант перекладу найчастіше зустрічається, коли мова йде про структурні підрозділи Організації Об'єднаних Націй (ООН) або інших загальновідомих міжнародних організацій та установ.

Оригінал: «*As a Party to the UN Framework Convention on Climate Change (UNFCCC), the Kyoto Protocol, and the Paris Agreement, Ukraine ensures meeting its obligations under these international treaties*» (VNR 87).

Переклад: «*Україна, як сторона Рамкової конвенції ООН про зміну клімату (РКЗК ООН), Кіотського протоколу та Паризької угоди, забезпечує виконання зобов'язань за цими міжнародними угодами*» (Огляд 87).

У наведеному прикладі ми бачимо, що алфавітна аббревіатура «UN», яка є частиною аббревіатури «UNFCCC» відтворюється в україномовному перекладі еквівалентом «ООН» і не має повного перекладу, оскільки є загальновідомою. Проте, тлумачення аббревіатури «FCCC» може викликати труднощі, тому у вихідному документі першочергово подають її дешифровку «Framework Convention on Climate Change», яка українською мовою повністю перекладається як «Рамкова конвенція про зміну клімату», утворюючи еквівалентну аббревіатуру – «РКЗК».

Під час дослідження ми також зустріли багато випадків, коли у різних документах одна й та сама аббревіатура перекладається не просто у різний спосіб, але й в принципі має різний повний переклад, при тому, що її зміст не змінюється.

(1) Оригінал: «*The model Integrated National Financing Framework (INFF) will focus on the national and sub-national reform and decentralization processes in selected regions...*» (UN Ukraine, Assessment 104).

(1) Переклад: «*Модель комплексної національної фінансової системи (КНФС) буде орієнтована на процеси реформування та децентралізації на національному й регіональному рівнях в окремих регіонах...*» (ООН в Україні, Оцінка 134).

Із першого прикладу бачимо, що словосполучення «Integrated National Financing Framework» має повний переклад «комплексна національна фінансова система». Разом із тим, відповідна аббревіатура «INFF» перекладається еквівалентним способом «КНФС».

(2) Оригінал: «*A central ambition of the programme is promoting and supporting the establishment of Integrated National Financing Frameworks (INFFs)...*» (UN Ukraine, Results 36).

(2) Переклад: «*Головною метою програми є сприяння та підтримка створення комплексних національних рамкових програм фінансування (НРПФ)...*» (ООН в Україні, Звіт 38).

Другий приклад демонструє різницю між перекладами однієї й тієї самої назви. Цього разу «Integrated National Financing Frameworks» перекладається вже як «національна рамкова програма фінансування», а відповідна аббревіатура «INFF» – як «НРПФ». На наш погляд така ситуація є проблемою, оскільки за відсутності оригінального англomовного документу, навіть повний переклад може не допомогти коректно зрозуміти про яку саме структуру або програму йде мова, адже «фінансова система» та «програма фінансування» є цілком різними речами. Саме тому, не лише пересічний оглядач, але й фахівець, обізнаний у суспільно-політичній термінології навряд чи зможе зрозуміти (без повного занурення у зміст тексту), що «КНФС» = «НРПФ» = «INFF». Така різниця у перекладі є тим більш неприпустимою, якщо врахувати той факт, що всі чотири документи (обидва англomовні звіти та їх переклади) надані представництвом ООН в Україні. Очевидно, що такої перекладацької проблеми, можна було б

уникнути за допомогою складання єдиного глосарію, який би використовували для перекладу усієї документації в рамках даної структури. При відтворенні «Integrated National Financing Framework (INFF)» в україномовних текстах ми б запропонували такий варіант перекладу: «Національна інтегрована фінансова програма (НІФП)». У запропонований спосіб аббревіатура «НІФП» краще б відповідала повному змісту вихідного назви, оскільки прикметник «інтегрований» («integrated») передбачає наявність більш поглибленої взаємодії всередині системи, ніж «комплексний». Окрім того, новий еквівалент «НІФП» є для «INFF» не просто алфавітною аббревіатурою, подібно до «КНФС» та «НППФ», а звуковим акронімом, що завжди є більш сприйнятним та зручним для усного відтворення. Наведемо ще один приклад із категорії загальної суспільно-політичної лексики:

(1) Оригінал: «Continued armed conflict coupled with a deteriorating socioeconomic environment ... have increased the risk of Gender-Based Violence (GBV), particularly for people living along the ‘contact line’...» (Humanitarian 21).

(1) Переклад: «Триваючий збройний конфлікт у поєднанні з погіршенням соціально-економічної ситуації ... підвищують ризик виникнення гендерно-обумовленого насильства (ГОН), зокрема для населення, яке проживає уздовж “лінії розмежування”...» (Огляд гуманітарних 24).

Бачимо, що у документах 2018 року до перекладу слова «Gender», вірогідно помилково, не було застосоване правило сучасної української транслітерації, через що еквівалентна до «GBV» аббревіатура втратила літеру «Г». Проте, у більш пізніх документах і, відповідно, перекладах, ситуація змінюється:

(2) Оригінал: «Psychosocial support mobile teams were established to support responses to gender-based violence (GBV)» (UN Ukraine, Results 12).

(2) Переклад: «Були створені мобільні групи з надання психосоціальної підтримки для забезпечення реагування на гендерно зумовлене насильство (ГЗН)» (ООН в Україні, Звіт 12).

Друга пара цитат наведена із документів 2020 року. Цього разу специфіку транслітерації враховано. Більше того, для перекладу слова «based» перекладач

обрав варіант не «обумовлене», а «зумовлене». Тому, аббревіатура «GBV» отримує еквівалентний переклад у вигляді алфавітної аббревіатури «ГЗН», яка суттєво різниться із попередньою – «ГОН». Вочевидь, без супровідного повного перекладу у реципієнта можуть виникнути труднощі з ототожненням «ГЗН», «ГОН» та «GBV». Саме тому при перекладі суспільно-політичної лексики важливо враховувати правила транслітерації і дотримуватися однакових стандартів перекладу в усіх документах суспільно-політичної спрямованості, принаймні в рамках роботи однієї структури.

Труднощі перекладу виникають у тих випадках, коли у тексті оригіналу відсутня дешифровка аббревіатур або пояснення щодо їх використання:

Оригінал: *«Both Cairo+20 and Rio+20 in 2012 reaffirmed these linkages and committed governments to systematically consider population trends in their national, rural and urban development strategies through forward looking planning»* (UN Ukraine, *Population Dynamics 2*).

Змішані аббревіатури «Cairo+20» та «Rio+20» не мають дешифровки у даному реченні та оригінальному тексті загалом, тому оглядач може лише із контексту зрозуміти, що мова йде про певні міжнародні програми, конференції або суспільно-політичні ініціативи. Завдання перекладача у даному випадку не лише відтворити ці аббревіатури у тексті перекладу, але й надати їх повний або дескриптивний переклад. Із додаткових джерел перекладач може дізнатися, що «Rio+20» – це скорочена назва Конференції ООН зі сталого розвитку (United Nations Conference on Sustainable Development), яка після 1992 року повторно проходила в Ріо-де-Жанейро вже у 2012 році, і має другу назву – Саміт Землі 2012 (“United Nations Conference”). Те ж саме стосується й аббревіатури «Cairo+20», яка є скороченою назвою для Міжнародної конференції ООН з народонаселення та розвитку (МКНР) (United Nations International Conference on Population and Development → ICPD), яка після 1994 року повторно відбулася у Каїрі через двадцять років (“Population and Development”). Враховуючи вище зазначене, перекладати аббревіатури винятково транслітерацією (Rio+20) або еквівалентним перекладом (Каїр+20) було б недоречно через брак інформації про

природу цих скорочень. Специфіка суспільно-політичного дискурсу вимагає конкретизації у перекладі, тому вищезазначене речення було перекладене із використанням експлікації:

Переклад: *«Конференція ООН з народонаселення і розвитку (Каїр+20) та Конференція ООН зі сталого розвитку (Ріо+20), у 2012 році підтвердили ці зв'язки...»* (ООН в Україні, Демографічні 2).

Зазначену схему перекладу умовно можна зобразити таким чином: **аббревіатура => повний або дескриптивний переклад (скорочений переклад).**

Необхідно зазначити, що суспільно-політична лексика включає назви численних конференцій та самітів, які вимагають більшого уточнення заради коректного сприйняття інформації. Зважаючи на це, на нашу думку, було б доречно доповнити переклад таким чином:

«Міжнародна конференція ООН з народонаселення і розвитку (Каїр+20) та Саміт Землі 2012 або Конференція ООН зі сталого розвитку (Ріо+20) у 2012 році підтвердили ці зв'язки...».

Так, ми уточнюємо назву першої конференції, адже в оригінальній назві вона містить прикметник «international», а назву другого саміту ми уточнюємо згадкою про альтернативну назву, яка може бути більш відомою читачу, оскільки є, по суті, головною офіційною назвою заходу.

Наступну перекладацьку схему можна описати так: **словосполучення (аббревіатура) => повний або дескриптивний переклад.** У таких випадках переклад стосується як словосполучення, так і самої аббревіатури. Такий варіант перекладу є прийнятним, враховуючи його інформативність, проте відсутність україномовної аббревіатури (скороченого перекладу) змушує щоразу використовувати повний переклад вихідного словосполучення.

Оригінал: *«This assistance will be in the form of a four-year EUR15 million senior loan to OTPL, established within a credit line under the Deep and Comprehensive Free Trade Agreement (DCFTA) between the EU and Ukraine»* (UN Ukraine, Assessment 106).

Переклад: «Ця допомога надійде у вигляді кредиту першої черги, обсягом 15 млн євро, на 4 роки, який буде надано ОТПЛ у межах кредитної лінії відповідно до Поглибленої та всеосяжної угоди про вільну торгівлю між ЄС та Україною» (ООН в Україні, Оцінка138).

У проілюстрованому прикладі ми спостерігаємо поєднання декількох видів скорочень: графічної аббревіатури «EUR», перекладеної еквівалентним способом; алфавітної аббревіатури «OTPL», перекладеної транскодуванням (транслітерацією); алфавітної аббревіатури «DCFTA», яка відтворена повним перекладом; та алфавітної аббревіатури «EU», до якої застосовано еквівалентний переклад. У випадку із «EUR» та «EU» у нас немає потреби у корегуванні, оскільки ці аббревіатури є загально відомими так само, як і їх українські еквіваленти – «євро» та «ЄС». Аббревіатура «OTPL» також не потребує повного перекладу, оскільки у вихідному тексті та в україномовному перекладі вона згадується кількома реченнями раніше. Нас цікавить аббревіатура «DCFTA», точніше, більш зручний скорочений варіант перекладу. Для того, щоб перекласти аббревіатуру у найбільш коректний спосіб, перекладач, перш за все, має перевірити чи існує загальноприйнятий україномовний еквівалент, адже подібно до «Ріо+20» аббревіатура технічно може мати мало спільного з її дескриптивним перекладом. Зіставивши інформацію з офіційного сайту Європейської Комісії («Deer») та Центру міжнародної безпеки та партнерства («Угода»), робимо висновок, що «Deer and Comprehensive Free Trade Agreement (DCFTA)» є Угодою про поглиблену і всеосяжну зону вільної торгівлі (ЗВТ) між Україною та Європейським Союзом від 1 січня 2016 року. На сайті Представництва України при Європейському Союзі знаходимо ще одне уточнення: «Важливим елементом Угоди про асоціацію між Україною та ЄС є положення про створення поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі (ПВ ЗВТ)» («Зона»). Враховуючи вищезазначене, переклад вихідного речення можна скорегувати таким чином:

«Ця допомога надійде у вигляді кредиту першої черги, обсягом 15 млн євро, на 4 роки, який буде надано ОТПЛ у межах кредитної лінії відповідно до Угоди

про поглиблену та всеосяжну зону вільної торгівлі між Україною та ЄС (ПВЗВТ Україна-ЄС)».

Так, переклад набуває дескриптивності і стає більш зрозумілим для українського читача. Змішану аббревіатура «ПВЗВТ Україна-ЄС» можна використовувати надалі у перекладеному документі.

Зустрічаються випадки, коли відсутня не лише україномовна аббревіатура, але й саме вихідне словосполучення не перекладається дослівно, наприклад:

Оригінал: *«Develop and contextualize a comprehensive communication package including information, education and communication (IEC) materials...» (ОСНА 12).*

Переклад: *«Розробка та адаптація з урахуванням місцевих особливостей комплекту комунікаційних матеріалів, у тому числі інформаційно-просвітницьких матеріалів...» (УКГС 13).*

Переклад «інформаційно-просвітницькі» можна вважати лаконічним варіантом повного перекладу. З огляду на те, що у документі таке формулювання повторюється декілька разів, ми вважаємо за доцільне використати скорочений переклад аббревіатури «ІЕС» – «інфопросвіт».

Проте, важливо зазначити, що не завжди аббревіатура вимагає скороченого варіанту перекладу. У деяких випадках повний або дескриптивний переклад є цілком достатнім:

Оригінал: *«Child-to-child (CtC) clubs in the Leonard Cheshire Disability Girls Education Challenge project in Kenya comprise children with and without disabilities. ... The CtC clubs have also been considered instrumental...» (UN Women, Human Rights of Women 34).*

Переклад: *«Дитячі клуби «Діти до дітей» в проекті Леонарда Чешіра “Зміна підходу до освіти дівчаток з інвалідністю в Кенії” включають дітей з інвалідністю та без інвалідності. ... Крім того, вважалося, що дитячі клуби «Діти до дітей» грають важливу роль...» (ООН Жінки, Права жінок та дівчат 36).*

Запропонований дескриптивний переклад «дитячі клуби “Діти до дітей”» алфавітної аббревіатури «CtC clubs» є доцільним з огляду на його змістовність та стислість. Проте, ми вважаємо, що переклад можна спростити до «клуби “Діти до дітей”», оскільки сама назва дає зрозуміти спрямування та цільову аудиторію цих організацій.

Аналогічним прикладом, який не потребує перекладу аббревіатури у скороченій формі може бути такий:

Оригінал: «... more than 350 participants completed a Farmer Field School (FFS) one-day training session...» (UN Ukraine, Results 19).

Переклад: «... понад 350 учасників пройшли одноденний навчальний тренінг “Польова школа фермера” ...» (ООН в Україні, Звіт 20).

У суспільно-політичному дискурсі зустрічаються випадки, коли в українському перекладі подається одночасно і дескриптивний, і повний переклади словосполучення та його аббревіатури, наприклад:

Оригінал: «With the support of WHO and other partners, the Government of Ukraine has developed a National Preparedness and Response Plan (NPRP) to ensure the readiness of the country health sector to prevent, mitigate and counteract the risk of this outbreak» (ОСНА 6).

Переклад: «За підтримки ВООЗ та інших партнерів Уряд України розробив Національний план протиепідемічних заходів щодо запобігання занесенню і поширенню на території України гострої респіраторної хвороби, спричиненої коронавірусом 2019-nCoV, (Національний план протиепідемічних заходів) для забезпечення готовності системи охорони здоров'я до запобігання, мінімізації та протидії ризику спалаху захворювання» (УКГС 7).

На наш погляд, у подібному перекладі немає потреби, оскільки повний переклад аббревіатури дублює частину дескриптивного перекладу самого словосполучення (власної назви). Значно краще замінити його еквівалентною алфавітною аббревіатурою – «НППЗ». Окрім того, змішана аббревіатура «2019-nCoV» (**2019 novel coronavirus**) є за змістом аналогічною до «COVID-19» та використовується в обох текстах (вихідному та перекладі). Зважаючи на те, що

розглянутий документ не є медичним звітом та націлений на пересічного оглядача, «2019-nCoV» можна замінити на більш поширений аналог – «COVID-19» або перекласти як «коронавірусна інфекція», прибравши тавтологічний іменник «коронавірус», і скорегувати остаточний переклад речення таким чином:

«За підтримки ВООЗ та інших партнерів Уряд України розробив Національний план протиепідемічних заходів (НППЗ) щодо запобігання занесенню і поширенню на території України гострої респіраторної хвороби, спричиненої коронавірусною інфекцією, для забезпечення готовності системи охорони здоров'я до запобігання, мінімізації та протидії ризику спалаху захворювання».

Перекладацький аналіз текстів показав, що особливістю суспільно-політичного дискурсу є те, що кожний окремий текст може мати свої унікальні аббревіатури, які формуються ситуативно та не є загальноприйнятими. У таких випадках, україномовні перекладачі зазвичай подають лише повний або дескриптивний переклад, не добираючи еквіваленти або не створюючи україномовний відповідник. Така практика є звичайною, коли мова йде про використання загальної суспільно-політичної лексики, яка може стосуватися будь-яких сфер громадського життя:

Оригінал: *«This update focuses on key developments in the human rights situation in Ukraine, including in territory controlled by armed groups (AGCT) and in the Autonomous Republic of Crimea...» (OHCHR, Update 1).*

Переклад: *«Оновлена інформація стосується ключових змін у ситуації у сфері прав людини в Україні, зокрема на території, яка контролюється озброєними групами, а також в Автономній Республіці Крим...» (УВКПЛ, Оновлення 1).*

На наш погляд, такий переклад є цілком доречним, проте враховуючи той факт, що ця інформація подається на самому початку документу, аббревіатуру «AGCT» можна було б зазначити в україномовному перекладі через еквівалентну

алфавітну аббревіатуру «ТКОГ», яка, по суті є звуковим акронімом, для подальшої економії письмового простору.

Іншим прикладом може бути такий:

Оригінал: «*Strengthen infection prevention and control (IPC), including the endorsement of the IPC regulation and uptake at designated COVID-19 hospitals, creation of the IPC programs...*» (ОСНА 11).

Переклад: «*Посилення запобігання розповсюдженню інфекційних захворювань та контролю за ними, зокрема затвердження відповідних положень та запровадження їх у медичних закладах, призначених для лікування хворих на COVID-19, створення відповідних програм...*» (УКГС 12).

Варіантом аббревіатури у даному випадку може бути еквівалентне скорочення, алфавітна аббревіатура «ЗРІЗК» («запобігання розповсюдженню інфекційних захворювань та контроль за ними»), яке до того ж є звуковим акронімом. Використавши його, речення можна перекласти таким чином:

«*Посилення запобігання розповсюдженню інфекційних захворювань та контролю за ними (ЗРІЗК), зокрема затвердження положень ЗРІЗК та запровадження їх у медичних закладах, призначених для лікування хворих на COVID-19, створення програм ЗРІЗК ...*»

Розглянемо ще один приклад:

Оригінал: «*Advocacy on the Safe Schools Declaration (SSD) endorsement and Conflict Sensitive Education (CSE) approach*» (Humanitarian 41).

Переклад: «*Підтримка підписання «Декларації про безпеку шкіл» та просування освіти з урахуванням особливостей конфлікту*» (Огляд гуманітарних 48).

У наведеному прикладі ми маємо одразу дві алфавітні аббревіатури, які не мають скороченого перекладу – лише повний та дескриптивний. У першому випадку ми вважаємо за доречне залишити повний переклад: «Safe Schools Declaration (SSD)» – «Декларація про безпеку шкіл». На наш погляд, вихідне словосполучення та аббревіатура не потребують скороченого перекладу, оскільки

мають лаконічний повний переклад. Проте, такий переклад має відмінності у різних документах, наприклад:

Оригінал: «... considering the endorsement of Safe School Declaration (SSD)» (UN Youth 10).

Переклад: «... розглядаючи можливість підписання Декларації про безпечну школу» (РГ ООН у Справах Молоді в Україні 10).

У зв'язку із цим, повний переклад має бути однаковим у всіх україномовних текстах. У разі наявності різних варіантів перекладу, слід орієнтуватися на той, який використовується у офіційних відкритих джерелах. Як вже було продемонстровано раніше, у випадку із суспільно-політичною лексикою, такими джерелами можуть бути офіційні сайти міжнародних організацій, владних структур, громадських об'єднань, освітні сайти та бази даних. Сайт Міністерства освіти і науки України пропонує такий варіант перекладу: «Декларація про безпеку шкіл» (Safe Schools Declaration), який і можна взяти за єдиний варіант перекладу цієї назви.

Інші словосполучення та аббревіатура «Conflict Sensitive Education (CSE)» передано дескриптивним перекладом – «освіта з урахуванням особливостей конфлікту». Такий переклад є досить незручним, оскільки займає забагато друкованого простору для його регулярного використання у документі. Більше того, аббревіатуру «CSE» можна назвати омонімічною до іншої подібної аббревіатури, яка має аналогічне написання, але інший зміст:

Оригінал: «...the overwhelming support of parents (89 percent) and teachers (92 percent) for formal and informal comprehensive sexuality education (CSE)» (UN Ukraine, Results 24).

Переклад: «...переважна більшість батьків (89%) та вчителів (92%) підтримують ідею запровадження формальної та неформальної комплексної сексуальної освіти» (ООН в Україні, Звіт 25).

На наш погляд, в обох випадках було б зручно використовувати скорочені переклади. У випадку із однаковими аббревіатурами, можна застосовувати еквівалентний переклад – «CSE»: «ОСКОН» (освіта з урахуванням особливостей

конфлікту) та «КСО» (комплексна сексуальна освіта). У першому варіанті ми створили еквівалентне силабічне скорочення-акронім самостійно, у другому – використали готове скорочення з інформаційної онлайн-платформи «Knowledge Center», на якій широко обговорюються проблеми дітей та молоді («Конференція»). Використання еквівалентного перекладу значно знижує ймовірність неправильного трактування скорочення при використанні його без супутньої дешифровки.

Варто зазначити, що при перекладі алфавітних та змішаних абревіатур застосовують не лише еквівалентний переклад, але й способом транскодування, до якого можна віднести транслітерацію, транскрипцію та їх поєднання. Такий спосіб є зручним за умови, що потенційний реципієнт знає англійську мову на достатньому рівні. При перекладі звичайних абревіатур транскодування використовується не так часто як при перекладі акронімів, оскільки більшість абревіатур не мають звучної вимови подібно до окремого слова:

Оригінал: *«According to the latest thematic report produced by the OSCE Special Monitoring Mission (SMM) to Ukraine, published in February 2017 ...»* (UN Youth 66).

Переклад: *«Відповідно до останнього тематичного звіту, підготовленого Спеціальною моніторинговою місією ОБСЄ в Україні (СММ), опублікованого в лютому 2017 року»* (РГ ООН 71).

Абревіатура «СММ» є безпосередньою транслітерацією абревіатури «SMM» англомовного походження, переклад якої не викликає складнощів. Проте, існують випадки, коли сама англомовна абревіатура є, свого роду, запозиченням або транслітерацією абревіатури іншомовного походження. Розглянемо такий приклад:

Оригінал: *«The largest workers' organizations, such as the Confederation of Free Trade Unions of Ukraine (KVPU) and the Federation of Trade Unions of Ukraine (FPU), have been monitoring the situation of rights at work during the pandemic...»* (UN Ukraine, Assessment 94).

Переклад: «Найбільші організації працівників, як-от Конфедерація вільних профспілок України (КВПУ) і Федерація профспілок України (ФПУ), здійснювали контроль за дотриманням прав на робочому місці під час пандемії...» (ООН в Україні, Оцінка 123).

Якщо розглянути пари аббревіатур: «KVPY» – «КВПУ» та «FPU» – «ФПУ», то україномовний переклад виглядає звичайною транслітерацією. Проте, дешифровка англійських аббревіатур доводить, що у даному випадку «KVPY» та «FPU» є запозиченням-транслітерацією українських аббревіатур, які використовуються у суспільно-політичних обговореннях, актуальних для України. Переклад аббревіатур, які походять з іншої мови, або транслітерують запозичене скорочення, створює чимало складнощів для перекладачів. У таких випадках наявність дешифровки або пояснень до аббревіатури є надзвичайно важливою, адже допомагає зрозуміти зміст аббревіатури і за допомогою додаткових джерел інформації віднайти оригінальну аббревіатуру для коректного її відтворення засобами українського перекладу.

Проте, у деяких випадках такі аббревіатури не мають дешифровки, що ускладнює переклад:

Оригінал: «*The GoU also strengthened the institutional and coordination mechanisms of the national gender machinery by establishing a Coordination Commission for Ensuring Equal Rights and Opportunities for Women and Men (Resolution of the Cabinet of Ministers No. 784 of 02.09.2020) and by institutionalizing the positions of gender advisers and gender units at executive bodies at national and regional levels (Resolution of the CMU No. 930 of 9 October 2020)*» (UN Ukraine, Results 26).

Абревіатура «CMU» не має дешифровки та пояснень, тому для її перекладу важливо вивчити контекст у якому вона згадується. Темою доповіді, у якій зустрічається зазначена аббревіатура є результати співробітництва ООН з Урядом України. Цитата із документу містить аббревіатуру «GoU», яка у попередніх розділах згадується разом із дешифровкою «Government of Ukraine». Окрім того, у цій же цитаті згадується інша постанова (resolution), видана Кабінетом

міністрів (Cabinet of Ministers). Враховуючи контекст та тенденцію до скорочення власних назв у даному документі, робимо висновок, що «СМУ» розшифровується як «Кабінет Міністрів України» (КМУ) або просто «Кабінет Міністрів». Україномовний переклад документу підтверджує правильність нашого перекладу:

Переклад: *«Уряд ... офіційно затвердив створення посад радників та підрозділів з гендерних питань у органах виконавчої влади на національному та регіональному рівнях (Постанова Кабінету Міністрів №930 від 9 жовтня 2020 р.)» (ООН в Україні, Звіт 27).*

Розглянемо випадок англomовної транслітерації абрeвіатури з третьої мови:

Оригінал: *«In November 2019, the ‘ministry of state security’ (‘mgb’) of ‘Luhansk people’s republic’ detained an entrepreneur from Luhansk for publicly expressing his pro-Ukrainian views» (ОНЧР, Civic 10).*

Подібно до попереднього випадку ми аналізуємо контекст, щоб коректно перекласти абрeвіатуру «mgb». У тексті обговорюються питання захисту прав цивільного населення на територіях України, що контролюються збройними угрупованнями. Знаючи, що «Луганська народна республіка» знаходиться під впливом Російської Федерації, знаходимо у російській мові переклад до «ministry of state security» – «Министерство государственной безопасности» – «МГБ». Так, ми знаходимо відповідник, який дає змогу не просто транслітерувати абрeвіатуру «mgb», але й дати її повний або дескриптивний переклад:

Переклад: *«У листопаді 2019 року ‘міністерство державної безпеки’ (‘мгб’) «Луганської народної республіки» затримало підприємця з Луганська за публічне вираження проукраїнських поглядів» (УВКПЛ, Громадянський 11).*

В українському перекладі ми транслітеруємо англomовну абрeвіатуру, щоб зберегти її контекстуальне значення. Проте, для того, щоб оглядач міг правильно зрозуміти її значення, було б доцільно надати дешифровку абрeвіатури у списку використаних скорочень, який часто додається до подібних документів, або безпосередньо у тексті:

«У листопаді 2019 року ‘міністерство державної безпеки’ (рос. ‘министерство государственной безопасности’, ‘мгб’) «Луганської народної республіки» затримало підприємця з Луганська за публічне вираження проукраїнських поглядів».

Як показало дослідження, транскрипція при перекладі алфавітних та змішаних аббревіатур майже не використовується, оскільки у ній немає практичної потреби. Якщо при транскрипції аббревіатура залишається складною для вимови, її доцільніше замінити на еквівалентний переклад, який не суперечить повному або дескриптивному перекладу.

Зустрічаються випадки складених аббревіатур, частини яких перекладаються по-різному, наприклад:

Оригінал: «*Insight NGO is a Ukrainian non-governmental organization, the core values of which comprise equality, freedom...*» (UN Women, *Human Rights of LGBTIQ 2*).

Переклад: «ГО «Інсайт» – це українська неурядова організація, ключові цінності якої складаються з принципів рівності, свободи...» (ООН Жінки, *Права жінок зі спільноти 2*).

«Insight NGO» доречно розглядати як одну змішану аббревіатуру, яка перекладається за допомогою поєднання двох підходів: перекладач транскрибує «Insight» та використовує еквівалент для «NGO» (**n**on-**g**overnmental **o**rganization). Так, у перекладі ми маємо аббревіатуру «ГО “Інсайт”», яку перекладено за допомогою транскодування (транскрипції) та еквівалентного перекладу.

У проілюстрованому прикладі слід звернути увагу на переклад алфавітної аббревіатури «NGO». Порівнюючи оригінал та переклад, бачимо, що аббревіатура «ГО» (громадянська організація) не є алфавітною аббревіатурою-відповідником для повного перекладу «неурядова організація». Проте, в інших україномовних текстах ми бачимо скорочений варіант перекладу, який більш точно відповідає аббревіатурі «NGO»:

Оригінал: «*...implemented jointly by the United Nations and international and national non-governmental organizations (NGOs)*» (UN Ukraine, *Results 6*).

Переклад: «...здійснюється спільно Організацією Об'єднаних Націй та міжнародними і вітчизняними неурядовими організаціями (НУО)» (ООН в Україні, Звіт 6).

Не дивлячись на те, що технічно аббревіатури «ГО» та «НУО» складно ототожнити, вони часто використовуються у назвах громадських об'єднань та є синонімами по своїй суті. Такі випадки підтверджують той факт, що використання синонімічних перекладів аббревіатур у суспільно-політичному дискурсі є варіантом норми. «НУО» частіше використовується тоді, коли мова йде про неурядові організації загалом, але якщо згадується назва конкретної організації, то до неї додається аббревіатура «ГО»:

Оригінал: «According to the NGO “Donbas SOS”, which operates a hotline to address questions from the conflict-affected population...» (OHCHR, Report 1 August 9).

Переклад: «За даними ГО «Донбас SOS», яка організувала роботу «гарячої лінії» для розв'язання питань населення, постраждалого від конфлікту...» (УВКПЛ, Доповідь 1 серпня 10).

У даному прикладі ми знову бачимо поєднання декількох підходів до перекладу аббревіатури. Проте, цього разу маємо поєднання еквівалентного перекладу («NGO» = «ГО»), транслітерації («Donbas» = «Донбас») та запозичення («SOS»). Окрім того, у наведених прикладах ми зустрічаємо ще одну перекладацьку схему: **аббревіатура => скорочений переклад**.

Одним із варіантів відтворення аббревіатур є також і запозичення. Проте, як доводить практика, назвати такий спосіб відтворення «перекладом» складно, адже при відтворенні аббревіатури в україномовному тексті фактично зберігається її англійське написання. Іншими словами, аббревіатуру у незміненому вигляді переміщують із однієї мови в іншу. Для людини, яка знає англійську мову, запозичення може виявитися більш зручним для розуміння і використання, ніж транслітерація або ж використання еквіваленту. Проте, беручи до уваги той факт, що суспільно-політична лексика має бути орієнтована на широкі маси населення, а термінологія – зручною у використанні, ми вважаємо, що англійські прями

запозичення необхідно використовувати лише у крайніх випадках, таких як аббревіатура (звуковий акронім) «SOS», який не потребує перекладу через своє інтернаціональне значення – сигнал порятунку. Проте, у більшості випадках потреба запозичувати англomовну аббревіатуру, на наш погляд, не є обґрунтованою, наприклад:

Оригінал: «According to the Global Food Safety Index (GFSI) 2016, Ukraine ranked 63rd out of 113 countries...» (MEDT 20).

Переклад: «За даними про Індекс глобальної харчової безпеки (GFSI) 2016 року, Україна посіла лише 63-ттю позицію серед 113 країн...» (Мінекономрозвитку 22).

У зазначеному прикладі ми бачимо, що аббревіатура «GFSI» була запозичена в україномовний переклад, не зважаючи на те, що саме вихідне словосполучення перекладене українською. Таке запозичення видається недоречним, з огляду на те, що скорочення «GFSI» є звичайною алфавітною аббревіатурою, яка не викликає труднощів при транслітерації або пошуку еквіваленту, але може бути складною у вимові для україномовного користувача. Переглянувши офіційні джерела, ми переконалися, що «GFSI» не має загальноприйнятого еквіваленту, тому ми пропонуємо власний – «Індекс ГХБ» (Індекс глобальної харчової безпеки). Новоутворена змішана аббревіатура відповідає повному україномовному перекладу і є порівняно легкою для вимови.

Графічні та латинські аббревіатури також належать до числа тих, які зустрічаються у суспільно-політичному дискурсі. Перекладачі найчастіше відтворюють їх в українських текстах через транслітерацію, повний або еквівалентний переклад. На відміну від алфавітних або змішаних аббревіатур, вони не мають подвійного перекладу, тому їх перекладацьку схему можна зобразити таким чином: *аббревіатура => повний/дескриптивний/скорочений переклад*.

До графічних аббревіатур належать ті, які використовуються винятково для економії письмового простору. У розглянутих текстах найчастіше зустрічалися такі: *approx. (approximately) – близько (приблизно); Art. або art. (Article) –*

стаття (постанови, договору тощо); *Fig. (figure)* – *рис.* (ілюстрація до тексту); *Mr. (Mister)* – *пан*; *Ms. (Mistress)* – *пані*; *par.* або *para. (paragraph)* – *параграф* (документу); скорочення для назв валют: *RUB (Russian rouble)* – *рубль*; *UAH (Ukraine Hryvnia)* – *грн* (гривня); *USD (United States dollar)* – *дол. США* (долар США); різних видів мір та обчислень: *kg (kilogram)* – *кг* (кілограм); *MHz (megahertz)* – *МГц* (мегагерц); *mmol/L (millimoles per litre)* – *ммоль/л* (мілімоль на літр) тощо. Повний перелік скорочень, знайдених у досліджуваних матеріалах, можна подивитися у «Додатку Е». Часто такі аббревіатури поєднуються у реченнях:

Оригінал: «*UAH 20 million (approx. \$700,000)*» (OHCHR, *Report 1 August 9*).

Переклад: «*20 млн грн (близько 700 000 дол. США)*» (УВКПЛ, *Доповідь 1 серпня 10*).

В україномовному перекладі зустрічаємо еквівалентний переклад «грн» графічної аббревіатури «UAH» та повний переклад «близько» графічної аббревіатури «approx.». Такі переклади не потребують корегувань або доповнень, оскільки мають, свого роду, технічний характер і використовуються винятково на письмі. Так само у текстах скорочуються дати, зокрема, місяці:

Оригінал: «*Fourthly, in Jan-Feb 2020 a two-months mobilephone population estimate was conducted*» (UN Ukraine, *Census 2*).

Переклад: «*По-четверте, у січні-лютому 2020 року проводилася двомісячна оцінка кількості мобільних телефонів у населення*» (ООН в Україні, *Перепис 3*).

Така практика скорочень є поширеною і досить зручною. Вона не є характерною винятково для суспільно-політичного дискурсу, проте, часто застосовується для таких текстів.

Аналогічним чином використовуються латинські аббревіатури. В україномовних перекладах вони або залишаються незмінними (запозичуються), або перекладаються у той самий спосіб, що і графічні. Серед латинських аббревіатур у досліджуваних текстах найчастіше зустрічалися такі: *e.g. (exempli gratia, for example)* – *наприклад* (повний переклад); *напр.* (скорочений

еквівалентний переклад); *ibid.* (ibidem, the same place) → *там само* (повний переклад); *i.e.* (id est, that is) → *тобто* (повний переклад), інші аббревіатури можна переглянути у «Додатку Е». Не зважаючи на те, що відтворення скорочень шляхом запозичення дозволяє зберігати за латинськими аббревіатурами оригінальне написання, на практиці ми переконалися, що більшість із них все ж перекладаються українською мовою, тому вони залишаються прямо запозиченнями лише в англійській мові.

Спеціальні знаки є останньою із категорій, яку варто розглянути у контексті вивчення власне аббревіатур. Вони не входять у класифікацію Д. Квеселевича та В. Сасіної, проте ми вирішили зарахувати їх до числа аббревіацій, які також використовуються у суспільно-політичному дискурсі. По суті, вони є варіантом графічних аббревіатур, оскільки з очевидних причин застосовуються винятково на письмі. Спеціальні знаки можна назвати аббревіатурами, виходячи із концепції економії часу і простору при написанні текстів та їх перекладі. До їх числа можна віднести математичні символи, знаки валют та інші позначки, які стають у нагоді, наприклад, при перекладацькому скорописі та відтворюються в україномовних текстах здебільшого знаковим запозиченням і рідше – повним або еквівалентним скороченим перекладом: \$ – *долар США*; € – *євро*; # (в англійській мові) – *№* (в українській мові); & – *та*; <, >, ≥ (в обох мовах) тощо.

Отже, аббревіатури становлять більшість скорочень у суспільно-політичному дискурсі. Перекладачі відтворюють їх в українському перекладі за допомогою різних підходів, а інколи – їх поєднанням. Найпоширенішими аббревіатурами є алфавітні, які використовуються здебільшого для позначення власних назв. У більшості випадків, коли аббревіатура згадується у тексті вперше, разом із її скороченим перекладом можна знайти повний або дескриптивний переклад вихідного словосполучення. Еквівалентний та повний види перекладів є найбільш поширеними та ефективними при перекладі аббревіатур. Серед інших, найчастіше використовуються транскодування.

2.2. Акроніми та особливості їх відтворення у суспільно-політичних перекладах

Акроніми є другою за чисельністю групою скорочень, які ми розглядаємо. Вони відносяться до підкатегорії аббревіатур, проте наявність для них окремої класифікації та поширеність у суспільно-політичних текстах дають нам підстави розглядати їх як окреме явище серед скорочень. У текстах, які увійшли до основної вибірки, різною мірою представлені більшість типів акронімів – звукові, буквено-звукові, силабічні та омонімічні. Виняток становлять бекроніми та рекурсивні акроніми, оскільки ці два види скорочень, зазвичай, не формуються природнім чином або шляхом аббревіації вихідного словосполучення, а навпаки: вони самі є вихідними словами, із літер яких беруть початок слова для нових словосполучень-дешифровок.

Маємо таку репрезентацію різних типів 112 акронімів вибірки («Таблиця 2.3»):

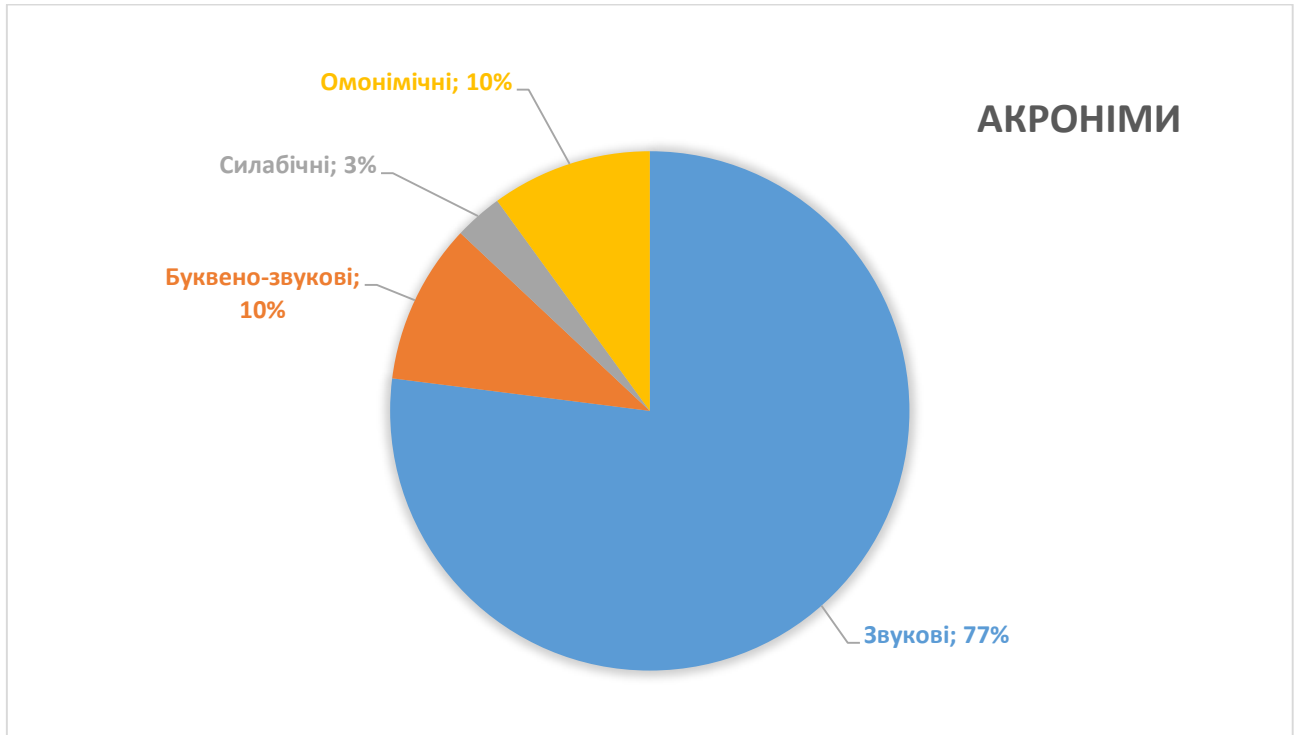
Таблиця 2.3

Типи акронімів

Типи акронімів	Кількість акронімів	Відсоток від загальної кількості акронімів
Звукові	86	77%
Буквено-звукові	12	10%
Силабічні	3	3%
Омонімічні	11	10%
Всього	112	100%

Представлена далі «Діаграма 2.5» наочно демонструє кількісне співвідношення різних типів акронімів у розглянутих текстах:

Діаграма 2.5

Серед розглянутих акронімів більшість є характерними для політичного дискурсу та належать до лексики суспільно-політичного спрямування. Зокрема, це акроніми, що позначають назви державних установ та організацій: *MAPF (Ministry of Agrarian Policy and Food)* – Мінагрополітики (Міністерство аграрної політики та продовольства); *MENR (Ministry of Ecology and Natural Resources)* – Мінприроди (Міністерство екології та природних ресурсів), перелік яких представлено у «Додатку Б».

Акронімами позначають назви міжнародних організацій, конференцій та суспільно-політичних ініціатив: *CAT (Committee against Torture)* – КПК (Комітет проти катувань); *FAO (Food and Agriculture Organization)* – ФАО (Продовольча та сільськогосподарська організація ООН); *IFES (International Foundation for Electoral Systems)* – Міжнародна фундація виборчих систем, розширений перелік яких можна переглянути у «Додатку В».

Окрім того, акроніми подібно до всіх аббревіатур використовують для позначення документів, програм та ініціатив, які стають предметом обговорення у суспільно-політичному дискурсі: *BEPS (Inclusive Framework on Base Erosion and Profit Shifting)* – «Інклюзивна рамкова програма з питань розмивання оподаткованої бази та виведення прибутку з-під оподаткування»; *CEDAW*

(*Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women*) – Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок; *CUFTA (Canada-Ukraine Free Trade Agreement)* – Угода про вільну торгівлю між Україною та Канадою, тощо (перелік відображено у «Додатку Г»). Також, акронімами позначають терміни із категорії загальної політичної лексики, яка стосується різних актуальних суспільно-актуальних питань: *EIE (external independent evaluation)* – ЗНО (зовнішнє незалежне оцінювання); *FEC (fuel and energy complex)* – ПЕК (паливно-енергетичний комплекс); *FLoD (first line of defence)* – ПЛО (перша лінія оборони); *HUS (housing and utility services)* – ЖКП (житлово-комунальні послуги) та інші (акроніми проаналізовано у «Додатку Д»).

Подібно до інших аббревіатур, переклад акронімів здійснюється через пошук еквівалентів, транскодування, переклад відповідною повною формою, експлікацію та відтворення шляхом запозичення. У наведеній нижче «Таблиці 2.4» зображено кількість випадків застосування кожного із способів перекладу до 112 виявлених нами акронімів у текстах вибірки. Перекладацький аналіз також показав, що більшість акронімів перекладено із застосуванням двох підходів. Найчастіше поєднується повний або дескриптивний переклад з еквівалентним, транскодуванням або запозиченням. При розрахунках ми беремо за 100% не кількість виявлених акронімів, а сумарну кількість випадків застосування різних способів до їх перекладу:

Таблиця 2.4

Способи перекладу акронімів

Спосіб перекладу	Кількість перекладів акронімів	Відсоток від загальної кількості перекладів акронімів
Еквівалентний переклад	64	29,5%
Транскодування	транслітерація	12
	транскрипція	6
	змішане транскодування	1
Повний переклад	95	44%
Дескриптивний / експлікація	14	6%

Запозичення	26	12%
Всього	218	100%

Представлена нижче «Діаграма 2.6» схематично демонструє відсоткове співвідношення випадків застосування різних підходів до перекладу акронімів у проаналізованих текстах суспільно-політичної тематики:

Діаграма 2.6

Як бачимо, порівняно із іншими абрєвіатурами, у перекладі акронімів зустрічається більше випадків транскодування (+3%), дескриптивного перекладу (+1,5%) та відтворення запозиченням (+6%). Разом із тим, переважна їх більшість все ж перекладається через пошук еквівалентів та через використання повного перекладу. Акроніми так само як і абрєвіатури майже у половині випадків мають окрім скороченого перекладу, повний або дескриптивний переклад. Зважаючи на те, що кількість випадків транскодування та запозичень серед акронімів є порівняно більшою, такий подвійний переклад є особливо важливим.

Звукові та буквено-звукові акроніми є найбільш поширеними серед акронімів. Вони схожі між собою за принципом утворення і часто застосовуються у суспільно-політичній лексиці. Подібно до більшості абрєвіатур, акроніми перекладаються за такою схемою: *словосполучення*

(акронім) => повний або дескриптивний переклад (скорочений переклад), наприклад:

Оригінал: «... Temporary Accommodation Centres (TAC) in Kyiv, Odessa...» (UN Ukraine, *Assessment* 124).

Переклад: «... Центри тимчасового розміщення (ЦТР) у Києві, Одесі...» (ООН в Україні, *Оцінка* 159).

У наведеному прикладі проілюстровано найпростіший варіант перекладу акроніма. Для перекладу звукового акроніма «ТАС» безпосередньо застосовується еквівалентний переклад «ЦТР», який є алфавітною аббревіатурою. При перекладі акронімів зберегти звучність вимови у поєднанні із відповідним змістом найчастіше не видається можливим, тому англомовні акроніми часто перекладаються подібно до більшості інших аббревіатур еквівалентним способом, часто – у поєднанні із повним або дескриптивним перекладом.

Розглянемо приклад перекладу буквено-звукового акроніму:

Оригінал: «...ILO advocated for ... the re-activation of its institutions, including the National Tripartite Social and Economic Council (NTSEC)» (UN Ukraine, *Assessment* 121).

Переклад: «...МОП виступає за ... поновлення роботи своїх інститутів, зокрема Національної тристоронньої соціально-економічної ради (НТСЕР)» (ООН в Україні, *Оцінка* 155).

Буквено-звуковий акронім «NTSEC» [en ti: sek] перекладається аналогічно до звукових акронімів – у давньому випадку, через повний та еквівалентний переклади. У результаті утворюється еквівалентний акронім, який також можна назвати буквено-звуковим – «НТСЕР». Проте, такий результат перекладу не є правилом, оскільки при результатом еквівалентного перекладу акронімів частіше стають звичайні алфавітні аббревіатури.

Суспільно-політичні тексти в принципі характеризуються значною кількістю аббревіатур та акронімів зокрема, які можуть поєднуватися у різний спосіб у межах одного речення:

Оригінал: «NATO/Euro-Atlantic Partnership Council policy for implementing UNSCR 1325, as part of the Partnership for Peace Planning and Review Process (PARP) includes a Partnership Goal on Gender Perspectives (G0013), which includes recommendation on “... the establishment of a network of gender advisors within MoD and the Ukraine Armed Forces (UAF)...”» (UN Women, *Invisible* 25).

Переклад: «Політика Ради євроатлантичного партнерства щодо виконання Резолюції 1325 у рамках процесу планування та огляду Програми НАТО “Партнерство заради миру” включає Ціль партнерства “Тендерні питання” (G0013), яка містить рекомендацію щодо таких аспектів, як “...створення мережі радників з тендерних питань у складі Міністерства оборони та Збройних сил України (ЗСУ)...”» (ООН Жінки, *Невидимий* 25–6).

Наведений приклад містить декілька звукових акронімів, підхід до перекладу яких можна проілюструвати різними схемами. Перший із звукових акронімів, який зустрічається у англomовному реченні є «NATO». Цей акронім є загальновідомим і використовується у поєднанні з прикметником «Euro-Atlantic», створюючи єдиний акронім: «NATO/Euro-Atlantic». При перекладі, – «євроатлантичного», – акронім «NATO» опускається, проте він є важливим для контексту перекладеного речення, оскільки далі він дає зрозуміти про який саме документ йде мова.

Наступний звуковий акронім «PARP» має дешифровку та перекладається дескриптивним способом. Переклад цього акроніму можна передати через схему: **словосполучення (акронім) => повний або дескриптивний переклад**. Назва ініціативи «Partnership for Peace Planning and Review Process (PARP)» перекладається дескриптивним способом: «процес планування та огляду Програми НАТО “Партнерство заради миру”». Звуковий акронім «PARP» не має скороченого перекладу. Окрім того, дослівний переклад міг бути недостатньо зрозумілим – «процес планування та огляду партнерства заради миру». Проте, раніше опущений акронім «NATO» знаходить своє застосування у цьому перекладі. Зіставляючи факти та різні частини речення, враховуючи контекст,

перекладач робить висновок що мова йде про програму НАТО «Партнерство заради миру», що й відображено у експлікації.

Інший звуковий акронім «MoD» також не має скороченого перекладу і перекладається повністю – «Міністерство оборони». У даному випадку застосовується така перекладацька схема: **акронім => повний/дескриптивний/скорочений переклад**. При перекладі акронімів, які не мають дешифровки ми користуємося тими ж правилами, що і при перекладі інших аббревіатур. Проте, у даному випадку завдання перекладача було спрощене завдяки списку аббревіатур та акронімів, поданому на початку документу. Із нього ми дізнаємося дешифровку акроніма «MoD» → **Ministry of Defense** – і перекладаємо його відповідним чином.

Нарешті, звуковий акронім «UAF» має дешифровку у тексті оригіналу і перекладається за найбільш поширеною схемою – повним перекладом «Збройні сили України» та скороченим – «ЗСУ» через еквівалент в українській мові.

Аналогічно до розглянутих раніше аббревіатур, деякі звукові акроніми мають іншомовне походження, наприклад:

Оригінал: «...*Green Economy Programme implemented by the German Society for International Cooperation (GIZ) on behalf of the Federal Ministry for Economic Development and Cooperation of Germany...*» (MEDT 2).

Переклад: «...Програми зеленої економіки, що реалізується Німецьким товариством міжнародного співробітництва (GIZ) за дорученням Федерального міністерства економічного розвитку та співробітництва Німеччини...» (Мінекономрозвитку 2).

Звуковий акронім «GIZ» має німецькомовне походження, беручи до уваги прикметник «German» у дешифровці акроніму. Із відкритих джерел дізнаємося, що «GIZ» є акронімом для «**Deutsche Gesellschaft Für Internationale Zusammenarbeit**». В україномовному перекладі використовується повний переклад, який відповідає як німецькій назві, так і її англomовному варіанту. Проте, замість скороченого перекладу використовується запозичення, яке не можна вважати варіантом повноцінного перекладу. На наш погляд у даному

випадку запозичення «GIZ» варто замінити на еквівалентний звуковий акронім «ГІЦ» (*Меморандум*), утворений шляхом транскрипції (зберігаючи німецьку вимову).

Як показало дослідження, немає єдиних правил перекладу англомовних акронімів іншомовного походження. Якщо акронім «GIZ», запозичений з німецької мови, було відтворено в українському тексті також прямим запозиченням, то такі акроніми як «SHIZO» та «SIZO», транслітеровані з російської мови, мають україномовні переклади:

(1) Оригінал: «*Teimur has been in prison for five years now. He spent a year and a half of this time in a SHIZO (punishment cell – ed.)*» (HRMMU 2).

(1) Переклад: «*Теймур п'ять років у в'язниці і півтора року з них в ШИЗО (штрафний ізолятор – ред.)*» (Моніторингова місія 2).

(2) Оригінал: «*...in Makiivka and in Donetsk SIZO, staff did not wear masks*» (OHCHR, Report 16 February 15).

(2) Переклад: «*у Макіївці та у Донецькому СИЗО співробітники не носили маски*» (УВКПЛ, Доповідь 16 лютого 17).

У наведених прикладах переклад акронімів схематично можна зобразити таким чином: **акронім => скорочений переклад**. Обидва еквівалентні переклади утворені шляхом транслітерації, відповідають російськомовним акронімам «ШИЗО» – *штрафной изолятор* (Мониторинговая миссия 2) та «СИЗО» – *следственный изолятор* (УВКПЧ 17), від яких і було першочергово утворено англомовні скорочення.

Деякі акроніми настільки увійшли до загального вжитку, що перекладачі просто використовують загальноприйняті переклади, не звертаючи увагу на те, що акронім має в англійській мові іншомовне походження. Прикладом може бути назва одного із фондів ООН – «UNIFEM» (United Nations Development Fund for Women), яка має витоки з французької мови і розшифровується як «Fonds des Nations Unies pour la Femme». Перекладається українською мовою за допомогою способу транскрипції – «ЮНІФЕМ».

Акронім «ЮНІФЕМ» належить до числа **силабічних скорочень**, які є не такими поширеними як звукові або буквено-звукові акроніми, проте вони також мають місце у політичній та суспільно-політичній лексиці. Скорочено вони відтворюються в українських текстах не лише транскодуванням, але й запозиченням, яке може супроводжуватися повним перекладом, наприклад:

Оригінал: «... *a guide to employers on the safe return to work, which has been developed by the Bureau for Employers' Activities (ACTEMP) of the ILO*» (UN Ukraine, Assessment 94).

Переклад: «... *керівництво з безпечного повернення на роботу, яке було розроблене Бюро МОП із діяльності роботодавців (АСТ/ЕМР)*» (ООН в Україні, Оцінка 123).

У наведеному прикладі силабічний акронім «АСТЕМР» передається в українській мові повним перекладом та шляхом використання англословного запозичення. На наш погляд, запозичення можна цілком замінити транслітерацією «АКТЕМП», що є звичайною практикою при перекладі акронімів, оскільки дозволяє зберегти специфіку вимови.

Труднощі виникають не лише у випадку перекладу акронімів іншомовного походження, але й тих, які є омонімічними між собою – тобто, вони мають однакове написання, але різні значення. У нашому випадку подібна ситуація виникла із назвами українських міністерств: «MoI (Ministry of Infrastructure of Ukraine) – Мінінфраструктури Міністерство інфраструктури України» (SSSU 4; Держстат 4); «MoI (Ministry of Internal Affairs of Ukraine) – МВС (Міністерство внутрішніх справ)» (UN Women, *Invisible* 3; ООН Жінки, *Невидимий* 3). Завдяки тому, що зазначені акроніми використовуються у різних документах, є можливість уникнути перекладацьких помилок та неправильного україномовного перекладу. Проте, практика використання однакових акронімів для позначення підрозділів однієї структури або єдиного управлінського апарату видається нам неправильною, оскільки їх використання в одному документі може призвести до принципових помилок у перекладі і, як наслідок, спотворені змісту. Акронім «MoI» для «Ministry of Internal Affairs of Ukraine» ми знаходимо

у документі 2019 року, проте, у двох документах за 2017 та 2021 роки зустрічається більш коректний варіант акроніму – «MIA» (Ministry of Internal Affairs) (VNR 4; MEDT 4). Враховуючи зазначене, ми вважаємо за доцільно використовувати у всіх звітах та доповідях представництва ООН в Україні саме акронім «MIA» для позначення назви Міністерства внутрішніх справ. Проте, у випадках використання однакових акронімів для позначення різних назв, перекладач має орієнтуватися на тематику документу, загальний зміст, враховувати наявність у тексті інших подібних акронімів для уникнення неточності у перекладі.

Аналогічну ситуацію ми спостерігаємо із позначенням назв інших державних установ України. У документі 2020 року ми знаходимо акронім «SES», який має дешифровку «State Employment Service» (ILO 1) і перекладається як «ДСЗ → Державна служба зайнятості» (Бюро МОП 1). Проте, у документі, опублікованому у 2021 році акронім «SES» має інше значення → «State Emergency Service of Ukraine» (SSSU 5), що перекладається як «ДСНС → Державна служба України з надзвичайних ситуацій» (Держстат 4). Як і попередньому випадку, дослідження загальної специфіки документа та вивчення його контексту – це єдиний шлях для уникнення перекладацьких помилок. Наявність подібних акронімів є однією із специфічних рис суспільно-політичного дискурсу.

Як можна побачити із наведених вище прикладів, скорочений переклад акронімів здійснюється переважно еквівалентним способом. Проте, до перекладу акронімів часто застосовують транскодування. Такому перекладу надають перевагу через можливість зберегти звучність акроніма. Разом із тим, як показує перекладацький аналіз, у суспільно-політичному дискурсі не існує єдиних правил, які визначають який саме підхід слід застосовувати до перекладу тих чи інших акронімів.

Оригінал: «*The UN DESA Statistics Division describes a population census...*» (UN Ukraine, *Census* 1).

Переклад: «“Перетис населення” визначається Відділом статистики Департаменту з економічних і соціальних питань ООН (UN DESA)...» (ООН в Україні, Демографічні 1).

У наведених цитатах можна побачити, що акронім «UN DESA» має повний переклад та відтворюється в україномовному перекладі англомовним запозиченням. Такий переклад можна схематично передати так: **акронім => повний або дескриптивний переклад (скорочений переклад)**. Проте, варто зазначити, що частина акронімів має декілька варіантів скороченого перекладу у різних джерелах. Так, зазначений акронім «UN DESA» також перекладається у суспільно-політичних та медіа текстах через транслітерацію – «ДЕСП» (“ООН”).

Серед інших прикладів, які дозволяють відстежити різні підходи до перекладу акронімів можна зазначити звуковий акронім «CERD» (UN Women, *Human Rights of LGBTIQ 55*) (Committee on the **E**limination of **R**acial **D**iscrimination), який має лише повний переклад «Комітет з ліквідації всіх форм расової дискримінації» (ООН Жінки, *Права жінок та дівчат 60*), але не має скороченого, тому передається в українському тексті англомовним запозиченням. У той же час, аналогічний звуковий акронім «CERF» (*Humanitarian 12*) (Central **E**mergency **R**esponse **F**und) окрім повного перекладу «Центральний фонд реагування на надзвичайні ситуації ООН», має скорочений переклад «СЕРФ» (*Огляд гуманітарних 14*), утворений за допомогою транслітерації. Аналогічну ситуацію ми спостерігаємо на прикладі перекладу таких акронімів: *ICOMOS* (*International Council on Monuments and Sites*) – *ІКОМОС*, транслітерація; *IFA* (*immunofluorescence assay*) – *ІФА*, транслітерація; *UNAIDS* (*Joint United Nations Programme on HIV and AIDS*) – *ЮНЕЙДС*, транскрипція; *NAP* (*National Action Plan*) – *НПД*, еквівалентний переклад; *NERP* (*National Emissions Reduction Plan for Large Combustion Plants*) – *НПСВ*, еквівалентний переклад (інші акроніми можна знайти у «Додатках А-Г»).

Омонімічні акроніми, написання та вимова яких співпадає зі звичайними словами, також варті уваги перекладачів. Вони не є численними, проте саме

завдяки своїй вимові, ці акроніми є більш легкими для запам'ятовування. Серед розглянутих аббревіатур нами було виявлено такі омонімічні акроніми:

- 1) *ART (antiretroviral therapy)* – *APT, антиретровірусна терапія*; спосіб перекладу: транслітерація, повний переклад;
- 2) *CAT (Committee against Torture)* – *КПК, Комітет проти катувань*; спосіб перекладу: еквівалентний, повний переклад;
- 3) *EPIC (Equal Pay International Coalition)* – *EPIC, Міжнародна коаліція за рівну оплату праці*; спосіб перекладу: запозичення, повний переклад;
- 4) *GAP (Global Action Plan for the Prevention and Control of NCDs 2013–2020)* – *GAP, Глобальний план дій ВООЗ щодо запобігання та боротьби з НІЗ на 2013–2020 роки*; спосіб перекладу: запозичення, дескриптивний переклад;
- 5) *PETS (Public Expenditure Tracking Survey)* – *PETS, Дослідження з відстеження державних видатків*; спосіб перекладу: запозичення, повний переклад;
- 6) *REACH (Registration, Evaluation and Authorisation of Chemicals)* – *REACH*; спосіб перекладу/відтворення: запозичення;
- 7) *SCORE (Social Cohesion and Reconciliation Index)* – *SCORE, Індекс соціальної згуртованості та примирення*; спосіб перекладу: запозичення, дескриптивний переклад;
- 8) *SEA (Sexual Exploitation and Abuse)* – *СЕН, сексуальна експлуатація та наруга*; спосіб перекладу: еквівалентний, повний переклад;
- 9) *TEA (type of economic activity)* – *ВЕД, вид економічної діяльності*; спосіб перекладу: еквівалентний, повний переклад;
- 10) *USE (UN Social Cohesion and Reconciliation Index for Eastern Ukraine)* – *USE, Індекс соціальної єдності та примирення ООН для Східної України*; спосіб перекладу: запозичення, повний переклад
- 11) *WASH (water, sanitation and hygiene)* – *WASH, ВСГ; вода, санітарія та гігієна*; спосіб перекладу: запозичення, еквівалентний, повний переклад.

Аналізуючи переклад омонімічних акронімів, можна побачити, що 10 із 11 акронімів мають повний або дескриптивний переклад, який поєднується із,

переважно, запозиченням (перекладено 7 акронімів) або еквівалентним перекладом (перекладено 4 акроніма). Лише у одному випадку для скороченого перекладу використано транслітерацію. Так, результати перекладацького аналізу вибірки показали, що для перекладу омонімічних акронімів найчастіше застосовується або повний переклад, або запозичення. Проте, як ми зазначали раніше, вважати запозичення повноцінним перекладом було б нелогічно. Тому, для перекладу омонімічних акронімів ми пропонуємо використовувати здебільшого прийом транскодування, що допомагає зберегти звучність акронімів, або еквівалентний переклад, шляхом формування еквівалентної аббревіатури із повного перекладу вихідного словосполучення, наприклад: *PETS* – *ПЕТС* (транслітерація), *SCORE* – *індекс СКОР* (транскрипція), *USE* – *індекс УСЕ* (транскрипція), *GAP* – *ВООЗ ГПД НІЗ 2013–2020* (еквівалентний переклад); інші переклади можна подивитися у «Додатку Є».

Бекроніми та рекурсивні акроніми є найбільш незвичними та нечисленними категоріями акронімів. У досліджуваних текстах, які увійшли до основної вибірки, бекроніми та рекурсивні акроніми нами виявлені не були.

Аналізуючи інформацію із додаткових джерел, ми дійшли висновків, що зазначені види акронімів утворюються не шляхом поєднання перших літер або частин вже існуючого словосполучення, а навпаки: вони самі стають основою для формування нових словосполучень. Іншими словами, якщо звичайний акронім є скороченим варіантом словосполучення, то бекронім або рекурсивний акронім є словом, від якого формують словосполучення, спеціально добираючи потрібні за змістом слова. Окрім того, рекурсивний акронім є більш складним за будовою, ніж бекронім, оскільки він не просто дає початок новому словосполученню, але й посилається сам на себе.

У суспільно-політичній лексиці ми знайшли приклади таких акронімів серед назв законодавчих актів США, які були зареєстровані переважно у 2013 році. У медіа-виданнях законодавчі акти із такими «безглуздими» назвами були піддані критиці, проте подібна критика не робить їх менш цікавими з точки зору вивчення явища акронімів та шляхів їх перекладу (Витр). Офіційного перекладу

українською мовою знайдені нами акроніми не мають, проте ми наведемо декілька прикладів із їх числа, запропонувавши власні варіанти перекладу.

Приклади бекронімів:

1) *ABLE (Achieving a Better Life Experience) Act* (“S.313”) – *ЕЙБЛ Акт, Закон про «Здобуття кращого життєвого досвіду»*. Способи перекладу: транскрипція, повний переклад. Бекронім «ABLE» є лаконічним та легким для вимови, тому його скорочений переклад виконано способом транскрипції. Проте, транскодування не передає змісту скороченої назви, тому нами здійснено повний переклад бекроніма з урахуванням стилістики української мови.

2) *CHURCH (Congressional Hope for Uniform Recognition of Christian Heritage) Act* (“H.R. 1586”) – *Закон про «Визнання християнської спадщини» 2013, ВХС Акт*. Спосіб перекладу: еквівалентний. Обидва запропоновані варіанти перекладу є скороченими. Транскодування бекроніма «CHURCH» є незручним з точки зору вимови та стилістики української мови. При перекладі ми опускаємо слова, які не несуть змістовного навантаження, залишаючи ті, що передають зміст документу. Таким чином, створюється еквівалентна спрощена назва, з якої формується алфавітна аббревіатура «ВХС».

3) *DIPLOMA (Developing Innovative Partnerships and Learning Opportunities that Motivate Achievement) Act* (“H.R. 2637”) – *ДІПЛОМА Акт, Закон про «Розвиток інноваційного партнерства та можливостей навчання, які мотивують досягнення»*. Способи перекладу: транслітерація, повний переклад. Скорочений переклад виконано способом транслітерації через те, що бекронім «DIPLOMA» створено зі слова латинського походження, яке є зручним для вимови. Окрім того, здійснено повний переклад оригінальної назви з огляду на те, що транслітерований скорочений переклад не пояснює зміст документа.

4) *DREAM (Development, Relief, and Education for Alien Minors) Act* (“S.774”) – *ДРІМ Акт, Закон про «Розвиток, допомогу та освіту для неповнолітніх іноземців»*. Способи перекладу: транскрипція, повний переклад. Скорочений переклад виконано способом транскрипції з огляду на лаконічність

та легкість вимови новоутвореного акроніму «ДРІМ». Також, здійснено повний переклад оригінальної назви для передачі змісту документа.

5) *PLANT (Protecting Lands against Narcotics Trafficking) Act* (“H.R. 7018”) – *ПЛАНТ Акт, Закон про «Захист земель від наркотрафіку»*. Способи перекладу: транслітерація, повний переклад. Скорочений переклад виконано способом транслітерації. Україномовний акронім «ПЛАНТ» є простим у вимові, проте не пояснює змісту законодавчого акту. Тому, окрім скороченого перекладу, ми повністю перекладаємо оригінальну назву закону.

Приклади рекурсивних акронімів:

1) *DISCLOSE (Disclosure of Information on Spending on Campaigns Leads to Open and Secure Elections) Act 2012* (“H.R. 4010”) – *ДИСКЛОУЗ Акт 2012, Закон про «Інформацію щодо витрати на агітаційну кампанію» (ІНФОВАК) 2012*. Способи перекладу: транскрипція, еквівалентний переклад. Для скороченого перекладу рекурсивного акроніму було використано транскрипцію задля збереження його стилістики. Потреба у повному перекладі назви, на наш погляд, відсутня, оскільки суть документу передає лише перша частина речення, з якої читач розуміє, що мова йде про розкриття інформації, яка стосується витрат на кампанію. При перекладі ми опускаємо другу частину речення, – «Leads to Open and Secure Elections», – яка просто відображає причинно-наслідковий зв’язок. Проте, саме слово «elections» дає зрозуміти, що мова йде про передвиборчу або агітаційну кампанію, що і відображено у скороченому перекладі назви – «витрати на агітаційну кампанію». Зі скороченої назви законодавчого акту можна сформулювати зручний у використанні акронім «ІНФОВАК».

2) *TRUST (Trust Returned to the United States Taxpayer) Act* (“H.R. 291”) – *ТРАСТ Акт, Закон про «Довіру платника податків», Закон про довіру*. Способи перекладу: транскрипція, еквівалентний переклад. Для скороченого перекладу рекурсивного акроніму «TRUST» було застосовано спосіб транскрипції, оскільки акронім є лаконічним і легким для вимови. Назва законодавчого акту була перекладена з опущенням слів, які не несуть принципового змістовного навантаження. Таким чином, вона стала більше

відповідати офіційному стилю. Оскільки «trust» у перекладі з англійської означає «довіра», скорочену назву документу можна еквівалентним способом звести до словосполучення «Закон про довіру», додавши рік реєстрації акту.

Перекладаючи бекроніми та рекурсивні акроніми ми переконалися у тому, що зберегти їх структуру при перекладі без спотворення змісту вихідної назви не видається можливим через різницю у стилістичних, семантичних та інших особливостях англійської та української мов. Найкращим способом скороченого перекладу, на нашу думку, є транскодування, яке має супроводжуватися повним перекладом назви документу, коли він згадується вперше. Окрім того, специфіка суспільно-політичного дискурсу практично виключає художній підхід до перекладу скорочень, через необхідність максимально лаконічно та точно передати їх зміст (зокрема, назв документів). Тому, переклад рекурсивних акронімів та бекронімів, так само як і переклад інших видів акронімів, здебільшого зводиться до перекладу їх повної дешифровки та спробі зберегти їх вимову як єдиного цілісного слова, що є більш бажаним ніж використання при еквівалентному перекладі простих алфавітних абревіатур.

2.3. Перекладацький аналіз скорочень у суспільно-політичному дискурсі

Найменшою за чисельністю групою скорочень, які ми розглядаємо, є власне скорочення або «усічення», до яких належать: апокопа, аферезис, синкопа та змішані скорочення (довільне поєднання перших трьох видів). У класифікації Д. Квеселевича та В. Сасіної, телескопічні слова (телескопічні скорочення або блендінги) визначені як окрема категорія, проте під час дослідження ми переконалися, що їх можна розглядати як підвид скорочень, оскільки телескопічні слова утворюються поєднанням «усічених» частин слів.

У текстах, які увійшли до основної вибірки, нами було знайдено 5 апокоп, 1 аферезис, 1 синкопа, 5 змішаних скорочень та 3 телескопічних слова, які становлять 3% від загальної кількості абревіатур, акронімів та скорочень, які

увійшли до вибірки (522 скорочень). Нижче проілюстровано варіанти перекладів знайдених скорочень:

Оригінал: «...MDR-TB cases in the WHO Euro region in 2016» (Humanitarian 9).

Переклад: «випадків захворювання на мультирезистентний туберкульоз в Європейському регіоні ВООЗ у 2016 році» (Огляд гуманітарних 10).

Скорочення «Euro» ← European, в українській мові перекладено повністю.

Оригінал: «... many patients ... undergo tests or an X-ray exam, or need home-based care» (OHCHR, Briefing 11).

Переклад: «... багато пацієнтів ... здають аналізи, проходять рентгенологічне дослідження або потребують догляду вдома» (УВКПЛ, Інформаційна 13).

Скорочення «exam» ← examination, в українській мові має повний переклад.

Оригінал: «... skills development based on school programmes, “Skills Lab: Self-Employment” and “Skills Lab: Career to Success”...» (UN Ukraine, Results 24).

Переклад: «... розвитку навичок на основі шкільних програм “Лабораторія навичок: самозайнятість” та “Лабораторія навичок: успішна кар’єра”...» (ООН в Україні, Звіт 25).

Скорочення «Lab» ← Laboratory, в українській мові має повний переклад.

Оригінал: «Bisexual (sometimes shortened to “bi”) people may be attracted to individuals of the same or different sex» (UN Women, Human Rights of LGBTIQ 39).

Переклад: «Бісексуальні люди (іноді скорочено “бі”) можуть відчувати потяг як до осіб тієї ж статі, що і у них самих, так і до осіб протилежної статі» (ООН Жінки, Права жінок зі спільноти 39).

Скорочення «bi» ← bisexual, в українській мові має скорочений транслітерований переклад та повний переклад.

Оригінал: «Transgender (sometimes shortened to “trans”) is an umbrella term...» (UN Women, Human Rights of LGBTIQ 39).

Переклад: «*Трансгендер* (іноді скорочено “*транс*”) – це загальний термін...» (ООН Жінки, *Права жінок зі спільноти* 39).

Скорочення «*trans*» ← *transgender*, в українській мові має скорочений транслітерований переклад та повний переклад.

У текстах суспільно-політичної тематики скорочення окремих слів зустрічаються порівняно нечасто через те, що такі тексти мають здебільшого офіційний характер, який вимагає максимально повного викладу матеріалу. Проте, все ж трапляються скорочення, які можна назвати технічними, оскільки вони здебільшого використовуються при цитуванні прямої мови у інтерв'ю або заявах: 1) *aren't* ← *are not*; 2) *can't* ← *cannot*; 3) *couldn't* ← *could not*; 4) *didn't* ← *did not*; 5) *I'm* ← *I am*; 6) *it's* ← *it is*; 7) *that's* ← *that is*. В українських текстах такі скорочення мають повний переклад, в залежності від граматичних конструкцій.

Користуючись відкритими джерелами інформації ми вибрали скорочення, які зустрічаються у суспільно-політичному медіа-дискурсі:

Con ← ***Conservative*** – Консервативна партія (апокопа; повний переклад);
corp ← ***corporation*** – корпорація (апокопа; повний переклад); *memo* ← ***memorandum*** – мемо, меморандум (апокопа; транслітерація, повний переклад);
photo ← ***photograph*** – фотографія (апокопа; повний переклад); *pol* ← ***politician*** – політик (апокопа; повний переклад); *pro* ← ***professional*** – професіонал (апокопа; повний переклад); *relo* ← ***relocation*** – переселення (апокопа; повний переклад);
rep. ← ***representative*** – представник (апокопа; повний переклад); *telecom* ← ***telecommunications*** – телекомунікації (апокопа; повний переклад);

phone ← ***telephone*** – телефон (аферезис; повний переклад); *plane* ← ***airplane*** – літак (аферезис; повний переклад);

biz ← ***business*** – бізнес (синкопа; повний переклад); *Dr* ← ***Doctor*** – доктор (синкопа; повний переклад); *gov / govt* ← ***government*** – уряд (синкопа; повний переклад); *maths* ← ***mathematics*** – математика (синкопа; повний переклад);

flu ← ***influenza*** – грип (змішане скорочення; повний переклад); *van* ← ***avantgarde*** – авангардний, передовий (змішане скорочення; повний переклад).

Серед скорочень, у засобах масової інформації, інколи можна побачити скорочені варіанти імен відомих діячів-політиків, наприклад: *Sarko* ← *Nikolas Sarkozy* – *Сарко* (“Nicolas”). При перекладі такі скорочення транслітеруються.

Телескопічні слова є останнім видом скорочень, якому варто приділити увагу. Вони формуються шляхом об’єднання цілої основи одного вихідного слова зі скороченою формою другого або ж злиття двох скорочених (усічених слів), наприклад:

Оригінал: «*Finally, the United Nations conducted research on the ongoing infodemic of false and misleading information about the pandemic...*» (UN Ukraine, *Results* 23).

Переклад: «*І нарешті, Організація Об’єднаних Націй провела дослідження щодо постійної інфодемії – поширення недостовірної та неточної інформації про пандемію...*» (ООН в Україні, *Звіт* 24).

Слово «infodemic» є телескопічним скороченням, утвореним такими словами: *information* (скорочення апокопа) + *pandemic* (скорочення аферезис). Перекладається еквівалентним способом.

Оригінал: «*The infographic below provides an overview of findings concerning the verdicts in these cases*» (OHCHR, *Report 1 August* 14).

Переклад: «*Інфографіка нижче містить огляд висновків стосовно вироків у цих справах*» (УВКПЛ, *Доповідь 1 серпня* 16).

Слово «infographic» є телескопічним скороченням, утвореним такими словами: *information* (скорочення апокопа) + *graphic*. Перекладається еквівалентним способом.

Іншим прикладом телескопічного скорочення може бути: *StateGeoCadastr* (*State Service of Ukraine for Geodesy, Cartography and Cadastr*) ← *State* + *Geodesy* (скорочення апокопа) + *Cadastr*. Українською мовою відтворюється еквівалентним та повним способами перекладу: *Держгеокадастр (Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру)* (MEDT; Мінекономрозвитку).

Переклад телескопічних слів зазвичай вимагає обізнаності перекладача з широкого кола питань, оскільки для правильного їх перекладу необхідно розуміти із основ яких слів складене телескопічне скорочення і що саме означають вихідні терміни. У ході дослідження нами були виявлені такі телескопічні слова у медіа-статтях суспільно-політичної тематики, як:

- 1) agflation ← **agriculture** (сільське господарство) + **inflation** (інфляція) – інфляція в аграрному секторі (дескриптивний переклад) (“Global”);
- 2) Bidenomics ← **Biden** (Байден) + **economics** (економіка) – Байденоміка; економічна політика Дж. Байдена (еквівалентний; дескриптивний переклад);
- 3) biostitute ← **biologist** (вчений-біолог) + **prostitute** (повія) – учений, якому платять за те, що він підтримує компанію, яка шкодить довкіллю (Harden) (дескриптивний переклад);
- 4) Brexit ← **Britain** (Британія) + **exit** (вихід) – процес виходу Великої Британії з Європейського Союзу (дескриптивний переклад);
- 5) Clintonomics ← **Clinton** (Клінтон) + **economics** (економіка) – Клінтономіка; економічна політика У. Клінтона (еквівалентний; дескриптивний переклад);
- 6) Deltacron ← **Delta** (штам коронавірусу «Дельта») + **Omicron** (штам коронавірусу «Омікрон») – Дельтакрон (транслітерація);
- 7) Demorepublican ← **Democrat** (член демократичної партії США) + **Republican** (член республіканської партії США) – політик-республіканець, який виявляє надто помірковану позицію (дескриптивний переклад);
- 8) ecolonomics ← **ecology** (екологія) + **economics** (економіка) – економіка, що не шкодить довкіллю (дескриптивний переклад);
- 9) Eurocrat ← **Europe** (Європа) + **bureaucrat** (бюрократ) – політик або чиновник у Європейському Союзі (дескриптивний переклад);
- 10) Euratom ← **Europe** (Європа) + **atom** (атом) – Євроатом; Європейське співтовариство з атомної енергії (еквівалентний; повний переклад);

11) *flurona* ← **influen**cia (грип) + **Corona** (коронавірус) – Флюрона (транскрипція);

12) *genopolitics* ← **gene** (ген) + **politics** (політика) – вивчення глибинних основ політичних дій і відносин (Judis);

13) *Obamacare* ← **Obama** (Обама) + **care** (піклування) – Реформа охорони здоров'я та захисту пацієнтів у США, започаткована за президентства Б. Обама (дескриптивний переклад);

14) *Reaganomics* ← **Reagan** (Рейган) + **economics** (економіка) – Рейганоміка; економічна політика Р. Рейгана (еквівалентний; дескриптивний переклад), тощо.

Отже, як можна побачити, скорочення використовуються у суспільно-політичному дискурсі не так часто як аббревіатури та акроніми. Проте, вони застосовуються не лише для економії часу та простору, але і для створення нових термінів. Процес аббревіації є одним із способів словотворення, що яскраво демонструє феномен телескопічних скорочень. Вони поєднують у собі значення вихідних слів, створюючи нові терміни, для перекладу яких подекуди складно підібрати еквівалент, або застосувати спосіб транскодування. Тому, при перекладі телескопічних слів часто застосовують експлікативний спосіб.

За результатами практичного дослідження можна дійти висновків, що у контексті використання різних видів скорочень, інституційний суспільно-політичний дискурс характеризується наявністю значної кількості аббревіатур та, зокрема акронімів, які застосовуються, здебільшого, для позначення власних назв, у тому числі – держав, організацій, суспільно-політичних ініціатив, документів тощо. Зазвичай, перекладачі відтворюють їх в україномовних текстах шляхом використання двох та більше способів перекладу, найпоширенішими з яких є повний та еквівалентний. Скорочень у текстах інституційного суспільно-політичного дискурсу значно менше у порівнянні, наприклад, із медійними текстами суспільно-політичного спрямування, що пояснюється меншим ступенем їх офіційності. До аббревіатур, акронімів та скорочень, які викликають найбільше труднощів при перекладі можна віднести ті, які використовуються без

супутньої дешифровки у вихідному тексті або мають декілька варіантів тлумачення; скорочення, які не відповідають повному варіанту перекладу або мають лише дескриптивний переклад; аббревіатури, які у різних текстах мають різне відтворення через помилки транслітерації; інколи – омонімічні акроніми, написання та вимова яких аналогічна до звичайних слів; бекроніми та рекурсивні акроніми як слова, що дають початок новим словосполученням; англомовні скорочення, які є транскодованим або еквівалентним відтворенням скорочень з інших мов; малопоширені графічні та латинські аббревіатури; телескопічні слова тощо. При перекладі зазначених видів аббревіатур, акронімів та скорочень перекладач має керуватися логікою але, подекуди, застосовувати творчий підхід, аналізуючи контекст та будову скорочення, використовуючи довідники та офіційні джерела інформації, зіставляючи та порівнюючи різні варіанти перекладів скорочення, щоб обрати або створити той, який відповідатиме контексту, комунікативній ситуації, стилістиці, офіційності викладу.

ВИСНОВКИ

У даному магістерському дослідженні розглянуто специфіку утворення і застосування аббревіатур, акронімів та скорочень; проаналізовано підходи перекладачів до їх відтворення у суспільно-політичному дискурсі. Виконано перекладацький контент-аналіз текстів (зокрема, звітів та доповідей) суспільно-політичного спрямування, опублікованих на офіційному сайті представництва Організації Об'єднаних Націй в Україні. Виконуючи поставлені завдання, ми дійшли таких висновків.

1. Визначено, що дискурс є явищем проміжного характеру між усною комунікацією з одного боку та фіксованим текстом з іншого. Його можна розглядати у вузькому значенні як текст чи розмову, або у широкому – як письмовий чи мовний результат комунікативної дії, який інтерпретується реципієнтами. У контексті обговорення суспільних та політичних явищ, дискурс можна визначати як соціальний діалог, що відбувається через суспільні інститути між індивідами, групами, а також між самими соціальними інститутами. Такий підхід робить дискурс інституційним та надає йому характеру офіційності. Суспільно-політичний дискурс є підкатегорією політичного, який охоплює будь-які мовні структури, суб'єкти та адресатів у сфері політики і суспільства. Його формує суспільно-політична термінологія, яка поєднує у собі сукупність термінів, історично сформованих для відображення системи політичних понять для забезпечення особливих комунікаційних потреб у сфері політичної науки та практики. Тому, цей вид термінології семантично пов'язаний із колом понять, які характеризують різні контексти суспільного життя. Однією із основ нашого дослідження є концепція того, що предметом дискурс-аналізу мають виступати тексти, які було створено за конкретних обставин. Це дало нам підстави аналізувати тексти суспільно-політичного спрямування, до числа яких входять звіти та доповіді, опубліковані на офіційному сайті представництва ООН в Україні.

2. З'ясовано, що перші скорочення слів або аббревіації використовувалися у політичних записах для економії часових та просторових ресурсів у контексті обміну великими обсягами інформації, що є особливо актуальною у сфері суспільно-політичної комунікації. Ще з давніх часів Римської імперії, яка відома своєю суспільно-політичною системою та культурою публічних виступів, для швидкої транскрипції розмовної мови використовувалися численні прийоми аббревіації слів, які слід розглядати не як їх еквіваленти, а як мовні одиниці, що відповідають словам. У пізній античності та ранньому середньовіччі системи скорочення мовних одиниць застосовувалися для збереження пергаменту. Тому, аббревіатури, акроніми та скорочення із давніх часів є невід'ємною складовою суспільно-політичного дискурсу. Ми дійшли висновку, що усі види аббревіацій слів та словосполучень узагальнено можна назвати «скороченнями». «Абревіатурою» слід вважати підвид скорочень за першими літерами слів та звуками у назві (вихідному словосполученні). «Акронім» є аббревіатурою, яка за вимовою та звуковими характеристиками є більш подібною до слова. Також, існують «усічення», які є скороченим варіантом окремих слів.

3. Доведено, що єдиної універсальної класифікації скорочень, зокрема у суспільно-політичному дискурсі, не існує. Підходи до створення скорочень спираються на такі писемні системи: *фонографічну* (знаки пов'язані зі звуками); *логографічну* (знаки пов'язані зі словами); 3) систему *семасіографії* (знаки передають значення, не будучи безпосередньо прив'язаними до природної мови). Символи на письмі можуть передавати зміст без прямого фонетичного чи лексичного референта.

Встановлено, що відповідно до звукових та лексико-граматичних характеристик, всі скорочення поділяються на графічні, лексичні та синтаксичні. Для аналізу суспільно-політичних текстів на предмет наявності скорочень ми застосовуємо класифікацію українських дослідників Д. Квеселевича та В. Сасіної, яка є найбільш універсальною та повною. Зазначена класифікація включає окремі групи скорочень: скорочення (усічення) основи слова (апокопа, аферезис, синкопа, змішані скорочення) та аббревіатури (літерні аббревіатури:

акроніми, алфавітні, змішані, графічні та латинські аббревіатури). У контексті скорочень також розглядаються телескопічні слова. Згідно класифікації О. Дюжикової, ми поділяємо акроніми на звукові, буквено-звукові, бекроніми та рекурсивні акроніми. Загальну класифікацію доповнено силабічними скороченнями (акронімами), омонімічними акронімами і тавтологічними аббревіатурами. У ході дослідження ми також додали до переліку аббревіатур спеціальні символи. Зазначені види аббревіатур, акронімів та скорочень було проаналізовано у практичній частині дослідження. Більшість із них були знайдені у текстах, які увійшли до основної вибірки.

Підтверджено, що відповідно до тематики, суспільно-політичний дискурс охоплює такі тематичні категорії: 1) назви установ та організацій; 2) назви політичних партій; 3) посади, звання, титули, ранги; 4) політичне життя; 5) економічне життя; 6) суспільне життя; 7) топонімічні та ономастичні скорочення; 8) техніка, прилади та обладнання; 9) назви міжнародних, урядових та соціальних програм; 10) міжнародні та урядові документи. У проаналізованих текстах були виявлені аббревіатури, акроніми та скорочення із кожної переліченої категорії.

4. Під час дослідження теоретичних засад перекладу англійських аббревіатур, акронімів та скорочень українською мовою було виявлено, що більшість труднощів перекладу можливо подолати шляхом поглибленого аналізу контексту та спробі відтворити аббревіатури, акроніми та скорочення еквівалентними термінами або повним перекладом, що є вже усталеними, зафіксованими у відкритих джерелах інформації. Визначено, що для перекладу скорочень, доцільно застосовувати такі методи: використання словників скорочень та інших довідників; аналіз контексту; аналіз структури скорочень; використання аналогій.

Для перекладацького аналізу текстів суспільно-політичного дискурсу ми спираємося на класифікацію способів перекладу, запропонованих А. Прокопенко та іншими дослідниками, яка включає еквівалентний переклад, транскодування (транслітерацію, транскрипцію), переклад відповідною повною

формою, описовий (дескриптивний) переклад або експлікацію, запозичення іноземного слова (зі збереженням написання). Виявлено, що у контексті перекладу скорочень, еквівалентний переклад, транскодування та запозичення можна узагальнено назвати скороченим перекладом.

При визначенні підходу, перекладач має керуватися прагматичними засадами перекладу, що передбачає вивчення значень та використання мовних форм залежно від комунікативної ситуації та типів мовних актів, а також аналіз мовних засобів, які максимально сприяють досягненню мети спілкування. Для збереження прагматичних аспектів скорочень, перекладач має добре розумітися на термінології суспільно-політичної лексики та специфіці вихідного тексту.

5. Контент-аналіз матеріалів офіційного сайту представництва ООН в Україні на предмет застосування та прийомів перекладу абревіатур, акронімів та скорочень підтвердив дієвість способів перекладу, запропонованих А. Прокопенко та іншими дослідниками. За результати практичного дослідження, ми визначили, що у рамках інституційного суспільно-політичного дискурсу більшість із 522 проаналізованих скорочень припадає на абревіатури (507 або 97%), серед яких найчисленнішою підкатегорією є алфавітні абревіатури (302 або 58% усіх скорочень) та акроніми (112 або 21%), переважна більшість яких є звуковими (86 або 16,5%). Під час перекладацького аналізу було визначено, що більшість абревіатур, акронімів та скорочень перекладено одним або двома способами. Серед знайдених 913 перекладів 517 відібраних для аналізу скорочень (без урахування 5 спеціальних символів, які не мають перекладу), найбільше випадків припадає на повний переклад – 420 (46% випадків від загальної кількості перекладів), другим за значимістю є еквівалентний спосіб (35%), різними способами транскодування здійснено 61 переклад (6%), способом експлікації перекладено 44 скорочення (5%) та шляхом запозичення відтворено 71 скорочення (8%).

Установлено, що запозичення є по суті не перекладом, а «перенесенням» англomовної абревіатури в україномовний переклад у незміненому вигляді, у зв'язку із чим потребує фактичного перекладу еквівалентним способом або

транскодуванням. Також, визначено, що спеціальні символи є невід'ємною частиною суспільно-політичних текстів, оскільки вони дійсно слугують для економії часу та простору. Більшість із них не мають буквеного перекладу і залишаються на письмі у незміненому вигляді. Проте, такого перекладу вони не потребують, оскільки є універсальними. Саме це робить їх зручними для такої практики як перекладацький скоропис.

У ході дослідження ми визначили, що більшість абревіатур та акронімів у суспільно-політичному інституційному дискурсі перекладаються повним та еквівалентним способами. У більшості випадків ці способи використовуються паралельно, принаймні, коли абревіатура або акронім згадуються у тексті вперше. Надалі по тексту, зазвичай, використовується варіант скороченого перекладу. Дескриптивний переклад застосовується набагато рідше ніж повний. Проте, він використовується для відтворення не лише тих термінів, які не мають еквівалента в українській мові, або коли повний переклад є неможливим, але й у тих випадках, коли перекладач має за мету надати більше інформації про вихідну назву або концепт, який необхідно перекласти у скороченій формі. Практичний аналіз доповнює теоретичні дослідження та доводить існування значної кількості випадків, у яких складно визначити конкретний метод перекладу.

Графічні та латинські абревіатури здебільшого перекладаються еквівалентним способом та повним перекладом, рідше – транскодуванням, зокрема транслітерацією. Скорочення мають переважно повний переклад і використовуються в інституційному дискурсі в обмеженій кількості. Звіти та доповіді суспільно-політичної тематики є офіційними документами, у яких намагаються уникати скорочення (усічення) окремих слів, якщо вони не є загальноприйнятими абревіатурами, акронімами або технічно необхідними скороченнями. На противагу інституційному дискурсу, медійний або мас-медійний суспільно-політичний дискурс містить значно більше скорочень (усічених слів та телескопічних скорочень), що пояснюється його неофіційністю і, подекуди, неформальністю. Таким чином, ми доходимо висновку, що у різних

жанрах суспільно-політичного дискурсу ступінь репрезентації різних видів скорочень варіюється.

Визначено види скорочень, які можуть викликати труднощі перекладу. До них належать аббревіатури та акроніми, які мають декілька варіантів тлумачення або не мають вихідної дешифровки, а отже вимагають від перекладача докласти більше зусиль щоб віднайти їх значення; деякі омонімічні акроніми; бекроніми та рекурсивні акроніми; аббревіатури, які мають різні переклади у текстах через порушення правил транслітерації; англомовні аббревіатури та акроніми, які є транскодованим або еквівалентним відтворенням скорочень з інших мов; малопоширені графічні та латинські скорочення; телескопічні слова через необхідність тлумачення їх твірних основ та інші.

Доведено, що аббревіація є способом словотвору, тому можна спостерігати періодичну появу нових аббревіатур, акронімів та скорочень, які спрощують процес передачі інформації але вимагають від реципієнта обізнаності та ерудованості з актуальних суспільно-політичних питань. Більшість труднощів перекладу можна уникнути при аналізі контексту та вивченні супутніх скорочень, які зустрічаються у тексті. Найпростішим способом знайти переклад або пояснення до невідомої аббревіатури, акроніма або скорочення є його пошук у довідниках, зокрема онлайн-базах, корпусах, на офіційних Інтернет-порталах – у тих джерелах інформації, які регулярно оновлюються та відповідають сучасним стандартам та вимогам. Перекладач має керуватися прагматичними засадами перекладу, бути обізнаний із суспільно-політичної лексики та активно поповнювати словниковий запас, вивчати нові терміни, які з'являються у офіційних документах та відкритих джерелах інформації, зокрема, медійних текстах, на офіційних Інтернет-сайтах міжнародних організацій, державних структур, освітніх установ тощо. Порівнюючи переклади скорочень із різних джерел, перекладач має використовувати не лише логічний, але й творчий підхід для вибору більш доцільного перекладу або створення власного.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акоп'янц, Нуну та В. Полтавський. “Особливості перекладу суспільно-політичної лексики з англійської мови на українську.” *Вісник Національного технічного університету “ХПІ”. Серія: Актуальні проблеми розвитку українського суспільства*, № 37, 2014, сс. 77–82.
2. Акульшин, Олексій. “Дискурс як засіб когнітивного конституювання знання.” *Studia Linguistica*, вип. 6, 2012, сс. 227–236.
3. Алексеев, Дмитрий. “Графические сокращения и слова-аббревиатуры.” *Развитие современного русского языка*, Наука, 1963, сс. 49–145.
4. Алексеев, Дмитро. *Скорочені слова в російській мові*. Вид-во Харківського університету, 1979.
5. Арнольд, Ирина. *Лексикология современного английского языка*. Издательство литературы на иностранных языках, 1959.
6. — — —. *Основы научных исследований в лингвистике*. Высшая школа, 1991.
7. Арутюнова, Нина. “Дискурс.” *Лингвистический энциклопедический словарь*, Совет. энцикл., 1990, сс. 136–137.
8. Арутюнова, Нина и Елена Падучева. “Истоки, проблемы и категории прагматики.” *Новое в зарубежной лингвистике, Выпуск 16: Лингвистическая прагматика*, Прогресс, 1985, сс. 3–42.
9. Бабич, Олександр. *Прагмалінгвістичні особливості відтворення телескопічних одиниць у текстах ЗМІ при перекладі з англійської мови на українську*. 2020. Національний технічний університет України “Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”, кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістр.
10. Бенвенист, Эмиль. *Общая лингвистика*. М., 1978.
11. Бондаренко, Олександр. “Особливості перекладу аббревіатур, акронімів і скорочень.” *Теоретичні й прикладні проблеми сучасної філології*, вип. 1, 2015, сс. 76–83.

12. Василенко, Крістіна. *Відтворення англійськомовних термінів у текстах політичного дискурсу: функціональний та перекладознавчий аспекти*. 2020. Херсонський державний університет, кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістр.
13. Ганич, Дмитро та Іван Олійник. *Словник лінгвістичних термінів*. Вища школа, 1985.
14. Гаспаров, Борис. *Язык, память, образ. Лингвистика языкового существования*. Новое литературное обозрение, 1996.
15. Глушук, Наталія. “Прагма-семантичні особливості аббревіцій у сучасній англійській мові.” *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. Мовознавство*, ч. 2, № 3, 2011, сс. 87–92.
16. Громовенко, Вікторія. *Словотворення політичних неологізмів в українській та англійській мовах: зіставний аспект*. 2021. Міжнародний гуманітарний університет, Донецький національний університет імені Василя Стуса, дисертація на здобуття ступеня доктора філософії.
17. Грон, Юлія. “Телескопія як модель словотвору сучасного медійного дискурсу (на прикладі неологізмів на позначення явища COVID-19).” *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*, № 48, том 1, 2021, сс. 51–54.
18. Дейк ван, Тён А. *Принципы критического анализа дискурса*. ВЦП, 1994.
19. – – –. *Язык, познание, коммуникация*. Переведено с английского, Прогресс, 1989.
20. Дюжикова, Екатерина. *Аббревиация сравнительно со словосложением: структура и семантика*. 1997. Московского государственного университета имени М.В. Ломоносова, диссертація на соискание степени доктора филологических наук.
21. Єрмоленко, Світлана, та ін. *Українська мова: Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів*. Либідь, 2001.

22. Карабан, В'ячеслав. *Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми*. 5-те вид, Нова книга, 2018.
23. – – –. *Посібник-довідник з перекладу англійської літератури на українську мову*. Політична думка, 1999.
24. Карамишева, Ірина. “Структурна та функційна характеристика аббревіатур у сучасному медіа-дискурсі (на матеріалі статей BBC та CNN).” *Актуальні питання гуманітарних наук*, вип. 31, том 2, 2020, сс. 28–34.
25. Карасик, Владимир. “О типах дискурса.” *Языковая личность: институциональный и персональный дискурс: Сборник научных трудов*, под редакцией Владимир Карасика, Перемена, 2000, сс. 5–20.
26. Квеселевич, Дмитро та Валентина Сасіна. *Практикум з лексикології сучасної англійської мови*. Нова Книга, 2003.
27. Керпатенко, Юлія та Олена Щербина. “Абревіація як спосіб економії мовних засобів у підготовці слухачів мовних курсів до комунікації у суспільно-політичному полі.” *Педагогічні науки*, вип., 126, 2015, сс. 70–77.
28. Кириченко, Тетяна. “Трактування терміну ‘дискурс’ у сучасній лінгвістиці.” *Науковий блог: Національний університет “Острозька академія”*, 2014, naub.oa.edu.ua/2014/traktuvannya-terminu-dyskurs-u-suchasnij-linhvistytsi/
29. Кравець, Катерина. “Англомовні аббревіатури в контексті євроінтеграції України та способи їх перекладу українською мовою.” *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*, вип. 2, № 84, 2016, pp. 61–64.
30. Кривенко, Соломія-Василина. *Семантична парадоксальність політичного дискурсу (теоретико-методологічний аналіз)*. 2016. Львівський національний університет імені Івана Франка, дисертація на здобуття ступеня кандидата політичних наук.
31. Кубрякова, Елена. “О понятиях дискурса и дискурсивного анализа в современной лингвистике.” *Дискурс, речь, речевая деятельность*, М., 2000, сс. 7–25.

32. ---. *Типы языковых значений*. Наука, 1981.
33. Літак, Антоніна. “Про природу інституційного дискурсу.” *Південний архів. Філологічні науки*, вип. 72, № 1, 2018. сс. 142–145.
34. Макаров, Михаил. *Основы теории дискурса*. Гнозис, 2003.
35. Мельник, Наталія. “Особливості перекладу аббревіатур освітніх та педагогічних організацій країн Європейського Союзу.” *Вісник Прикарпатський вісник НТШ. Слово*, 3 (55), 2019, сс. 363–372.
36. Ніколаєва, Тетяна. “Лексико-семантичні особливості акронімів і методи їх перекладу в сучасній англійській мові.” *International journal of philology*, vol. 11, № 2, 2020, pp. 107–110.
37. ---. “Перекладацький аспект сучасних аббревіацій.” *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*, № 37, том 3, 2018, сс. 107–110.
38. *Новітній англо–український, українсько-англійський словник 100 000 слів*. Промінь, 2006.
39. *Новітня політична лексика (неологізми, okazіоналізми та інші новотвори)*, під редакцією Наталії Хоми, Новий Світ–2000, 2015.
40. Пильгун, Елена. *Лингвистические и социокультурные особенности политического дискурса американского варианта английского языка*. РИВШ, 2016.
41. Попов, Роман. “Політичний дискурс: проблема теоретичної ідентифікації.” academy.gov.ua/ej/ej2/txts/pol-prav/05prapti.pdf
42. Романюк, Анатолій та Андрій Заяць. “Аналіз досліджень політичного дискурсу.” *Вісник Національного університету “Львівська політехніка”*, № 743, 2012, сс. 200–209.
43. Селіванова, Олена. *Лінгвістична енциклопедія*. Полтава Довкілля, 2010.
44. Семенова, Софія. *Особливості функціонування та перекладу англійських аббревіатур засобами української мови*. 2018. Національний

технічний університет “Дніпровська політехніка”, кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістр.

45. Серио, Патрик. «Как читают тексты во Франции». *Квадратура смысла: Французская школа анализа дискурса*, Прогресс, 1999, сс. 14–53.

46. *Словарь-справочник лингвистических терминов*. Просвещение, 1976.

47. *Словник української мови: в 11 томах*. Ред. П. Й. Горещкий, том 1, Наук. Думка, 1970.

48. Страшевська, Оксана. “Типологія дискурсу як об’єкта лінгвістичних досліджень.” *Людина. Комп’ютер. Комунікація: збірник наукових праць*, Видавництво Львівської політехніки, 2015, сс. 76–78.

49. *Сучасна політична лексика: енциклопедичний словник-довідник*, під редакцією Наталії Хоми, Новий Світ–2000, 2015, <https://filos.lnu.edu.ua>

50. Туровська, Людмила. “Вивчення суспільно-політичної лексики: традиції і новаторство.” *Молодий вчений*, № 12.1 (52.1), 2017, сс. 52–55.

51. Харитончик, Зинаида. *Лексикология английского языка: учебное пособие*. Вышэйшая школа, 1992.

52. Чумак, Людмила. “Акроніми як форма скорочень складної лексичної одиниці.” *Всеукраїнський науковий форум: Сучасна англістика: Стереотипність і творчість: Тези доповідей*, Харків: Торсінг Плюс, 2006, сс. 201–203.

53. ———. *Лексичні інновації в англомовному медійному дискурсі початку XXI століття: структурний і лінгвопрагматичний аспекти*. 2018. Житомирський державний університет імені Івана Франка, Київський університет імені Бориса Грінченка, на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук.

54. Шейгал, Елена. *Семиотика политического дискурса*. Перемена, 2000.

55. ———. “Структура и границы политического дискурса.” *Филология – Philologica*, № 14, 1998, сс. 22–29.

56. Шеремет, Дмитро. “Методи відтворення англійських абревіатур українською мовою.” *Нова філологія*, № 44, 2011, сс. 226–229.
57. Шишко, Анжеліна та Галина Луканська. “Особливості функціонування абревіатур та скорочень у сучасному англomовному суспільно-політичному дискурсі: лінгвокультурологічний аспект.” *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Перекладознавство та міжкультурна комунікація*, вип. 1, № 1, 2018, сс. 105–110.
58. Щерба, Лев. *Языковая система и речевая деятельность*. 4-е изд., Наука, 2008.
59. Эпштейн, Ольга. “Семантико-прагматические и коммуникативно-функциональные категории политического дискурса.” *Грамота*, № 2, т. 2, 2008, сс. 150–157.
60. Юркова, Анастасія. *Англійські скорочення: мовний, перекладацький та дидактичний аспекти*. 2021. Сумський державний університет, кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістр.
61. “Abbreviation.” *Cambridge University Press*, 2021, dictionary.cambridge.org/ru/словарь/английский/abbreviation
62. “Acronym.” *Cambridge University Press*, 2021, dictionary.cambridge.org/ru/словарь/английский/acronym
63. Acronyms Dictionary. <https://www.dictionary.com/e/acronyms/>
64. Acronym Finder. www.acronymfinder.com/
65. “Beowulf (Old English version).” *Poetry Foundation*, 2022, poetryfoundation.org/poems/43521/beowulf-old-english-version
66. Baker, Peter S. *Introduction to Old English*. 3rd ed., Wiley-Blackwell, 2012.
67. Barker, Don C. “P.Lond.Lit.207 and the Origin of the *Nomina Sacra*: A Tentative Proposal.” *Studia Humaniora Tartuensia*, vol. 8, A. 2, 2007, pp. 1–13.
68. Cook, Vivian and Des Ryan. *The Routledge Handbook of the English Writing System*. Routledge, 2016.

69. Cottereau-Gabillet, Emilie. “Revealing Some Structures and Rules of Book Production (France, Fourteenth and Fifteenth Centuries).” *Ruling the Script in the Middle Ages. Formal Aspects of Written Communication (Books, Charters, and Inscriptions)*, edited by Sébastien Barret, et al., Brepols, 2016, pp. 129–163.
70. Devereux, Robert. “Shortenings, Blendings and Acronyms.” *Word Ways*, vol. 17, iss. 4, 1984, pp. 210–215.
71. Dijk van, Teun A. “Discourse Semantics and Ideology.” *Discourse and Society Vol.6*, no. 2, 1995, pp. 243–289.
72. – – –. “Discourse, Opinion and Ideologies.” *Discourse and Ideologies*, edited by Christina Schäffner and Helen Kelly-Holmes, Multilingual Matters LTD, 1996, pp. 7–37.
73. “Grade Structures of the Civil Service.” *Institute for Government*, 28 Jan. 2021, instituteforgovernment.org.uk/explainers/grade-structures-civil-service
74. Gimadeeva, Alfiya, et al. “Linguocultural Peculiarities of Abbreviations in the Political Discourse.” *Humanities & Social Sciences Reviews*, vol. 7, no. 4, 2019, pp. 1233-1236.
75. Hassen, Rukya. “Discourse as Medium of Knowledge: Transmission of Knowledge by Transmission of Discourse People Live.” *Journal of Education and Practice*, vol. 6, no. 31, 2015, pp. 119–128.
76. Honkapohja, Alpo. “Digital Approaches to Manuscript Abbreviations: Where Are We at the Beginning of the 2020s?” *Digital Medievalist*, vol. 14, no. 1, 2021, doi.org/10.16995/dm.88, journal.digitalmedievalist.org/article/id/7025/
77. – – –. “Manuscript Abbreviations in Latin and English: History, Typologies and how to Tackle Them in Encoding.” *Studies in Variation, Contacts and Change in English*, vol. 14, 2013, zora.uzh.ch/id/eprint/90148/
78. Johnson, Charles and Hilary Jenkinson. *English Court Hand A.D. 1066 to 1500. Illustrated Chiefly from the Public Records*. Clarendon Press, 1963.
79. Laing, Margaret. *A Linguistic Atlas of Early Middle English, 1150–1325*. The University of Edinburgh, 2013. lel.ed.ac.uk/ihd/laeme2/laeme2.html

80. Lieber, Francis and Edward Wigglesworth. *Encyclopaedia Americana: A Popular Dictionary of Arts, Sciences, Literature, History, Politics and Biography, Brought Down to the Present Time; Including a Copious Collection of Original Articles in American Biography*. Carey, Lea & Carey, 1829.
81. Lindsay, Wallace. *Notae Latinae: An Account of Abbreviation in Latin MSS. of the Early Minuscule Period*. Cambridge University Press, 1915.
82. Macmillan Dictionary. www.macmillandictionary.com
83. *Macmillan English Dictionary for Advanced Learners of American English*, edited by Michael Rundell, Macmillan, 2002.
84. Marchand, Hans. *The Categories and Types of Present-day English Word-Formation: A Synchronic-Diachronic Approach*. University of Alabama Press, 1966.
85. Mazziotta, Nicolas. “Traiter Les Abréviations Du Français Médiéval. Théorie de l’écriture et Pratiques d’encodage.” *Corpus*, vol. 7, 2008, _corpus.revues.org/index1517.html
86. *New Oxford Thesaurus of English 2000*, edited by Patrick Hanks, Oxford University Press, 2000.
87. Powell, Barry. *Writing: Theory and History of the Technology of Civilization*. Wiley-Blackwell, 2009.
88. Prokopenko, Antonina and A. Kaminina. “Interlingual Rendering of Political Terminology.” *Філологічні трактати*, т. 10, № 2, 2018, сс. 101–106.
89. Pujiyanti, Atik, et al. “Analysis of Acronym and Abbreviations in IJAL Journal.” *Journal of English Language Learning (JELL)*, vol. 3, № 2, 2019, pp. 9–21.
90. Roberts, Jane. *Guide to Scripts Used in English Writings up to 1500*. British Library, 2005.
91. Rogos-Hebda, Justyna. “Text and Image: Revisiting Traube’s *Halbgraphische Objekte* in a Paleographic-Pragmatic Approach to Scribal Abbreviation.” *Kwartalnik Neofilologiczny*, vol. 65, no. 1, 2018, pp. 45–59.
92. Römer, Jürgen. *Geschichte der Kürzungen: Abbréviaturen in Deutschsprachigen Texten des Mittelalters und der Frühen Neuzeit*. Kümmerle Verlag, 1997.

93. Schiffrin, Deborah. *Approaches to Discourse*. Blackwell, 1994.
94. Solomon, Kenneth R. "Nomina Sacra: Scribal Practice and Piety in Early Christianity". *The Church Convergent, Divergent, and Emergent: 21st Century Ecclesiology*, Moody Bible Institute, 2008, pp. 3–27.
95. Stubbs, Michael. *Discourse Analysis*. Basil Blackwell, 1983.
96. Traube, Ludwig. *Nomina Sacra: Versuch Einer Geschichte der christlichen Kürzung*. C.H: Beck'sche Verlagsbuchhandlung, 1907.
97. *Webster's Dictionary and Thesaurus for Students*. Federal Street Press, 2006.
98. Wright, Laura. "On Variation in Medieval Mixed-Language Business Writing". *Code-Switching in Early English (Topics in English Linguistics 76)*, edited by Herbert Schendl and Laura Wright, De Gruyter, 2011, pp. 191–218.
99. Zerkina, Natalia, et al. "Abbreviation Semantics." *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, vol. 199, 2015, pp. 137–142.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

100. Бюро МОП для країн Центральної та Східної Європи. *Програма гідної праці 2020–2024 Україна*. United Nations Country Team Website of Ukraine, 2020, ukraine.un.org/sites/default/files/2021-02/wcms_768827.pdf
101. Держстат. *Цілі сталого розвитку: Україна 2020. Моніторинговий звіт*. United Nations Country Team Website of Ukraine, 2021, ukraine.un.org/sites/default/files/2021-10/SDGs%20Ukraine%202020%20Monitoring%20Report%20ukr.pdf
102. *Дослідження STEPS: поширеність факторів ризику неінфекційних захворювань в Україні у 2019 році*. Європейське регіональне бюро ВООЗ, 2020, United Nations Country Team Website of Ukraine, ukraine.un.org/sites/default/files/2020-11/WHO-EURO-2020-1468-41218-56061-ukr_0.pdf

103. “Друг Росії Саркозі знову балотується в президенти Франції.” *Новинарня*, 23 Вер. 2016, novynarnia.com/2016/08/23/drug-rosiyi-sarkozi-znovu-balotuyetsya-v-prezidenti-frantsiyi/

104. “Зона вільної торгівлі між Україною та ЄС.” *Представництва України при Європейському Союзі*, 15 квітня 2021, ukraine-eu.mfa.gov.ua/posolstvo/torgovelnno-ekonomichne-spivrobitnictvo-ukrayina-yes/zona-vilnoyi-torgivli-mizh-ukrayinoyu-ta-yes

105. “Конференція ‘Роль статевого виховання у профілактиці сексуального та гендерно зумовленого насильства’ відбулась у Києві.” *Knowledge Center*, 18 вер. 2021, <https://knowledge.org.ua/konferencija-rol-statevogo-vihovannja-u-profilaktici-seksualnogo-ta-genderno-zumovlenogo-nasilstva-vidbulas-u-kiievi/#>

106. *Меморандум про співробітництво. Memorandum on Cooperation.* Рахункова Палата, gr.gov.ua/upload-files/IntCooperation/Agreements/2014GIZ_RP_UkrEng.pdf

107. *Мінекономрозвитку. Цілі Сталого Розвитку: Україна. Національна доповідь 2017.* United Nations Country Team Website of Ukraine, 2017, ukraine.un.org/sites/default/files/2020-06/SDGs_NationalReportUA_Web_1.pdf

108. Мониторинговая миссия ООН по правам человека в Украине. *Крымские татары в тюремном заключении в Российской Федерации: одиночные камеры, произвольные наказания и ненадлежащая медицинская помощь.* United Nations Country Team Website of Ukraine, 2021, ukraine.un.org/sites/default/files/2021-08/2021-08-12%20Interview%20Crimea_RUS_proofreading.pdf

109. Мониторингова місія ООН з прав людини в Україні. *Кримські татары в ув'язненні в Російській Федерації: одиночні камери, свавільні покарання та неналежна медична допомога.* United Nations Country Team Website of Ukraine, 2021, ukraine.un.org/sites/default/files/2021-08/2021-08-12%20Interview%20Crimea_UKR_proofreading.pdf

110. *Огляд гуманітарних потреб 2019*. United Nations Country Team Website of Ukraine, 2018, ukraine.un.org/sites/default/files/2020-06/Ukraine%202019%20Humanitarian%20Needs%20Overview_UA.pdf

111. *Огляд (Цілі сталого розвитку: Україна. Добровільний національний огляд)*. United Nations Country Team Website of Ukraine, 2021, ukraine.un.org/sites/default/files/2021-10/VNR%20SDG%20Ukraine%202020.pdf

112. ООН Жінки. *Невидимий батальйон 2.0: повернення ветеранок до мирного життя*, під редакцією Тамари Марценюк, United Nations Country Team Website of Ukraine, 2019, ukraine.un.org/sites/default/files/2020-09/invisible%20battalion%2020uk.pdf

113. – – –. *Права людини жінок зі спільноти ЛБТІК в Україні*. United Nations Country Team Website of Ukraine, 2019, ukraine.un.org/sites/default/files/2020-09/cedaw%20lbtqi%20ukr_compressed.pdf

114. – – –. *Права людини жінок та дівчат з інвалідністю: Короткий посібник з питань інтерсекційного підходу до виконання Конвенції CEDAW та CRPD в Україні*. United Nations Country Team Website of Ukraine, 2019, ukraine.un.org/sites/default/files/2020-09/cedaw%20crpd%20ukr_compressed%20%281%29.pdf

115. ООН в Україні. *Аналітична довідка ООН: Демографічні процеси*. United Nations Country Team Website of Ukraine, 2021, ukraine.un.org/sites/default/files/2021-11/UN%20Policy%20Paper%20on%20Population%20Dynamics_FINAL%20UKR.pdf

116. – – –. *Аналітична довідка ООН: Перепис населення*. United Nations Country Team Website of Ukraine, 2021, ukraine.un.org/sites/default/files/2021-08/Census-Policy%20Options_final_UKR.pdf

117. – – –. *Звіт про результати за 2020 рік*. United Nations Country Team Website of Ukraine, 2021, ukraine.un.org/sites/default/files/2021-05/UNCT_UKRAINE_Annual_Report_2020_UKR.pdf

118. – – –. *Оцінка соціально-економічного впливу Covid-19 на Україну. План заходів щодо реагування на кризу та післякризового відновлення.* United Nations Country Team Website of Ukraine, 2020, ukraine.un.org/sites/default/files/2021-06/SEIA_UKR.pdf

119. “ООН: планета на краю економічної прірви.” *Голос України*, 3 Грудня 2011, www.golos.com.ua/article/95331

120. РГ ООН у Справах Молоді в Україні. *Становище молоді в Україні у 2019 році.* United Nations Country Team Website of Ukraine, 2019, ukraine.un.org/sites/default/files/2020-06/THE%20STATE%20OF%20YOUTH%20IN%20UKRAINE%202019%20%D1%83%D0%BA%D1%80.pdf

121. УВКПЛ. *Громадянський простір і основоположні свободи в Україні 1 листопада – 21 жовтня 2021.* United Nations Country Team Website of Ukraine, 2021, ukraine.un.org/sites/default/files/2021-12/UkraineCivicSpace2021-UA.pdf

122. – – –. *Доповідь щодо ситуації з правами людини в Україні 1 серпня – 31 січня 2021.* United Nations Country Team Website of Ukraine, 2021, ukraine.un.org/sites/default/files/2021-10/31stReportUkraine-ukr.pdf

123. – – –. *Доповідь щодо ситуації з правами людини в Україні 16 лютого – 31 липня 2020.* United Nations Country Team Website of Ukraine, 2020, ukraine.un.org/sites/default/files/2020-09/30thReportUkraine_UA.pdf

124. – – –. *Інформаційна записка: Вплив пандемії COVID-19 на працівників і працівниць охорони здоров'я в Україні.* United Nations Country Team Website of Ukraine, 2021, ukraine.un.org/sites/default/files/2021-04/UKR_BN_HealthcareWorkers_25-03-2021.pdf

125. – – –. *Оновлена інформація щодо ситуації у сфері прав людини в Україні.* United Nations Country Team Website of Ukraine, 2020, ukraine.un.org/sites/default/files/2020-12/HRMMU_Update_1_November2020_UKR.pdf

126. – – –. *Права людини в контексті відправлення правосуддя у кримінальних справах, пов'язаних з конфліктами в Україні квітень 2014 –*

квітень 2020. United Nations Country Team Website of Ukraine, 2020, ukraine.un.org/sites/default/files/2020-08/Ukraine-admin-justice-conflict-related-cases-ukr_0.pdf

127. УВКПЧ. *Доклад о ситуации с правами человека в Украине 16 февраля – 31 июля 2020*. United Nations Country Team Website of Ukraine, 2020, ukraine.un.org/sites/default/files/2020-09/30thReportUkraine_RU.pdf

128. “У ВООЗ просять не використовувати назву Дельтакрон.” *Укрінформ*, 11 січ. 2022, www.ukrinform.ua/rubric-world/3383139-u-vooz-prosat-ne-vikoristovuvati-nazvu-deltakron.html

129. “Угода про вільну торгівлю між Україною і Європейським Союзом вступила в дію.” *Центр міжнародної безпеки та партнерства*, www.ispc.org.ua/archives/2766

130. УКГС. *Україна 2020: Плані екстреного реагування з подолання пандемії коронавірусної інфекції Covid-19*. United Nations Country Team Website of Ukraine, 2020, ukraine.un.org/sites/default/files/2020-06/ukraine_2020_emergency_response_plan_for_the_covid-19_pandemic_ua.pdf

131. Bump, Philip. “All the Silly Legislative Acronyms Congress Came Up with This Year.” *The Atlantic*, 3 Aug. 2013, www.theatlantic.com/politics/archive/2013/08/congress-acronyms-reins/312565/

132. “Deep and Comprehensive Free Trade Areas (DCFTA) of the EU-Ukraine Association Agreement.” *European Commission*, ec.europa.eu/chafea/agri/en/content/deep-and-comprehensive-free-trade-areas-dcfta-eu-ukraine-association-agreement

133. “Global Food Prices Soar with Agflation.” *Farm Progress*, 01 Oct. 2012, www.farmprogress.com/markets/global-food-prices-soar-agflation

134. Harden, Blaine. “BLM more focused on drilling than wildlife.” *NBC News*, 22 Feb. 2006, www.nbcnews.com/id/wbna11488575

135. “H.R. 1586 (113th): Congressional Hope for Uniform Recognition of Christian Heritage (CHURCH) Act of 2013.” *GovTrack.us*, www.govtrack.us/congress/bills/113/hr1586

136. “H.R. 2637 – Developing Innovative Partnerships and Learning Opportunities that Motivate Achievement Act. 112th Congress (2011-2012).” *Congress.Gov*, www.congress.gov/bill/112th-congress/house-bill/2637/actions?r=17&s=1

137. “H.R. 291 (IH) – Trust Returned to the United States Taxpayer Act.” *GPO: U.S. Government Publishing Office*, www.govinfo.gov/app/details/BILLS-115hr291ih

138. “H.R. 4010 – DISCLOSE 2012 Act. 112th Congress (2011-2012).” *Congress.Gov*, [www.congress.gov/bill/112th-congress/house-bill/4010?q=%7B%22search%22%3A\[%22hr+4010%22\]%7D](http://www.congress.gov/bill/112th-congress/house-bill/4010?q=%7B%22search%22%3A[%22hr+4010%22]%7D)

139. “H.R. 7018 – PLANT Act of 2018. 115th Congress (2017-2018).” *Congress.Gov*, www.congress.gov/bill/115th-congress/house-bill/7018

140. HRMMU. *Crimean Tatars in Detention in the Russian Federation: Solitary Confinement, Arbitrary Punishments and Inadequate Medical Care*. United Nations Country Team Website of Ukraine, 2021, ukraine.un.org/sites/default/files/2021-08/2021-08-12%20Interview%20Crimea_ENG%20fin_proofreading.pdf

141. *Humanitarian Needs Overview 2019*. United Nations Country Team Website of Ukraine, 2018, ukraine.un.org/sites/default/files/2020-06/Ukraine%202019%20Humanitarian%20Needs%20Overview_EN.pdf

142. ILO Office for Central and Eastern Europe. *Decent Work Country Programme 2020–2024 Ukraine*. United Nations Country Team Website of Ukraine, 2020, ukraine.un.org/sites/default/files/2021-02/Eng.pdf

143. Judis, John. “Are Political Beliefs Predetermined at Birth?” *The New Republic*, 26 Oct. 2014, newrepublic.com/article/119794/genopolitics-social-science-and-origin-political-beliefs

144. MEDT. *Sustainable Development Goals: Ukraine. 2017 National Baseline Report*. United Nations Country Team Website of Ukraine, 2017, ukraine.un.org/sites/default/files/2020-06/SDGs_NationalReportEN_Web.pdf

145. “Middlesbrough Council praised for LGBT acronym change.” *BBC*, 2 Dec. 2018, [bbc.com/news/uk-england-tees-46418045](https://www.bbc.com/news/uk-england-tees-46418045)

146. “Nicolas Sarkozy Is Back! And He’s More Rightwing than Ever.” *The Guardian*, 24 Aug. 2016, www.theguardian.com/world/shortcuts/2016/aug/24/nicolas-sarkozy-is-back-and-hes-more-rightwing-than-ever

147. OCHA. *Ukraine 2020 Emergency Response Plan for the COVID-19 Pandemic*. United Nations Country Team Website of Ukraine, 2020, ukraine.un.org/sites/default/files/2020-06/ukraine_2020_emergency_response_plan_for_the_covid-19_pandemic_eng_3.pdf

148. OHCHR. *Briefing Note: Impact of the Covid-19 Pandemic on Healthcare Workers in Ukraine*. United Nations Country Team Website of Ukraine, 2021, ukraine.un.org/sites/default/files/2021-04/ENG_BN_HealthcareWorkers_25-03-2021.pdf

149. ——. *Civic Space and Fundamental Freedoms in Ukraine 1 November 2019 – 31 October 2021*. United Nations Country Team Website of Ukraine, 2021, ukraine.un.org/sites/default/files/2021-12/UkraineCivicSpace2021-EN.pdf

150. ——. *Human Rights in the Administration of Justice in Conflict Related Criminal Cases in Ukraine April 2014 – April 2020*. United Nations Country Team Website of Ukraine, 2020, ukraine.un.org/sites/default/files/2020-08/Ukraine-admin-justice-conflict-related-cases-en_0.pdf

151. ——. *Report on Human Rights Situation in Ukraine 1 August – 31 January 2021*. United Nations Country Team Website of Ukraine, 2021, ukraine.un.org/sites/default/files/2021-10/31stReportUkraine-en.pdf

152. ——. *Report on Human Rights Situation in Ukraine 16 February – 31 July 2020*. United Nations Country Team Website of Ukraine, 2020, ukraine.un.org/sites/default/files/2020-09/30thReportUkraine_EN.pdf

153. ——. *Update on the Human Rights Situation in Ukraine*. United Nations Country Team Website of Ukraine, 2020, ukraine.un.org/sites/default/files/2020-12/HRMMU_Update_1_November2020_EN.pdf

154. *Our Publications. In-depth Insight into Our Work towards the Sustainable Development Goals*. United Nations Country Team Website of Ukraine, 2022, ukraine.un.org/resources/publications

155. “Population and Development.” *United Nations Economic Commission for Europe*, unece.org/population/population-and-development

156. Reich, Robert. “Bidenomics beats Reaganomics and I should know – I saw Clintonomics fail.” *The Guardian*, 14 March 2021, www.theguardian.com/commentisfree/2021/mar/14/joe-biden-coronavirus-covid-stimulus-trump-tax-cuts-welfare-reagan-clinton

157. “S.313, Achieving a Better Life Experience (ABLE) Act of 2013.” *Congressional Budget Office*, 9 May 2014, www.cbo.gov/publication/45341

158. “S.774 – Development, Relief, and Education for Alien Minors Act of 2007. 110th Congress (2007-2008).” *Congress.Gov*, www.congress.gov/bill/110th-congress/senate-bill/774

159. SSSU. *Sustainable Development Goals: Ukraine 2020. Monitoring Report*. United Nations Country Team Website of Ukraine, 2021, ukraine.un.org/sites/default/files/2021-10/SDGs_Ukr_2020_Monitoring_Report_eng.pdf

160. *STEPS: Prevalence of Noncommunicable Disease Risk Factors in Ukraine 2019*. WHO Regional Office for Europe, 2020, United Nations Country Team Website of Ukraine, ukraine.un.org/sites/default/files/2020-11/WHO-EURO-2020-1468-41218-56060-eng_0.pdf

161. The New-York Times. www.nytimes.com/

162. *The Strategy for Prevention of and Response to the Conflict Related Sexual Violence in Ukraine*. United Nations Country Team Website of Ukraine, 2019, ukraine.un.org/en/90689-strategy-prevention-and-response-conflict-related-sexual-violence-ukraine

163. “The United States Governmental Manual. Commonly Used Agency Acronyms.” *U.S. Government Publishing Office*,

govinfo.gov/content/pkg/GOVMAN-2015-07-01/pdf/GOVMAN-2015-07-01-Commonly-Used-Agency-Acronyms-105.pdf

164. “United Nations Conference on Sustainable Development, Rio+20.” *Sustainable Development Knowledge Platform*, sustainabledevelopment.un.org/rio20.html#:~:text=The%20United%20Nations%20Conference%20on%20Sustainable%20Development%20%2D%20or%20Rio%2B20,measures%20for%20implementing%20sustainable%20development

165. United Nations Country Team Website of Ukraine. ukraine.un.org

166. UN Ukraine. *Assessment of the Socio-Economic Impact of Covid-19 in Ukraine. Response and Recovery Plan*. United Nations Country Team Website of Ukraine, 2020, ukraine.un.org/sites/default/files/2020-12/UN%20SEIA%20Report%202020%20%281%29.pdf

167. — — —. *Results Report 2020*. United Nations Country Team Website of Ukraine, 2021, ukraine.un.org/sites/default/files/2021-05/UNCT_UKRAINE_Annual_Report_2020_ENG_Web.pdf

168. — — —. *UN Policy Options: Census*. United Nations Country Team Website of Ukraine, 2021, ukraine.un.org/sites/default/files/2021-08/Census-Policy%20Options-UPD%20Final%20Version_ENG%20.pdf

169. — — —. *UN Policy Options: Population Dynamics*. United Nations Country Team Website of Ukraine, 2021, ukraine.un.org/sites/default/files/2021-11/UN%20Policy%20Paper%20on%20Population%20Dynamics_FINAL%20ENG.pdf

170. UN Women. *Human Rights of LGBTIQ Women in Ukraine*. United Nations Country Team Website of Ukraine, 2019, ukraine.un.org/sites/default/files/2020-09/cedaw%20lbtqi%20eng_compressed.pdf

171. — — —. *Human Rights of Women and Girls with Disabilities: A Brief Guide to the Intersectional Approach through the Implementation of CEDAW and CRPD in Ukraine*. United Nations Country Team Website of Ukraine, 2019, ukraine.un.org/sites/default/files/2020-09/cedaw%20crpd%20guide%20eng_compressed.pdf

172. ---. *Invisible Battalion 2.0. Women Veterans Returning to Peaceful Life*, edited by Tamara Martsenyuk, United Nations Country Team Website of Ukraine, 2019, ukraine.un.org/sites/default/files/2020-09/invisible%20battalion%20eng.pdf

173. UN Youth Working Group in Ukraine. *The State of Youth in Ukraine – 2019*. United Nations Country Team Website of Ukraine, 2019, ukraine.un.org/sites/default/files/2020-06/THE%20STATE%20OF%20YOUTH%20IN%20UKRAINE%20report.pdf

174. *VNR (Sustainable Development Goals: Ukraine. Voluntary National Review)*. United Nations Country Team Website of Ukraine, 2021, ukraine.un.org/sites/default/files/2021-10/1_VNR-SDG-EN_02_20200612.pdf

ДОДАТКИ

Додаток А

Способи перекладу абревіатур, акронімів та скорочень

Способи перекладу		Кількість перекладених абревіатур, акронімів та скорочень	Відсоток (%) від загальної кількості перекладів	
		Всього: 517	Всього: 100%	
Еквівалентний переклад		37	7	
Транскодування	транслітерація	10	2	
	транскрипція	2	0,5	
Запозичення		6	1	
Повний переклад		68	13	
Дескриптивний / експлікація		13	2,5	
Еквівалентний+запозичення (змішаний переклад)		2	0,5	
Еквівалентний+транслітерація (змішаний переклад)		1	0,2	
Переклад одного скорочення декількома способами	2 способи	еквівалентний, повний	250	49
		еквівалентний, дескриптивний	7	1,5
		запозичення, повний	38	7,5
		запозичення, дескриптивний	9	2
		транслітерація, повний	33	6,5
		транслітерація, дескриптивний	1	0,2
		транскрипція, повний	6	1
		транскодування (змішане), повний	2	0,5
		транскодування (змішане), дескриптивний	1	0,2
	дескриптивний, повний	1	0,2	

		еквівалентний+запозичення, повний	1	0,2
		еквівалентний+запозичення, дескриптивний	1	0,2
		еквівалентний+транслітерація, повний	1	0,2
		еквівалентний+транскрипція, повний	1	0,2
	3 способи	еквівалентний, повний, дескриптивний	9	2
		еквівалентний, запозичення, повний	6	1
		еквівалентний, запозичення, дескриптивний	1	0,2
		еквівалентний, транскодування (змішане), повний	1	0,2
		запозичення, транскодування (змішане), повний	1	0,2
	4 способи	еквівалентний, транслітерація, повний, дескриптивний	1	0,2

Додаток Б

Установи та організації, що діють на території України

№	Скорочення / аббревіатура	Вихідне словосполучення	Тип аббревіатури/ скорочення	Скорочений переклад	Повний/дескриптивний переклад	Спосіб перекладу скорочення
1	ASC	Administrative Service Centre	алфавітна аббревіатура	ЦНАП	Центр надання адміністративних послуг	еквівалентний, повний
2	BISC	Business Information Support Centre	алфавітна аббревіатура	ЦІПБ	Центр інформаційної підтримки бізнесу	еквівалентний, повний
3	CCU	Constitutional Court of Ukraine	алфавітна аббревіатура	КСУ	Конституційний суд України	еквівалентний, повний
4	CDC	Centre for Disease Prevention and Control	алфавітна аббревіатура	ЦПКЗ	Центр профілактики та контролю захворювань	еквівалентний, повний
5	CEC	Central Election Committee	звуковий акронім	ЦВК	Центральна виборча комісія	еквівалентний, повний
6	CMU (запозичення, трансліт. з української)	–	алфавітна аббревіатура	–	Кабінет Міністрів України	повний
7	DFS	Donetsk Filter Station	алфавітна аббревіатура	ДФС	Донецька фільтрувальна станція	транскодування (транслітерація), повний
8	DPMO	Prime-Minister Office on European and Euro-Atlantic Integration	алфавітна аббревіатура	–	Віце-прем'єр-міністр з питань європейської та євроатлантичної інтеграції	повний
9	FEU	Federation of Employers of Ukraine	алфавітна аббревіатура	ФРУ	Федерація роботодавців України	еквівалентний, повний

10	FPU (запозичення, трансліт. з української)	Federation of Trade Unions of Ukraine	алфавітна аббревіатура	ФПУ	Федерація профспілок України	транскодування (транслітерація), повний
11	FTS	Financial Tracking Service	алфавітна аббревіатура	FTS	Служба фінансового моніторингу	запозичення, повний
12	GoU	Government of Ukraine	звуковий акронім	Уряд	Уряд України	еквівалентний, повний
13	НСТ	Humanitarian Country Team	алфавітна аббревіатура	(1) ГКК	(2) Гуманітарна команда країни, (3) Гуманітарна група в Україні	(1) еквівалентний, (2) повний, (3) дескриптивний
14	HRMMU	United Nations Human Rights Monitoring Mission in Ukraine	алфавітна аббревіатура	ММПЛУ	Моніторингова місія ООН з прав людини в Україні	еквівалентний, повний
15	ICCG	Inter-Cluster Coordination Group	алфавітна аббревіатура	МККГ	Міжкластерна координаційна група	еквівалентний, повний
16	<u>IDSS</u> (NAS)	Institute for Demography and Social Studies, National (Academy of Sciences of Ukraine)	алфавітна аббревіатура	ІДСД (НАНУ)	Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи Національної академії наук України	еквівалентний, повний
17	IMWG	Information Management Working Group	алфавітна аббревіатура	–	Робоча група з управління інформацією	повний
18	INFF	Integrated National Financing Framework	алфавітна аббревіатура	НРПФ; КНФС	Комплексна національна програма фінансування; Комплексна національна фінансова система	еквівалентний, повний

19	Insight	non-governmental organization Insight	абревіатура	ГО «Інсайт»	громадська організація «Інсайт»	еквівалентний + транскодування (транскрипція), повний
20	KMG	Kyiv Municipal Guard	алфавітна абревіатура	МВК	Муніципальна варта м. Києва	еквівалентний, повний
21	KVPU (запозичення, трансліт. з української)	Confederation of Free Trade Unions of Ukraine	алфавітна абревіатура	КВПУ	Конфедерація вільних профспілок України	транскодування (транслітерація), повний
22	LEF	L'viv Educational Foundation's	звуковий акронім	ЛОФ	Львівської освітньої фундації	еквівалентний, повний
23	МАРФ	Ministry of Agrarian Policy and Food of Ukraine	звуковий акронім	Мінагрополітики	Міністерство аграрної політики та продовольства України	еквівалентний, повний
24	МСІР	Ministry of Culture and Information Policy of Ukraine	буквено-звуковий акронім	МКІП	Міністерство культури та інформаційної політики України	еквівалентний, повний
25	МСТД	Ministry for Communities and Territories Development of Ukraine	алфавітна абревіатура	Мінрегіон	Міністерство розвитку громад та територій України	еквівалентний, повний
26	МСС	Ministry of Culture, Youth and Sports of Ukraine	буквено-звуковий акронім	МКМС	Міністерство культури, молоді та спорту України	еквівалентний, повний
27	МДСТ	Ministry for Development of Communities and Territories of Ukraine	алфавітна абревіатура	Мінрегіон	Міністерство розвитку громад та територій України	еквівалентний, повний
28	МДЕТА	Ministry for Development of Economy, Trade and Agriculture of Ukraine	алфавітна абревіатура	Мінекономіки	Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства	еквівалентний, повний
29	МДТ	Ministry of Digital Transformation	алфавітна абревіатура	МЦТ	Міністерству цифрових трансформацій	еквівалентний, повний

30	MEDT	Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine	звуковий акронім	Мінекономрозвитку	Міністерство економічного розвитку і торгівлі України	еквівалентний, повний
31	MENR	Ministry of Ecology and Natural Resources of Ukraine	звуковий акронім	Мінприроди	Міністерство екології та природних ресурсів України	еквівалентний, повний
32	MEPNR	Ministry of Environmental Protection and Natural Resources of Ukraine	алфавітна аббревіатура	Міндовкілля	Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України	еквівалентний, повний
33	MES	Ministry of Education and Science of Ukraine	звуковий акронім	МОН	Міністерство освіти і науки України	еквівалентний, повний
34	MFA	Ministry of Foreign Affairs of Ukraine	алфавітна аббревіатура	МЗС	Міністерства закордонних справ України	еквівалентний, повний
35	MI	Ministry of Interior of Ukraine	алфавітна аббревіатура	МВС	Міністерство внутрішніх справ України	еквівалентний, повний
36	MIA	Ministry of Internal Affairs of Ukraine	звуковий акронім	МВС	Міністерство внутрішніх справ України	еквівалентний, повний
37	MinTOT	Ministry of Temporarily Occupied Territories and Internally Displaced Persons in Ukraine; Ministry of the Temporarily Occupied Territories and Internally Displaced Persons of Ukraine	буквено-складовий акронім	(1) МінТОТ (2) МТОТ	(3) Міністерство з питань тимчасово окупованих територій, (4) Міністерство з питань тимчасово окупованих територій і внутрішньо переміщених осіб України	(1) транскодування (транслітерація), (2) еквівалентний, (3) повний, (4) описувальний
38	MoD	Ministry of Defense of Ukraine	звуковий акронім	МО; Міноборони	Міністерство оборони України	еквівалентний, повний
39	MoE	Ministry of Energy of Ukraine	звуковий акронім	Міненерго	Міністерство енергетики України	еквівалентний, повний
40	MOES (MoES)	Ministry of Education and Science	звуковий акронім	МОН	Міністерство освіти і науки	еквівалентний, повний

41	MOH (MoH)	Ministry of Healthcare	алфавітна абревіатура	МОЗ	Міністерство охорони здоров'я	еквівалентний, повний
42	MoI	Ministry of Infrastructure of Ukraine	звуковий акронім	Мінінфраструктури	Міністерство інфраструктури України	еквівалентний, повний
43	MoI	Ministry of Internal Affairs of Ukraine	звуковий акронім	МВС	Міністерство внутрішніх справ	еквівалентний, повний
44	MoJ	Ministry of Justice of Ukraine	звуковий акронім	Мін'юст	Міністерство юстиції України	еквівалентний, повний
45	MoSP	Ministry of Social Policy	звуковий акронім	МСП; Мінсоцполітики	Міністерство соціальної політики	еквівалентний, повний
46	MoYS	Ministry of Youth and Sports	звуковий акронім	–	Міністерство молоді та спорту	повний
47	MRD	Ministry of Regional Development, Building and Housing of Ukraine	алфавітна абревіатура	Мінрегіон	Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України	еквівалентний, повний
48	MRTOT	Ministry for Reintegration Temporarily Occupied Territories of Ukraine	буквено-звуковий акронім	Мінреінтеграції	Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України	еквівалентний, повний
49	MSP	Ministry of Social Policy of Ukraine	алфавітна абревіатура	Мінсоцполітики	Міністерство соціальної політики України	еквівалентний, повний
50	MTOT	Ministry of Temporarily Occupied Territories and IDPs	буквено-звуковий акронім	–	Міністерство з питань тимчасово окупованих територій та ВПО	повний
51	NACS	National Agency of Ukraine for Civil Service	алфавітна абревіатура	НАДС	Національне агентство України з питань державної служби	еквівалентний, повний
52	NAS	National Academy of Sciences of Ukraine	звуковий акронім	НАНУ	Національна академія наук України	еквівалентний, повний
53	NBU	National Bank of Ukraine	алфавітна абревіатура	НБУ	Національний банк України	транскодування (транслітерація),

						повний
54	NCCIR	National Commission for State Regulation of Communications and Informatization of Ukraine	алфавітна аббревіатура	НКРЗІ	Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації	еквівалентний, повний
55	NCSRCI	National Commission for the State Regulation of Communications and Informatization	алфавітна аббревіатура	НКРЗІ	Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації	еквівалентний, повний
56	NGO "Donbas SOS"	–	змішана аббревіатура	ГО «Донбас SOS»	–	еквівалентний + транскодування (транслітерація)
57	NHSU	National Health Service of Ukraine	алфавітна аббревіатура	–	Національна служба здоров'я України	повний
58	NTSEC	National Tripartite Social and Economic Council	буквено-звуковий акронім	НТСЕР	Національна тристороння соціально-економічна рада	еквівалентний, повний
59	OSCE SMM	OSCE Special Monitoring Mission to Ukraine	алфавітна аббревіатура	СММ ОБСЄ	Спеціальна моніторингова місія ОБСЄ в Україні	еквівалентний + транскодування (транслітерація), повний
60	OTPL	"OTP Leasing"	алфавітна аббревіатура	ОТПЛ	«ОТП Лізинг»	транскодування (транслітерація), повний
61	PGO	Prosecutor General's Office	алфавітна аббревіатура	ГПУ	Офіс Генерального прокурора	еквівалентний, повний
62	PHC	primary healthcare; primary health care	алфавітна аббревіатура	ПМД	первинна медична допомога; служба охорони здоров'я	еквівалентний, повний

63	PPP Agency	Public-Private Partnership Support Agency	алфавітна абревіатура	Агенція ДПП	Агенція з питань підтримки державно-приватного партнерства	еквівалентний, повний
64	RC	Resident Coordinator; United Nations Resident Coordinator	алфавітна абревіатура	–	(1) Координаторка системи ООН в Україні, (2) Координатор системи ООН	(1) дескриптивний (2) повний
65	SAEES	State Agency for Energy Efficiency and Energy Saving of Ukraine	звуковий акронім	Держенергоефективності	Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України	еквівалентний, повний
66	SAFR	State Agency of Forest Resources of Ukraine	звуковий акронім	Держлісагентство	Державне агентство лісових ресурсів України	еквівалентний, повний
67	SAR	State Agency the Roads of Ukraine	звуковий акронім	Укравтодор	Державне агентство автомобільних доріг України	еквівалентний, повний
68	SAWR	State Agency of Water Resources of Ukraine	звуковий акронім	Держводагентство	Державне агентство водних ресурсів України	еквівалентний, повний
69	SBGS	State Border Guard Service of Ukraine	алфавітна абревіатура	ДПСУ	Державна прикордонна служба України	еквівалентний, повний
70	SBI	State Bureau of Investigation	алфавітна абревіатура	ДБР	Державне бюро розслідувань	еквівалентний, повний
71	SBU (запозичення, трансліт. з української)	Security Service of Ukraine	алфавітна абревіатура	СБУ	Служба безпеки України	транскодування (транслітерація), повний
72	SES	State Emergency Service of Ukraine	звуковий акронім	ДСНС	Державна служба України з надзвичайних ситуацій	еквівалентний, повний
73	SES	State Employment Service	звуковий акронім	ДСЗ	Державна служба зайнятості	еквівалентний, повний
74	SFA	State Agency of Fisheries of Ukraine	алфавітна абревіатура	Держрибагентство	Державне агентство рибного господарства України	еквівалентний, повний

75	SFMS	State Financial Monitoring Service of Ukraine	алфавітна абрєвіатура	Держфінмоніторинг	Державна служба фінансового моніторингу України	еквівалентний, повний
76	SFS	State Fiscal Service of Ukraine	алфавітна абрєвіатура	ДФС	Державна фіскальна служба України	еквівалентний, повний
77	SID	Special Investigations Department	звуковий акронім	УСР	Управління спеціальних розслідувань	еквівалентний, повний
78	SJA	State Judicial Administration of Ukraine	алфавітна абрєвіатура	ДСА	Державна судова адміністрація України	еквівалентний, повний
79	SLS	State Labour Service of Ukraine	алфавітна абрєвіатура	Держпраці	Державна служба України з питань праці	еквівалентний, повний
80	SMM	Special Monitoring Mission	алфавітна абрєвіатура	СММ	спеціальна моніторингова місія	транскодування (транслітерація), повний
81	SMS	State Migration Service of Ukraine	алфавітна абрєвіатура	ДМС	Державної міграційної служби України	еквівалентний, повний
82	SSGCC	State Service of Ukraine for Geodesy, Cartography and Cadastre	алфавітна абрєвіатура	Держгеокадастр	Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру	еквівалентний, повний
83	SSL	State Service of Ukraine for Labor	алфавітна абрєвіатура	Держпраці	Державна служба України з питань праці	еквівалентний, повний
84	SSS	State Statistics Service of Ukraine	алфавітна абрєвіатура	Держстат	Державна служба статистики України	еквівалентний, повний
85	SSSU	State Statistics Service of Ukraine	алфавітна абрєвіатура	ДССУ	Державна служба статистики України	еквівалентний, повний
86	SSU	Security Service of Ukraine	алфавітна абрєвіатура	СБУ	Служба безпеки України	еквівалентний, повний
87	StateGeoCadastre	State Service of Ukraine for Geodesy, Cartography and Cadastre	телескопічне слово	Держгеокадастр	Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру	еквівалентний, повний

88	TCG	Trilateral Contact Group	алфавітна абревіатура	ТКГ	Тристороння контактна група	еквівалентний, повний
89	UAF	Ukrainian Armed Forces	звуковий акронім	ЗСУ	Збройні сили України	еквівалентний, повний
90	UES	Unified Energy System of Ukraine	звуковий акронім	ОЕС	Об'єднана енергетична система України	еквівалентний, повний
91	UISR after O. Yaremenko	Ukrainian Institute for Social Research after Oleksandr Yaremenko	змішана абревіатура	УІСД ім. О. Яременка	ГО «Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка»	еквівалентний, повний
92	UN HRMMU	United Nations Human Rights Monitoring Mission in Ukraine	алфавітна абревіатура	ММПЛУ	Моніторингова місія ООН з прав людини в Україні	еквівалентний, повний
93	UPHC	Ukraine Public Health Centre	алфавітна абревіатура	ЦГЗ	Центр громадського здоров'я МОЗ України	еквівалентний, повний
94	URC	Ukraine Reform Conference	алфавітна абревіатура	URC	Конференція з реформ в Україні	запозичення, повний
95	UWF	Ukrainian Women's Fund	алфавітна абревіатура	УЖФ	Український жіночий фонд	еквівалентний, повний
96	VRU (запозичення, трансліт. з української)	Verkhovna Rada of Ukraine	алфавітна абревіатура	ВРУ	Верховна Рада України	еквівалентний, повний
97	YWG	UN Youth Working Group in Ukraine	алфавітна абревіатура	–	Робоча група ООН у справах молоді в Україні	повний
98	CC	Criminal Codex of Ukraine	алфавітна абревіатура	ККУ	Кримінальний кодекс України	еквівалентний, повний

Додаток В

Міжнародні організації, конференції, закордонні установи, географічні та політичні назви

№	Скорочення / аббревіатура	Вихідне словосполучення	Тип аббревіатури/ скорочення	Скорочений переклад	Повний/дескриптивний переклад	Спосіб перекладу скорочення
1	ACTEMP	Bureau for Employers' Activities	акронім (силабічне скорочення)	ACT/EMP	Бюро МОП із діяльності роботодавців	запозичення, повний
2	CAT	Committee against Torture	омонімічний акронім	КПК	Комітет проти катувань	еквівалентний, повний
3	Cairo+20	–	змішана аббревіатура	Каїр+20	Конференція ООН з народонаселення і розвитку	еквівалентний, дескриптивний
4	CEACR	Committee of Experts on the Application of Conventions and Recommendations	алфавітна аббревіатура	КЕЗКР	Комітет експертів із застосування конвенцій та рекомендацій	еквівалентний, повний
5	CEB	Chief Executives Board for Coordination	звуковий акронім	КРК	Координаційна рада керівників агентств системи ООН	еквівалентний, повний
6	CEDAW/C/VNM/2	CEDAW, Second periodic reports of States parties	змішана аббревіатура	CEDAW/C/VNM/2	Комітет CEDAW, Друга періодична доповідь держав-учасниць.	запозичення, повний
7	CERD	Committee on the Elimination of Racial Discrimination	звуковий акронім	CERD	Комітет з ліквідації всіх форм расової дискримінації	запозичення, повний
8	CERF	Central Emergency Response Fund	звуковий акронім	СЕРФ	Центральний фонд реагування на надзвичайні ситуації (ООН)	транскодування (транслітерація), повний

9	CESCR	Committee on Economic, Social and Cultural Rights	алфавітна абрєвіатура	(1) КЕСКП (2) CESCR	(3) Комітет з економічних, соціальних та культурних прав (ООН)	(1) еквівалентний, (2) запозичення, (2) повний
10	CIMVHR	Canadian Institute for Military and Veteran Health Research	алфавітна абрєвіатура	CIMVHR	Канадський інститут дослідження здоров'я військовослужбовців та ветеранів	запозичення, повний
11	CMW	Committee on the Rights of Migrants and their Families; Committee on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of their Families	алфавітна абрєвіатура	CMW	Комітет із захисту прав всіх трудящих-мігрантів та членів їх сімей	запозичення, повний
12	COVAW	Coalition on Violence Against Women	звуковий акронім	COVAW	Коаліція з питань насильства щодо жінок	запозичення, повний
13	DPPA	United Nations Department of Political and Peacebuilding Affairs	алфавітна абрєвіатура	DPPA	Департамент Організації Об'єднаних Націй з політичних питань та миробудування	запозичення, повний
14	DRC	Democratic Republic of the Congo	алфавітна абрєвіатура	ДР Конго	Демократична Республіка Конго	еквівалентний, повний
15	EBA	European Business Association	алфавітна абрєвіатура	–	Європейська бізнес-асоціація	повний
16	EBRD	European Bank for Reconstruction and Development	алфавітна абрєвіатура	ЄБРР	Європейський банк реконструкції та розвитку	еквівалентний, повний
17	ECA	Europe and Central Asia	алфавітна абрєвіатура	ЄЦА	Європа та Центральна Азія	еквівалентний, повний
18	ECtHR	European Court of Human Rights	алфавітна абрєвіатура	ЄСПЛ	Європейський суд з прав людини	еквівалентний, повний

19	EIB	European Investment Bank	алфавітна абрєвіатура	ЄІБ	Європейський інвестиційний банк	еквівалентний, повний
20	EPIC	Equal Pay International Coalition	омонімічний акронім	EPIC	Міжнародна коаліція за рівну оплату праці	запозичення, повний
21	EPSU	European Public Service Union	алфавітна абрєвіатура	EPSU	Європейська федерація профспілок громадського обслуговування	запозичення, повний
22	ESA	European Space Agency	звуковий акронім	ЄКА	Європейське космічне агентство	еквівалентний, повний
23	ETUC	European Trade Union Confederation	алфавітна абрєвіатура	ETUC	Європейська конфедерація профспілок	запозичення, повний
24	EU	European Union	алфавітна абрєвіатура	ЄС	Європейський Союз	еквівалентний, повний
25	EU-27	27 European Union countries	змішана абрєвіатура	ЄС-27	–	еквівалентний
26	EU28	–	змішана абрєвіатура	ЄС-28	–	еквівалентний
27	EVS	European Voluntary Service	алфавітна абрєвіатура	ЄВС	Європейська волонтерська служба	еквівалентний, повний
28	FAO	Food and Agriculture Organization of the United Nations	звуковий акронім	ФАО	<i>Продовольча та сільськогосподарська організація ООН</i>	транскодування (транслітерація), повний
29	FRI	Federation of Regional Initiatives	алфавітна абрєвіатура	ФРІ	Федерація регіональних ініціатив	транскодування (транслітерація), повний
30	FSB <i>(запозичення, трансліт. з російської)</i>	Federal Security Service	алфавітна абрєвіатура	ФСБ	Федеральна служба безпеки	транскодування (транслітерація), повний
31	GIZ <i>(запозичення, трансліт. з</i>	(German) Society for International Cooperation; Deutsche	звуковий акронім	GIZ	Німецьке товариство міжнародного співробітництва; Агентство з	запозичення, повний

	<i>німецької)</i>	Gesellschaft Für Internationale Zusammenarbeit (The German Agency for International Cooperation)			міжнародного співробітництва Німеччини	
32	HC	Humanitarian Coordinator	алфавітна аббревіатура	–	Координаторка з гуманітарних питань	дескриптивний
33	HRC	Human Rights Committee	алфавітна аббревіатура	(1) КПЛ (2) HRC	(3) Комітет (ООН) з прав людини	(1) еквівалентний, (2) запозичення, (3) повний
34	IAEA	International Atomic Energy Agency	алфавітна аббревіатура	МАГАТЕ	Міжнародне агентство з атомної енергії	еквівалентний, повний
35	IANYD	Inter-Agency Network on Youth Development	алфавітна аббревіатура	ММПРМ	Міжвідомча мережа ООН з питань розвитку молоді	еквівалентний, повний
36	IASC	Inter-Agency Standing Committee	алфавітна аббревіатура	ПМК; МПК	постійний міжвідомчий комітет; міжвідомчий постійний комітет	еквівалентний, повний
37	IBRD	–	алфавітна аббревіатура	МБРР	–	еквівалентний
38	ICC	International Criminal Court	алфавітна аббревіатура	МКС	Міжнародний кримінальний суд	еквівалентний, повний
39	ICOMOS	International Council on Monuments and Sites	звуковий акронім	ІКОМОС	Міжнародна рада з охорони пам'яток та історичних місць	транскодування (транслітерація), повний
40	ICRC	International Committee of the Red Cross	алфавітна аббревіатура	МКЧХ	Міжнародний комітет червоного хреста	еквівалентний, повний
41	IFES	International Foundation for Electoral Systems	звуковий акронім	IFES	Міжнародна фундація виборчих систем	запозичення, повний
42	ILO	International Labor Organization	алфавітна аббревіатура	МОП	Міжнародна організація праці	еквівалентний, повний

43	IMC-PUI	–	алфавітна абрєвіатура	ММК	«Міжнародний медичний корпус» та Premiere Urgence Internationale	еквівалентний, повний
44	IMF	International Monetary Fund	алфавітна абрєвіатура	МВФ	Міжнародний валютний фонд	еквівалентний, повний
45	INSO	–	звуковий акронім	INSO	Міжнародна неурядова організація з питань безпеки	запозичення, повний
46	IOM	International Organization for Migration	звуковий акронім	МОМ	Міжнародна організація з міграції	еквівалентний, повний
47	ISIL / ISIS	Islamic State in Iraq and the Levant	звуковий акронім	ІДІЛ	Ісламська держава Іраку та Леванту	еквівалентний, повний
48	ITC	International Trade Centre	алфавітна абрєвіатура	МЦТ	Міжнародний центр торгівлі	еквівалентний, повний
49	ITU	International Telecommunication Union	алфавітна абрєвіатура	МСЕ	Міжнародний союз електрозв'язку	еквівалентний, повний
50	ITUC	International Trade Union Confederation	алфавітна абрєвіатура	ІТУС	Міжнародна конфедерація профспілок	запозичення, повний
51	JFO	Joint Forces Operation	алфавітна абрєвіатура	ООС; Об'єднані сили	Операція Об'єднаних сил	еквівалентний, повний
52	mgб (запозичення, трансліт. з російської)	ministry of state security	алфавітна абрєвіатура	мгб	Міністерство державної безпеки	транскодування (транслітерація), повний
53	NATO	North Atlantic Treaty Organization	звуковий акронім	НАТО	Північноатлантичний альянс	транскодування (транслітерація), повний
54	ОСНА	–	алфавітна абрєвіатура	УКГС	Управління з координації гуманітарних справ	еквівалентний, повний

55	OCHA HQ's NAAS	Needs Assessment and Analysis Section	алфавітна абрєвіатура	–	Секція підтримки узгодженої оцінки УКГС ООН	повний
56	ODIHR	Office for Democratic Institutions and Human Rights	алфавітна абрєвіатура	БДІПЛ	Бюро демократичних інститутів і прав людини	еквівалентний, повний
57	OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development	алфавітна абрєвіатура	ОЕСР	Організація економічного співробітництва та розвитку	еквівалентний, повний
58	OECD/DAC	Development Assistance Committee of the Economic Cooperation and Development	алфавітна абрєвіатура	OECD/DAC	–	запозичення
59	OECD/G20	–	змішана абрєвіатура	ОЕСР/G20	–	еквівалентний + запозичення
60	OHCHR	Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights; United Nations High Commissioner for Human Rights	алфавітна абрєвіатура	УВКПЛ	Управління Верховного комісара ООН з прав людини; Управління Верховного комісара Організації Об'єднаних Націй з прав людини	еквівалентний, повний
61	OSCE	Organization for Security and Cooperation in Europe	алфавітна абрєвіатура	ОБСЄ	Організація з безпеки та співробітництва у Європі	еквівалентний, повний
62	RF	Russian Federation	алфавітна абрєвіатура	РФ	Російська Федерація	еквівалентний, повний
63	Rio+20	–	змішана абрєвіатура	Rio+20	Конференція ООН зі сталого розвитку	транскодування (транслітерація), дескриптивний
64	SDC	Swiss Agency for Development Cooperation	алфавітна абрєвіатура	ШАРС	Швейцарська агенція розвитку та співробітництва	еквівалентний, повний

65	SRSG-SVC	Special Representative of the Secretary-General on Sexual Violence in Conflict	алфавітна аббревіатура	СПГС СНК	Спеціальний представник Генерального Секретаря ООН з питань сексуального насильства в конфлікт	еквівалентний, повний
66	STEPS	(WHO) STEPwise approach to surveillance	змішана аббревіатура	STEPS	система поетапного підходу до епідагляду (ВООЗ)	запозичення, повний
67	UK	–	алфавітна аббревіатура	Великобританія; Сполучене Королівство	–	еквівалентний
68	UN	United Nations	алфавітна аббревіатура	ООН	Організація Об'єднаних Націй	еквівалентний, повний
69	UN DESA	<i>Примітка автора:</i> <i>United Nations Department of Economic and Social Affairs</i>	буквено-звуковий акронім	(1) UN DESA, (2) ДЕСП ООН	(3) Департамент з економічних і соціальних питань ООН	(1) запозичення, (2) еквівалентний, (3) повний
70	UN Women	United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women	змішана аббревіатура	ООН Жінки; Структура «ООН-Жінки»	Структура Організації Об'єднаних Націй з питань гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок	еквівалентний, дескриптивний
71	UNAIDS	Joint United Nations Programme on HIV and AIDS	звуковий акронім	ЮНЕЙДС	Об'єднана програма Організації Об'єднаних Націй з ВІЛ/СНІД	транскодування (транскрипція), повний
72	UNCT	United Nations Country Team; UN Country Team	алфавітна аббревіатура	(1) КГООН	(2) Країнова група ООН; Команда ООН у країні (3) Група установ Організації Об'єднаних Націй в Україні	(1) еквівалентний, (2) повний, (3) дескриптивний
73	UNDRR	United Nations Office for Disaster Risk Reduction	алфавітна аббревіатура	(1) УЗНЛ ООН (2) ЮНДРР	Управління ООН з питань зменшення небезпеки лих; Управління Організації	(1) еквівалентний, (2) транскодування (змішане), (3) повний

					Об'єднаних Націй зі зменшення небезпеки лих	
74	UNDS	United Nations Development System	алфавітна аббревіатура	СРООН	Система розвитку Організації Об'єднаних Націй	еквівалентний, повний
75	UNDSS	United Nations Department of Safety and Security	алфавітна аббревіатура	UNDSS	Департамент Організації Об'єднаних Націй з питань охорони та безпеки	запозичення, повний
76	UNECE	United Nations Economic Commission for Europe	буквено-звуковий акронім	ЄЕК ООН	Європейська економічна комісія Організації Об'єднаних Націй	еквівалентний, повний
77	UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization	звуковий акронім	ЮНЕСКО	Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури	транскодування (транскрипція), повний
78	UNFCCC	United Nations Framework Convention on Climate Change	алфавітна аббревіатура	РКЗК ООН	Рамкова конвенція ООН про зміну клімату	еквівалентний, повний
79	UNFPA	United Nations Population Fund	алфавітна аббревіатура	(1) ЮНФПА (2) UNFPA	(3) Фонд Організації Об'єднаних Націй у галузі народонаселення; Фонд народонаселення ООН	(1) транскодування (змішане), (2) запозичення, (3) повний
80	UNHCR	United Nations High Commissioner for Refugees	алфавітна аббревіатура	УВКБ ООН	Управління Верховного комісара Організації Об'єднаних Націй у справах біженців	еквівалентний, повний
81	UNHRC	United Nations Human Rights Council	алфавітна аббревіатура	РПЛ ООН	Рада з прав людини Організації Об'єднаних Націй	еквівалентний, повний
82	UNICEF	United Nations Children's Fund	звуковий акронім	ЮНІСЕФ	Дитячий фонд Організації Об'єднаних Націй	транскодування (транскрипція), повний

83	UNIDO	United Nations Industrial Development Organization	звуковий акронім	ЮНІДО	Організація Об'єднаних Націй з промислового розвитку	транскодування (транскрипція), повний
84	UNIFEM (запозичення з французької)	United Nations Development Fund for Women <i>Примітка автора:</i> (фр.) <i>Fonds des Nations Unies pour la Femme</i>	акронім (силабічне скорочення)	ЮНІФЕМ	Жіночий Фонд Організації Об'єднаних Націй	транскодування (транскрипція), повний
85	UNODC	United Nations Office on Drug and Crime	алфавітна аббревіатура	УНЗ ООН	Управління з питань наркотиків та злочинності Організації Об'єднаних Націй	еквівалентний, повний
86	UNOPS	United Nations Office for Project Services	буквено-звуковий акронім	ЮНОПС	Управління Організації Об'єднаних Націй з обслуговування проектів	транскодування (змішане), повний
87	UNSC	United Nations Security Council	алфавітна аббревіатура	–	Рада безпеки ООН	повний
88	UNSG	United Nations Secretary General	алфавітна аббревіатура	ГС ООН	Генеральний Секретар ООН	еквівалентний, повний
89	USA	United States of America	алфавітна аббревіатура	США	Сполучені Штати Америки	еквівалентний, повний
90	USAID	U.S. Agency for International Development	буквено-звуковий акронім	USAID	–	запозичення
91	USSR	Union of Soviet Socialist Republics	алфавітна аббревіатура	СРСР	Союз Радянських Соціалістичних Республік	еквівалентний, повний
92	WHO	<i>World Health Organization</i>	алфавітна аббревіатура	ВООЗ	Всесвітня організація охорони здоров'я	еквівалентний, повний

Додаток Г

Документи, програми, ініціативи

№	Скорочення / аббревіатура	Вихідне словосполучення	Тип аббревіатури/ скорочення	Скорочений переклад	Повний/дескриптивний переклад	Спосіб перекладу скорочення
1	A/RES/34/180	Resolution 34/180 on adoption	змішана аббревіатура	A/RES/34/180	Резолюція 34/180 про ухвалення	запозичення, повний
2	ATO	antiterrorist operation	звуковий акронім	ATO	антитерористична операція	транскодування (транслітерація), повний
3	BEPS	Inclusive Framework on Base Erosion and Profit Shifting	звуковий акронім	BEPS	«Інклюзивна рамкова програма з питань розмивання оподаткованої бази та виведення прибутку з-під оподаткування»	запозичення, дескриптивний
4	BPfA	Beijing Declaration and Platform for Action	алфавітна аббревіатура	ПДПД	Пекінська декларація та Платформа дій	еквівалентний, повний
5	CEA	Classifier of economic activities	звуковий акронім	КВЕД	Класифікатор видів економічної діяльності	еквівалентний, повний
6	CEDAW	Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women	звуковий акронім	CEDAW	Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок	запозичення, повний
7	CEDAW COs	Concluding observations by the CEDAW Committee	алфавітна аббревіатура	заключні зауваження Комітету CEDAW	Заключні зауваження Комітету з ліквідації дискримінації щодо жінок	еквівалентний + запозичення, дескриптивний

8	CF	United Nations Sustainable Development Cooperation Framework	алфавітна аббревіатура	РПС	Рамкова програма співробітництва у сфері сталого розвитку між Урядом України та Організацією Об'єднаних Націй	еквівалентний, описувальний
9	COVID-19 SEIA	COVID-19 <u>United Nations socio-economic assessment</u>	звуковий акронім	–	«Оцінка Організації Об'єднаних Націй соціально-економічних наслідків COVID-19»	описувальний
10	COVID-19 SERP	COVID-19 <u>socio-economic response plan</u>	звуковий акронім	–	«План реагування ООН на соціально-економічні наслідки пандемії COVID-19»	описувальний
11	CPC	Criminal Procedure Code	алфавітна аббревіатура	КПК (України)	Кримінальний процесуальний кодекс (України)	еквівалентний, повний
12	CRC	Committee on the Rights of the Child	алфавітна аббревіатура	CRC	Конвенція про права дитини; Конвенція з прав дитини	запозичення, повний
13	CRPD	Convention on the Rights of Persons with Disabilities; Committee on the Rights of Persons with Disabilities	алфавітна аббревіатура	(1) CRPD (2) КПОІ	(3) Конвенції про права осіб з інвалідністю; Комітет з прав осіб з інвалідністю	(1) запозичення, (2) еквівалентний, (3) повний
14	CtC clubs	Child-to-child clubs	алфавітна аббревіатура	–	Дитячі клуби «Діти до дітей»	описувальний
15	CTEA	Classification of the types of economic activities	звуковий акронім	КВЕД	класифікація видів економічної діяльності	еквівалентний, повний

16	CUFTA	Canada-Ukraine Free Trade Agreement	звуковий акронім	CUFTA	Угода про вільну торгівлю між Україною та Канадою	запозичення, повний
17	DCFTA	Deep and Comprehensive Free Trade Agreement	алфавітна аббревіатура	–	Поглиблена та всеосяжна угода про вільну торгівлю	повний
18	EPW	European Programme of Work 2020–2025	алфавітна аббревіатура	EPW	Європейська програма роботи на 2020–2025 роки	запозичення, повний
19	DWCP	Decent Work Country Programme	алфавітна аббревіатура	ПРОГРАМА	програма гідної праці	еквівалентний, повний
20	ERP	Emergency Response Plan	алфавітна аббревіатура	ПЕР	план екстреного реагування	еквівалентний, повний
21	ESPAD	European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs	звуковий акронім	ESPAD	Європейське опитування учнівської молоді щодо вживання алкоголю та інших наркотичних речовин	запозичення, описовий
22	FFS	Farmer Field School	алфавітна аббревіатура	–	«Польова школа фермера»	повний
23	FZ (запозичення, трансліт. з російської)	Federal Law	алфавітна аббревіатура	ФЗ	Федеральний закон	еквівалентний, повний
24	GAP	Global Action Plan for the Prevention and Control of NCDs 2013–2020	омонімічний акронім	GAP	Глобальний план дій ВООЗ щодо запобігання та боротьби з НІЗ на 2013–2020 роки	запозичення, описовий
25	GATS	Global Adult Tobacco Survey	звуковий акронім	GATS	Глобальне опитування дорослих щодо вживання тютюну	запозичення, описовий
26	GCM	Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration	алфавітна аббревіатура	GCM	Глобальний договір про безпечну, впорядковану і врегульовану міграцію	запозичення, повний

27	GCR	Global Competitiveness Report	алфавітна абрєвіатура	ГІК	–	еквівалентний
28	GICHD	Geneva International Centre for Humanitarian Demining	алфавітна абрєвіатура	GICHD	Жєневський міжнародний центр з гуманітарного розмінування	запозичення, повний
29	HNO	Humanitarian Needs Overview	алфавітна абрєвіатура	–	Огляд гуманітарних потреб	повний
30	HRP	Humanitarian Response Plan	алфавітна абрєвіатура	ПГР	План гуманітарного реагування	еквівалентний, повний
31	ICCPR	International Covenant on Civil and Political Rights	алфавітна абрєвіатура	МПГПП	Міжнародний пакт про громадянські і політичні права	еквівалентний, повний
32	ICESCR	International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights	алфавітна абрєвіатура	МПЕСКП	Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права	еквівалентний, повний
33	ICF	International Classification of Functioning	алфавітна абрєвіатура	МКФ	міжнародна класифікація функціонування	еквівалентний, повний
34	ICPD Programme of Action	–	алфавітна абрєвіатура	Програма дій МКНР	–	еквівалентний
35	IHL	International Humanitarian Law	алфавітна абрєвіатура	МГП	Міжнародне гуманітарне право	еквівалентний, повний
36	ILS	International Labour Standards	алфавітна абрєвіатура	МТН	Міжнародні трудові норми	еквівалентний, повний
37	IPC programme	infection prevention and control programme	алфавітна абрєвіатура	Програма ПІК	програми профілактики інфекцій та інфекційного контролю	еквівалентний, повний
38	ITA	International Technical Assistance	алфавітна абрєвіатура	МТД	Міжнародна технічна допомога	еквівалентний, повний
39	КРКВК 2101080	“Medical care, rehabilitation and	змішана абрєвіатура	КПКВК 2101080	«Медичне лікування, реабілітація та санаторне	транскодування (транслітерація),

		providing resort treatment for personnel of the Armed Forces of Ukraine, veterans of military service, and members of their families, and for war veterans”			забезпечення особового складу Збройних Сил України, ветеранів військової служби та членів їх сімей, ветеранів війни»	повний
40	КПКВК 2301400	“Securing medical measures under specific state programmes and comprehensive programmatic measures”	змішана аббревіатура	КПКВК 2301400	«Забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру»	транскодування (транслітерація), повний
41	КПКВК 2501470	“Resort treatment for war veterans, people covered by the Laws of Ukraine “On Status of War Veterans, Guarantees of their Social Protection”, “On Victims of Nazi persecutions and the handicapped”	змішана аббревіатура	КПКВК 2501470	«Санаторно-курортне лікування ветеранів війни, осіб, на яких поширюється чинність Законів України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”, “Про жертви нацистських переслідувань та інвалідів”»	транскодування (транслітерація), повний
42	КПКВК 2505150	“Measures for psychological rehabilitation, social and professional adaptation of the participants of the Anti-Terrorist Operation and providing resort rehabilitation for injured participants of the	змішана аббревіатура	КПКВК 2505150	«Заходи із психологічної реабілітації, соціальної та професійної адаптації учасників антитерористичної операції та забезпечення постраждалих учасників антитерористичної	транскодування (транслітерація), повний

		AntiTerrorist Operation”			операції санаторно-курортним лікуванням»	
43	LAPs 1325	Local Action Plans on UNSCR 1325 Women, Peace and Security	змішана аббревіатура	МПД 1325	Місцевий план дій з виконання Резолюції РБ ООН 1325 «Жінки, мир, безпека»	еквівалентний, повний
44	MDG	Millennium Development Goal	алфавітна аббревіатура	ЦРТ	Цілі розвитку тисячоліття	еквівалентний, повний
45	MYHRP	Multi-Year Humanitarian Response Plan	алфавітна аббревіатура	БПГР	Багаторічний план гуманітарного реагування	еквівалентний, повний
46	NACE	General Industrial Classification of Economic Activities within the European Communities	звуковий акронім	NACE	статистичний класифікатор видів економічної діяльності ЄС	запозичення, повний
47	NAP	National Action Plan	звуковий акронім	НПД	Національний план дій	еквівалентний, повний
48	NAP 1325	National Action Plan on the Implementation of the UNSCR 1325; National Action Plan on UNSCR 1325 Women, Peace and Security	змішана аббревіатура	(1) НПД 1325	(2) Національний плані дій на виконання Резолюції РБ ООН 1325 (3) Національний план дій з виконання Резолюції РБ ООН 1325 «Жінки, мир, безпека»	(1) еквівалентний, (2) повний, (3) дескриптивний
49	NERP	National Emissions Reduction Plan for Large Combustion Plants	звуковий акронім	НПСВ	Національний план скорочення викидів від великих спалювальних установок	еквівалентний, повний
50	NOP	National Organic Program	звуковий акронім	NOP	–	запозичення
51	NPRP	National Preparedness and Response Plan	алфавітна аббревіатура	–	Національний план протиепідемічних заходів	дескриптивний

52	PARP	Partnership for Peace Planning and Review Process	звуковий акронім	–	процес планування та огляду Програми НАТО «Партнерство заради миру»	дескриптивний
53	PEPFAR	President's Emergency Plan for AIDS Relief	звуковий акронім	PEPFAR	Надзвичайний план Президента США для надання допомоги у зв'язку зі СНІДом	запозичення, дескриптивний
54	PETS	Public Expenditure Tracking Survey	омонімічний акронім	PETS	Дослідження з відстеження державних видатків	запозичення, повний
55	PISA	Programme for International Student Assessment	звуковий акронім	PISA	Міжнародна програма з оцінювання освітніх досягнень учнів; міжнародне дослідження якості освіти	запозичення, повний
56	POLINA	police anti-domestic violence network	акронім (силабічне скорочення)	«ПОЛІНА»	програма «Поліцейська мережа протидії домашньому насильству»	транскодування (транслітерація), дескриптивний
57	ProSkills ToT	“ProSkills” Training of Trainers	алфавітна аббревіатура	–	тренінг для тренерів під назвою «ProSkills»	повний
58	REACH	Registration, Evaluation and Authorisation of Chemicals	омонімічний акронім	REACH	–	запозичення
59	SAGE	WHO's Study on Global Ageing and Adult Health	звуковий акронім	SAGE	Дослідження ВООЗ щодо глобального старіння та здоров'я дорослих	запозичення, повний
60	SBA	Stand-By Arrangement	алфавітна аббревіатура	–	Угода про резервне кредитування	дескриптивний
61	SCFS (model)	Safe and Child-Friendly Schools (model)	алфавітна аббревіатура	–	«Безпечні та доброзичливі до дітей школи»	повний

62	SSD	Safe Schools Declaration	алфавітна абрєвіатура	–	«Декларація про безпеку шкіл»; Декларація про безпечну школу	повний
63	STEPS survey	STEP wise approach to surveillance survey	змішана абрєвіатура	STEPS	дослідження щодо застосування підходу до епідеміологічного нагляду за факторами ризику	запозичення, дескриптивний
64	SWTS	School-to-Work Transition Survey	алфавітна абрєвіатура	SWTS	«Перехід від навчання до роботи»	запозичення, повний
65	ToR	terms of reference (for Board)	звуковий акронім	Положення (про Раду)	–	еквівалентний
66	UCGFEA	Ukrainian Classification of Goods of Foreign Economic Activity	алфавітна абрєвіатура	УКТЗЕД	Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності	еквівалентний, повний
67	UDHR	Universal Declaration of Human Rights	алфавітна абрєвіатура	ЗДПЛ	Загальна декларація прав людини	еквівалентний, повний
68	UMCP	Unified Medical Care Protocol	алфавітна абрєвіатура	УКПМД	уніфікований клінічний протокол медичної допомоги	еквівалентний, повний
69	UNDP	United Nations Development Program	алфавітна абрєвіатура	ПРООН	Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй	еквівалентний, повний
70	UNEP	United Nations Environment Programme	звуковий акронім	ЮНЕП	Програма ООН з охорони навколишнього середовища	транскодування (транскрипція), повний
71	UNPF	United Nations Partnership Framework; Government of Ukraine – United Nations Partnership Framework	алфавітна абрєвіатура	(1) РПП; Рамкова програма партнерства УУ-ООН	(2) Рамкова програма партнерства Організації Об'єднаних Націй (3) Рамкової програми партнерства між Урядом	(1) еквівалентний, (2) повний, (3) дескриптивний

					України та Організацією Об'єднаних Націй	
72	UNSCR	United Nations Security Council Resolution	алфавітна абревіатура	РРБ ООН	Резолюція Ради Безпеки ООН	еквівалентний, повний
73	UPR	Universal Periodic Review	алфавітна абревіатура	UPR	універсальний періодичний огляд	запозичення, повний
74	U-Report	–	змішана абревіатура	соціальний моніторинг «U-report»	–	еквівалентний (запозичення)
75	USE	UN Social Cohesion and Reconciliation Index for eastern Ukraine	омонімічний акронім	USE	Індекс соціальної єдності та примирення ООН для Східної України	запозичення, повний
76	WFP	World Food Programme	алфавітна абревіатура	ВПП	Всесвітня продовольча програма	еквівалентний, повний
77	WASH	water, sanitation and hygiene	омонімічний акронім	(1) WASH (2) ВСГ	(3) вода, санітарія та гігієна	(1) запозичення, (2) еквівалентний, (3) повний
78	WPS	Women, Peace, Security	алфавітна абревіатура	ЖМБ	Жінки, мир та безпека	еквівалентний, повний
79	Youth-SWAP	System-Wide Action Plan on Youth	змішана абревіатура	ЗПДМ	Загальносистемний план дій ООН з питань молоді	еквівалентний, повний

Загальна суспільно-політична лексика

№	Скорочення / аббревіатура	Вихідне словосполучення	Тип аббревіатури/ скорочення	Скорочений переклад	Повний/дескриптивний переклад	Спосіб перекладу скорочення
1	AAP	accountability to affected persons	алфавітна аббревіатура	–	підзвітність перед постраждалим населенням	повний
2	ABA	area-based assessment	алфавітна аббревіатура	–	дані зонального дослідження	повний
3	ABL	administrative boundary line	алфавітна аббревіатура	АМ	адміністративна межа	еквівалентний, повний
4	AC	analytical center	алфавітна аббревіатура	АЦ	–	еквівалентний
5	AGCT	territory controlled by armed groups	алфавітна аббревіатура	–	територія, яка контролюється озброєними групами	повний
6	AIDS	acquired immunodeficiency syndrome	звуковий акронім	СНІД	синдром набутого імунодефіциту	еквівалентний, повний
7	AMR	antimicrobial resistance	алфавітна аббревіатура	–	резистентність до протимікробних препаратів	повний
8	AR	autonomous republic	алфавітна аббревіатура	АР	автономна республіка	транскодування (транслітерація), повний
9	ART	antiretroviral therapy	омонімічний акронім	АРТ	антиретровірусна терапія	транскодування (транслітерація), повний

10	ARV	antiretroviral	алфавітна абревіатура	АРВ	антиретровірусні	транскодування (транслітерація), повний
11	ATC	accountability to communities	алфавітна абревіатура	ОТГ	–	еквівалентний
12	AY	academic year	алфавітна абревіатура	н. р.	навчальний рік	еквівалентний, повний
13	bi	bisexual (people)	скорочення (апокопа)	бі	бісексуальні (люди)	транслітерація, повний
14	BMI	body mass index	алфавітна абревіатура	ІМТ	індекс маси тіла	еквівалентний, повний
15	BP	blood pressure	алфавітна абревіатура	АТ	артеріальний тиск	еквівалентний, повний
16	CBO	community-based organization	алфавітна абревіатура	СВО	організація, що діє на рівні громади	запозичення, дескриптивний
17	CHPP	combined heat and power plant	алфавітна абревіатура	ТЕЦ	–	еквівалентний
18	CI	confidence interval	алфавітна абревіатура	ДІ	довірчий інтервал	еквівалентний, повний
19	COVID-19	Coronavirus disease	змішана абревіатура	COVID-19	коронавірусна хвороба	запозичення, повний
20	CPI	consumer price index	алфавітна абревіатура	ІСЦ	індекс споживчих цін	еквівалентний, повний
21	CRSV	conflict-related sexual violence	алфавітна абревіатура	СНПК	сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом	еквівалентний, повний
22	CSE	conflict sensitive education	алфавітна абревіатура	–	освіта з урахуванням особливостей конфлікту	повний
23	CSE	comprehensive sexuality education	алфавітна абревіатура	–	комплексна сексуальна освіта	повний

24	CSO	civil society organization	алфавітна абрєвіатура	ОГС	організація громадянського суспільства	еквівалентний, повний
25	CVD	cardiovascular disease	алфавітна абрєвіатура	ССЗ	серцево-судинні захворювання; серцевосудинна хвороба	еквівалентний, повний
26	CWD	children with disabilities	алфавітна абрєвіатура	–	діти з інвалідністю	повний
27	DBP	diastolic blood pressure	алфавітна абрєвіатура	ДАТ	діастолічний артеріальний тиск	еквівалентний, повний
28	DDR	disarmament, demobilisation and reintegration	алфавітна абрєвіатура	–	роззброєння, демобілізація та реінтеграція	повний
29	DFA	development finance assessment	алфавітна абрєвіатура	ОФР	оцінка фінансування розвитку	еквівалентний, повний
30	DGLB	domestic government loan bonds	алфавітна абрєвіатура	ОВДП	облігації внутрішньої державної позики України	еквівалентний, повний
31	DPs	development partners	алфавітна абрєвіатура	ПР	партнери з розвитку	еквівалентний, повний
32	DSO	distribution system operator	алфавітна абрєвіатура	ОСР	оператор системи розподілу	еквівалентний, повний
33	DV	domestic violence	алфавітна абрєвіатура	ДН	домашнє насильство	еквівалентний, повний
34	ECA	Eastern Conflict Area	алфавітна абрєвіатура	ЗКС	зона конфлікту на сході України	еквівалентний, повний
35	e-cigarette	<i>Примітка автора: electronic cigarette</i>	змішана абрєвіатура	–	електронна сигарета	повний
36	e-commerce	<i>Примітка автора: electronic commerce</i>	змішана абрєвіатура	–	електронна торгівля	повний
37	EECPs	entry-exit crossing points	алфавітна абрєвіатура	КПВВ	контрольні пункти в'їзду-виїзду	еквівалентний, повний

38	e-government	<i>Примітка автора:</i> <i>electronic government</i>	змішана аббревіатура	–	електронний уряд	повний
39	EIE	external independent evaluation	звуковий акронім	ЗНО	зовнішнє незалежне оцінювання	еквівалентний, повний
40	EMTCT	eliminating mother-to-child transmission	алфавітна аббревіатура	ППМД	профілактика передачі ВІЛ від матері дитині	еквівалентний, повний
41	ERW	explosive remnants of war	алфавітна аббревіатура	ВЗВ	вибухонебезпечні залишки війни	еквівалентний, повний
42	ERWG	extreme right-wing groups	алфавітна аббревіатура	КПГ	крайні праві групи	еквівалентний, повний
43	Euro	European	скорочення (апокопа)	–	європейський	повний
44	exam	<i>Примітка автора:</i> <i>examination</i>	скорочення (апокопа)	–	експертиза	повний
45	FAPs	first aid points	звуковий акронім	ФАП	медичні пункти	транскодування (транслітерація), повний
46	FEC	fuel and energy complex	звуковий акронім	ПЕК	паливно-енергетичний комплекс	еквівалентний, повний
47	FGD	focus group discussion	алфавітна аббревіатура	ФГД	фокус-групова дискусія	транскодування (транслітерація), повний
48	FLA	free legal assistance	алфавітна аббревіатура	БПД	безоплатна правова допомога	еквівалентний, повний
49	FLoD	first line of defence	звуковий акронім	ПЛО	перша лінія оборони	еквівалентний, повний
50	FSLA	free secondary legal assistance	алфавітна аббревіатура	БВПД	безоплатна вторинна правова допомога	еквівалентний, повний
51	FSWs	female sex workers	алфавітна аббревіатура	СП	секс-працівниці	еквівалентний, повний

52	GBV	gender-based violence	алфавітна абревіатура	ґОН; ґЗН	гендерно-обумовлене насильство; гендерно-зумовлене насильство	еквівалентний, повний
53	GCA	government-controlled areas; government-controlled area (in Donetsk and Luhansk regions of Ukraine)	алфавітна абревіатура	(1) ПУТ; ПУУТ	(2) підконтрольні Уряду території; підконтрольні уряду України території, (3) підконтрольна Уряду територія (у Донецькій та Луганській областях України)	(1) еквівалентний, (2) повний, (3) описувальний
54	GCI	Global Competitiveness Index	алфавітна абревіатура	ГІК	глобальний індекс конкурентоспроможності	еквівалентний, повний
55	GDP	gross domestic product	алфавітна абревіатура	ВВП	валовий внутрішній продукт	еквівалентний, повний
56	GFSI	Global Food Safety Index	алфавітна абревіатура	GFSI	індекс глобальної харчової безпеки	запозичення, повний
57	GHG	greenhouse gas	алфавітна абревіатура	ПГ	парникові гази	еквівалентний, повний
58	GMF	global monitoring framework	алфавітна абревіатура	GMF	система глобального моніторингу	запозичення, повний
59	GMI	guaranteed minimum income	алфавітна абревіатура	ГМД	гарантований мінімальний дохід	еквівалентний, повний
60	GRP	gross rating point	алфавітна абревіатура	ВРП	валовий регіональний продукт	еквівалентний, повний
61	HAPP	hydro-accumulating power plant	звуковий акронім	ГАЕС	гідроакумуюча електростанція	еквівалентний, повний
62	HDL	high-density lipoprotein	алфавітна абревіатура	ЛПВЩ	ліпопротеїни високої щільності	еквівалентний, повний
63	high-tech	–	змішана абревіатура	–	високотехнологічний	повний
64	HIV virus	Human Immunodeficiency Virus	тавтологічне скорочення	вірус ВІЛ	вірус імунодефіциту людини	еквівалентний, повний

65	HLP	housing, land and property	алфавітна абревіатура	–	житло, земля та майно	повний
66	HOA	Homeowners' Association	алфавітна абревіатура	ОД	об'єднання домовласників	еквівалентний, повний
67	HPS	hydroelectric power station	алфавітна абревіатура	ГЕС	гідроелектростанція	еквівалентний, повний
68	HRBA	human rights-based approach	алфавітна абревіатура	ПЗПЛ	підходи, засновані на правах людини	еквівалентний, повний
69	HTP	heated tobacco product	алфавітна абревіатура	СНТ	система для нагрівання тютюну	еквівалентний, повний
70	HUS	housing and utility services	звуковий акронім	ЖКП	житлово-комунальні послуги	еквівалентний, повний
71	ICT	information and communications technology	алфавітна абревіатура	ІКТ	інформаційно-комунікаційні технології	еквівалентний, повний
72	ICU	intensive care unit	алфавітна абревіатура	ВІТ	відділення інтенсивної терапії	еквівалентний, повний
73	ID card	–	змішана абревіатура	–	посвідчення особи	дискрептивний
74	IDP	internally displaced person	алфавітна абревіатура	ВПО	внутрішньо переміщена особа	еквівалентний, повний
75	IEC	information, education and communication	алфавітна абревіатура	–	інформаційно-просвітницький	повний
76	IEDs	improvised explosive devices	звуковий акронім	–	саморобні вибуховими пристрої	повний
77	IFA	immunofluorescence assay	алфавітна абревіатура	ІФА	імуноферментний аналіз	транскодування (транслітерація), повний
78	infodemic	–	телескопічне слово	інфодемія	–	еквівалентний
79	infographic	–	телескопічне слово	інфографіка	–	еквівалентний
80	IPA	individual protection assistance	алфавітна абревіатура	–	засоби індивідуального захисту	повний

81	IPC	infection prevention and control	алфавітна абревіатура	–	запобігання розповсюдженню інфекційних захворювань та контролю за ними	дескриптивний
82	IPV	intimate partner violence	алфавітна абревіатура	(1) НІП	(2) насильства з боку інтимного партнера, (3) насильство у партнерських стосунках	(1) еквівалентний, (2) повний, (3) дескриптивний
83	IT connections	–	алфавітна абревіатура	–	інформаційно-технологічні зв'язки	повний
84	ICT	–	алфавітна абревіатура	–	інформаційно-комунікаційні технології	повний
85	IVS (запозичення, трансліт. з російської)	temporary detention facility	алфавітна абревіатура	ІТТ	ізоляторі тимчасового тримання	еквівалентний, повний
86	JRB	joint representative body	алфавітна абревіатура	СПО	спільний представницький орган	еквівалентний, повний
87	KGs	kindergartens	алфавітна абревіатура	–	дитячі садки	повний
88	LA	legal act	алфавітна абревіатура	НПА	нормативно-правовий акт	еквівалентний, повний
89	Lab	<i>Примітка автора: laboratory</i>	скорочення (апокопа)	–	лабораторія	повний
90	LBTIQ	lesbian, bisexual, transgender, intersex, queer	алфавітна абревіатура	ЛБТІК	лесбійки, бісексуальні, трансгендерні, інтерсекс та квір люди	транскодування (транслітерація), повний
91	LEP	local employment partnership	алфавітна абревіатура	МПЗ	місцеві партнерства у сфері зайнятості	еквівалентний, повний
92	LGBTI	lesbian, gay, bisexual, transgender, and intersex	алфавітна абревіатура	ЛГБТІ	лесбійки, геї, бісексуали, трансгендери та інтерсексуали	транскодування (змішане), повний

93	LGBTIQ	lesbian, gay, Bisexual, transgender, intersex and queer umbrella term for people of homosexual, bisexual and non-heterosexual orientation, transgender and nonbinary persons, and intersex persons	алфавітна абрєвіатура	ЛГБТІК	узагальнюючий термін для людей гомосексуальної, бісексуальної та негетеросексуальної орієнтації, трансгендерних, небінарних та інтерсексуальних осіб	транскодування (змішане), дескриптивний
94	LLC	–	алфавітна абрєвіатура	ТОВ	–	еквівалентний
95	low-tech	–	змішана абрєвіатура	–	низькотехнологічний	повний
96	LULUCF	land use, land-use change and forestry	буквено-звуковий акронім	ЗЗЛГ	землекористування, зміни в землекористуванні та лісове господарство	еквівалентний, повний
97	M&E	monitoring and evaluation	змішана абрєвіатура	–	моніторинг та оцінка	повний
98	MARA	monitoring and reporting arrangements (on conflict-related sexual violence)	звуковий акронім	ЗМАЗ	заходи з моніторингу, аналізу та звітування щодо сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом	еквівалентний, дескриптивний
99	MARA	most at risk adolescent	звуковий акронім	ПГР	підлітки груп ризику	еквівалентний, повний
100	MDR (tuberculosis)	multidrug-resistant (tuberculosis)	алфавітна абрєвіатура	–	мультирезистентний (туберкульоз)	повний
101	MFA	macro-financial assistance	алфавітна абрєвіатура	МФД	макрофінансова допомога	еквівалентний, повний
102	MHPSS	mental health and psychosocial support services	алфавітна абрєвіатура	–	послуги з підтримки психічного здоров'я та психосоціальної підтримки	повний

103	MM	mass media	алфавітна абревіатура	–	мас-медіа	повний
104	MNH	maternal and neonatal health	алфавітна абревіатура	ЗМН	здоров'я матерів та новонароджених	еквівалентний, повний
105	MPC	multipurpose cash assistance	алфавітна абревіатура	–	багатоцільова грошова допомога	повний
106	MPTF	multi-partner trust funds	алфавітна абревіатура	БЦФ	багатосторонні цільові фонди	еквівалентний, повний
107	MRE	mine risk education	алфавітна абревіатура	–	просвітницькі заходи щодо мінної небезпеки	повний
108	MSM	men who have sex with men	алфавітна абревіатура	ЧСЧ	чоловіки, які мають секс із чоловіками	еквівалентний, повний
109	MSMEs	micro, small and medium enterprises	алфавітна абревіатура	ММСП	мікро-, малі та середні підприємства	еквівалентний повний
110	MTEF	medium-term expenditure framework	алфавітна абревіатура	MTEF	середньотермінове планування витрат	запозичення, повний
111	NCD (NCDs)	noncommunicable diseases	алфавітна абревіатура	НІЗ	неінфекційні захворювання	еквівалентний, повний
112	NDC	Nationally Determined Contributions	алфавітна абревіатура	НВВ	Національний визначений внесок	еквівалентний, повний
113	NEET	not in employment, education or training; young people (15–24) neither in employment nor in education and training	звуковий акронім	(1) Покоління «ні-ні», (2) NEET	(3) покоління, що не працює та не навчається; молоді люди віком 15–24 років що не працюють та не навчаються	(1) еквівалентний, (2) запозичення, (3) дескриптивний
114	NFI (NFIs)	non-food items	алфавітна абревіатура	НПТ	непродовольчі товари	еквівалентний, повний
115	NGCA	non-Government controlled areas; non-government controlled area (in Donetsk and Luhansk regions of	алфавітна абревіатура	(1) НПУТ	(2) не підконтрольні Уряду території, (3) непідконтрольна Уряду територія (у Донецькій та Луганській	(1) еквівалентний, (2) повний, (3) дескриптивний

		Ukraine)			областях України); непідконтрольні уряду України території	
116	NGO	non-governmental organization	алфавітна аббревіатура	(1) ГО; НУО	(2) неурядові організації, (3) громадська організація	(1) еквівалентний, (2) повний, (3) описувальний
117	NPL	non-performing loan	алфавітна аббревіатура	NPL	non-performing loan	запозичення, повний
118	NPP	nuclear power plant	алфавітна аббревіатура	АЕС	атомна електростанція	еквівалентний, повний
119	ODA	official development assistance	звуковий акронім	ОДР	офіційна допомога з метою розвитку	еквівалентний, описувальний
120	OHS	occupational health and safety	алфавітна аббревіатура	–	підтримка та стимулювання охорони праці	описувальний
121	OMT	operations management team	алфавітна аббревіатура	–	група з управління операціями	повний
122	OPDs	organisations of persons with disabilities	алфавітна аббревіатура	ООІ	організації осіб з інвалідністю	еквівалентний, повний
123	OSH	occupational safety and health	алфавітна аббревіатура	БВП	безпека та гігієна праці	еквівалентний, повний
124	OST	opioid substitution therapy	алфавітна аббревіатура	ЗПД	замісна підтримувальна терапія	еквівалентний, повний
125	PCG	partial credit guarantees	алфавітна аббревіатура	–	часткові кредитні гарантії	повний
126	PCR	polymerase chain reaction	алфавітна аббревіатура	ПЛР	полімеразна ланцюгова реакція	еквівалентний, повний
127	PHSM	public health and social measures	алфавітна аббревіатура	–	заходи з охорони здоров'я населення й соціальної допомоги	описувальний

128	PLWH	people living with HIV	алфавітна абревіатура	ЛЖВ	люди, що живуть з ВІЛ	еквівалентний, повний
129	PPE	personal protective equipment	алфавітна абревіатура	ЗІЗ	засоби індивідуального захисту	еквівалентний, повний
130	PPP	purchasing power parity	алфавітна абревіатура	ПКС	паритет купівельної спроможності	еквівалентний, повний
131	PPP	public private partnership	алфавітна абревіатура	ДПП	державно-приватне партнерство	еквівалентний, повний
132	PREM	patient-reported experience measure	звуковий акронім	PREM	інформація, що отримана від пацієнта	запозичення, повний
133	PSS	psychosocial support	алфавітна абревіатура	–	психосоціальна підтримка	повний
134	PSU	primary sampling unit	алфавітна абревіатура	ПОВ	первинна одиниця вибірки	еквівалентний, повний
135	PTI	payment-to-income ratio	алфавітна абревіатура	PTI	коефіцієнт платоспроможності позичальника	запозичення, дескриптивний
136	PTSD	post-traumatic stress disorder	алфавітна абревіатура	ПТСР	посттравматичний стресовий розлад	еквівалентний, повний
137	PWIDs	people who inject drugs	алфавітна абревіатура	–	особи, які вживають ін'єкційні наркотики	дескриптивний
138	QSDS	quantitative service delivery survey	алфавітна абревіатура	QSDS	кількісне обстеження надання послуг	запозичення, повний
139	RGA	rapid gender assessment	алфавітна абревіатура	–	оперативна гендерна оцінка	повний
140	SALW	small arms and light weapons	звуковий акронім	СЗЛО	стрілецька зброя та легке озброєння	еквівалентний, повний
141	SBP	systolic blood pressure	алфавітна абревіатура	CAT	систоличний артеріальний тиск	еквівалентний, повний

142	SCORE	Social Cohesion and Reconciliation Index	омонімічний акронім	SCORE	Індекс соціальної єдності та примирення; індекс соціальної згуртованості та примирення	запозичення, дескриптивний
143	SDG (SDGs)	Sustainable Development Goals	алфавітна аббревіатура	ЦСР	ціль сталого розвитку	еквівалентний, повний
144	SEA	sexual exploitation and abuse	омонімічний акронім	СЕН	сексуальна експлуатація та наруга	еквівалентний, повний
145	SEP	electronic payments system	звуковий акронім	СЕР	система електронних платежів	еквівалентний, повний
146	SGBV	sexual and gender-based violence	алфавітна аббревіатура	СГЗН	сексуальне та гендерно-зумовлене насильство	еквівалентний, повний
147	SHIZO <i>(запозичення, трансліт. з російської)</i>	punishment cell	звуковий акронім	ШІЗО	штрафний ізолятор	транскодування (транслітерація), повний
148	SIZO <i>(запозичення, трансліт. з російської)</i>	pre-trial detention facility	звуковий акронім	СІЗО	слідчий ізолятор	транскодування (транслітерація), повний
149	SME	small and medium-sized enterprise	алфавітна аббревіатура	МСП	малі та середні підприємства	еквівалентний, повний
150	SOGIESC	Sexual Orientation, Gender Identity and Expression, and Sex Characteristics	звуковий акронім	СОГІССО	сексуальна орієнтація, гендерна ідентичність і самовираження та статеві ознаки	еквівалентний, повний
151	SOP	standard operating procedure	звуковий акронім	СОП	стандартні операційні процедури	транскодування (транслітерація), повний
152	SPP	solar power plant	алфавітна аббревіатура	СЕС	сонячна електростанція	еквівалентний, повний

153	SRH	sexual and reproductive health	алфавітна абревіатура	–	сексуальне й репродуктивне здоров'я	повний
154	SSFCY	Social Services on Family, Children and Youth	алфавітна абревіатура	–	соціальні служби для сім'ї, дітей та молоді	повний
155	SSU	secondary sampling unit	алфавітна абревіатура	ВОВ	вторинна одиниця вибірки	еквівалентний, повний
156	STIs	<i>Примітка автора: sexually transmitted infections</i>	алфавітна абревіатура	ІПСШ	інфекції, що передаються статевим шляхом	еквівалентний, повний
157	SUS (запозичення, трансліт. з російської)	strict conditions of detention	звуковий акронім	СУУ	суворі умови утримання	еквівалентний, повний
158	SV	sexual violence	алфавітна абревіатура	СН	сексуальне насильство	еквівалентний, повний
159	TAC	Temporary Accommodation Centres	звуковий акронім	ЦТР	центри тимчасового розміщення	еквівалентний, повний
160	TB	tuberculosis	алфавітна абревіатура	ТБ	туберкульоз	транскодування (транслітерація), повний
161	TBC	–	алфавітна абревіатура	–	буде визначено пізніше	повний
162	TEA	type of economic activity	омонімічний акронім	ВЕД	вид економічної діяльності	еквівалентний, повний
163	TPES	total primary energy supply	буквено-звуковий акронім	ЗПРЕ	загальне первинне постачання енергії	еквівалентний, повний
164	TPP	thermal power plant	алфавітна абревіатура	ТЕС	теплова електростанція	еквівалентний, повний
165	trans	transgender	скорочення (апокопа)	транс	трансгендер	транскодування (транслітерація), повний

166	TSU	tertiary sampling unit	алфавітна абрєвіатура	ТОВ	третинна одиниця вибірк	еквівалентний, повний
167	TTT	testing, tracking and tracing	алфавітна абрєвіатура	ТВВ	тєстування та відстеження випадків	еквівалентний, дескриптивний
168	TV	–	алфавітна абрєвіатура	–	телебачення; телевізор	повний
169	TVET	technical and vocational education and training	звуковий акронім	ПТО	професійно-технічна освіта	еквівалентний, повний
170	UAV	unmanned aerial vehicles	звуковий акронім	БПЛА	безпілотні літальні апарати	еквівалентний, повний
171	UHC	Universal Health Coverage	алфавітна абрєвіатура	УОПОЗ	універсальне охоплення послугами охорони здоров'я	еквівалентний, дескриптивний
172	UNV	United Nations Volunteers	алфавітна абрєвіатура	(1) ДООН, (2) UNV	(3) добровольці ООН; волонтери ООН	(1) еквівалентний, (2) запозичення, (3) повний
173	URLs	Uniform Resource Locator	алфавітна абрєвіатура	URL-адреси	універсальний локатор ресурсів	еквівалентний (запозичення), повний
174	UTC	united territorial community	алфавітна абрєвіатура	ОТГ	об'єднані територіальні громади	еквівалентний, повний
175	UXO (UXOs)	unexploded ordnance	алфавітна абрєвіатура	(1) НРБ	(2) нерозірвані боєприпаси, (3) боєприпаси, що не розірвалися	(1) еквівалентний, (2) повний, (3) дескриптивний
176	VAT	–	алфавітна абрєвіатура	ПДВ	–	еквівалентний
177	VG	vulnerable groups	алфавітна абрєвіатура	УГ	уразливі групи	еквівалентний, повний
178	VNR	Voluntary National Review	алфавітна абрєвіатура	ДНО	Добровільний національний огляд, Добровільний нацогляд	еквівалентний, повний

179	VoT	victim of trafficking	звуковий акронім	ЖТЛ	жертва торгівлі людьми	еквівалентний, повний
180	WHRD	women human rights defenders	алфавітна аббревіатура	правозахисниці	захисники прав жінок	еквівалентний, повний
181	WPP	wind power plant	алфавітна аббревіатура	ВЕС	вітрова електростанція	еквівалентний, повний
182	WTP	wastewater treatment plant	алфавітна аббревіатура	ВОС	водоочисної станції	еквівалентний, повний
183	XDR (tuberculosis)	extensively drug-resistant (tuberculosis)	алфавітна аббревіатура	–	(туберкульоз) із широкою медикаментозною стійкістю	повний
184	X-ray	<i>Примітка автора: examination based on using X-ray beams</i>	змішана аббревіатура	–	рентгенологічне дослідження	повний
185	YFCs	Youth Friendly Clinics	алфавітна аббревіатура	КДМ	клініки, дружні до молоді	еквівалентний, повний

Графічні та латинські абрєвіатури і спеціальні знаки

№	Скорочення	Пояснення до скорочення (примітки автора)	Тип скорочення	Переклад скорочення	Спосіб перекладу / відтворення
1	approx.	<i>approximately</i>	графічна абрєвіатура	близько	повний
2	Art. (art.)	Article	графічна абрєвіатура	(1) ст. (2) стаття	(1) еквівалентний (2) повний
3	bln	<i>billion</i>	графічна абрєвіатура	(1) мільярд (2) млрд	(1) повний (2) еквівалентний
4	cm	<i>centimetre</i>	графічна абрєвіатура	см	транскодування (транслітерація)
5	Dec.	December	графічна абрєвіатура	грудень	повний
6	distr.	distribution	графічна абрєвіатура	розповсюдження	повний
7	ed.	edition	графічна абрєвіатура	ред.	еквівалентний
8	eq.	equal	графічна абрєвіатура	екв.	транскодування (транскрипція)
9	Fig.	figure	графічна абрєвіатура	рис.	еквівалентний
10	g	gram	графічна абрєвіатура	г	транскодування (транслітерація)
11	GW	gigawatt	графічна абрєвіатура	кВт·год	еквівалентний
12	ha	hectare	графічна абрєвіатура	га	транскодування (транслітерація)
13	Jan-Feb	January-February	графічна абрєвіатура	січень-лютий	повний
14	kg	kilogram	графічна абрєвіатура	кг	транскодування (транслітерація)
15	kg/m ²	kilogram per square metre	графічна абрєвіатура	кг/м ²	транскодування (транслітерація)

16	km	kilometre	графічна абревіатура	км	транскодування (транслітерація)
17	KWh	kilowatt hour	графічна абревіатура	кВт·год	еквівалентний
18	m	million	графічна абревіатура	млн	еквівалентний
19	MHz	megahertz	графічна абревіатура	МГц	транскодування (транскрипція)
20	mln	million	графічна абревіатура	млн	транскодування (транслітерація)
21	mmHg	millimetre(s) of mercury	графічна абревіатура	мм рт. ст.	еквівалентний
22	mmol/L	millimoles per litre	графічна абревіатура	ммоль/л	транскодування (транслітерація)
23	Mr.	Mister	графічна абревіатура	пан	повний
24	Ms.	Mistress	графічна абревіатура	пані	повний
25	n/a	not applicable or not available	графічна абревіатура	н/д	еквівалентний
26	No.	Numero	латинська абревіатура	№	еквівалентний
27	p.	page	графічна абревіатура	стор.	еквівалентний
28	par.	paragraph	графічна абревіатура	пар.	транскодування (транслітерація)
29	para.	paragraph	графічна абревіатура	п.	еквівалентний
30	paras	paragraphs	графічна абревіатура	пп.	еквівалентний
31	St. (George)	Saint (George)	графічна абревіатура	Св. (Георгій)	еквівалентний
32	str.		графічна абревіатура	вул.	еквівалентний
33	t	tonne	графічна абревіатура	тонна	повний
34	tel.	telephone	графічна абревіатура	тел.	транскодування, (транслітерація)
35	UAH	Ukraine Hryvnia	графічна абревіатура	грн	еквівалентний
36	USD	United States dollar	графічна абревіатура	дол. США	еквівалентний
37	RUB	Russian rouble	графічна абревіатура	рубль	повний
38	v.	versus	латинська абревіатура	v.	запозичення
39	#	Numero	спеціальний знак	№	еквівалентний
40	\$	United States dollar (USD)	спеціальний знак	(1) долар США (2) дол. США	(1) повний (2) еквівалентний

41	%	per cent	спеціальний знак	%	запозичення
42	&	and	спеціальний знак	та	повний
43	€	Euro (EUR)	спеціальний знак	євро	еквівалентний
44	<	less	спеціальний знак	<	запозичення
45	>	more	спеціальний знак	>	запозичення
46	≥	more or equal	спеціальний знак	≥	запозичення
47	°C	degrees <i>Celsius</i>	спеціальний знак	°C	запозичення
48	μL	microliter	спеціальний знак	мкл	еквівалентний
49	1 st	first	графічна аббревіатура	1-й	еквівалентний
50	2 nd	second	графічна аббревіатура	2-й	еквівалентний
51	3 rd	third	графічна аббревіатура	3-й	еквівалентний
52	+	more than	спеціальний знак	понад	дескриптивний
53	a.m.	ante meridiem (before noon)	латинська аббревіатура	ранок, ніч	еквівалентний
54	e.g.	exempli gratia (for example)	латинська аббревіатура	(1) наприклад (2) напр.	(1) повний (2) еквівалентний
55	etc	et cetera (and the rest)	латинська аббревіатура	(1) тощо (2) та ін.	(1) повний (2) еквівалентний
56	i.e.	id est (that is)	латинська аббревіатура	тобто	повний
57	ibid.	ibidem (the same place)	латинська аббревіатура	там само	повний
58	p.m.	post meridiem (after midday)	латинська аббревіатура	день, ніч	еквівалентний
59	PhD	Doctor of Philosophy	латинська аббревіатура	доктор наук	повний
60	vs.	<i>versus</i> (against)	латинська аббревіатура	проти	повний
61	CO ₂	Carbon dioxide	латинська аббревіатура	CO ₂	запозичення

Глосарій із суспільно-політичної лексики

У додатку подано варіанти повного, описового та скороченого видів перекладу, які не були представлені у документах основної вибірки, або при відтворенні в україномовних текстах були подані у вигляді англійських запозичень. Серед скорочених варіантів перекладу аббревіатур, акронімів та скорочень є як загальноприйняті переклади, знайдені у офіційних джерелах інформації (помітка «Джерело»), так і авторські варіанти перекладу.

№	Скорочення / аббревіатура	Вихідне словосполучення	Повний/описовий переклад	Скорочений переклад	Спосіб скороченого перекладу
1	AAP	accountability to affected persons	повідомність перед постраждалим населенням	<i>ППН</i>	еквівалентний
2	ABA	area-based assessment	дані зонального дослідження	<i>дані ЗОНАД</i>	еквівалентний
3	ACTEMP	Bureau for Employers' Activities	Бюро МОП із діяльності роботодавців	<i>АКТЕМП</i>	транслітерація
4	AGCT	territory controlled by armed groups	територія, яка контролюється озброєними групами	<i>територія КОГ</i>	еквівалентний
5	AMR	antimicrobial resistance	резистентність до протимікробних препаратів	<i>АМР</i>	транслітерація
6	BEPS	Inclusive Framework on Base Erosion and Profit Shifting	«Інклюзивна рамкова програма з питань розмивання оподаткованої бази та виведення прибутку з-під оподаткування»	<i>БЕПС</i>	транслітерація
7	CEDAW	Convention on the Elimination of All Forms of	Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок	<i>СЕДАВ, КЛДЖ</i>	транслітерація, еквівалентний

		Discrimination against Women			
8	CEDAW COs	Concluding observations by the CEDAW Committee	Заключні зауваження Комітету з ліквідації дискримінації щодо жінок	заключні зауваження Комітету СЕДАВ	повний + транслітерація
9	CERD	Committee on the Elimination of Racial Discrimination	Комітет з ліквідації всіх форм расової дискримінації	(1) СЕРД, (2) КЛРД	(1) транслітерація, (2) еквівалентний (2) Джерело: www.coe.int
10	CIMVHR	Canadian Institute for Military and Veteran Health Research	Канадський інститут дослідження здоров'я військовослужбовців та ветеранів	Канадський інститут ДЗВВ	еквівалентний
11	CMU	Cabinet of Ministers of Ukraine	Кабінет Міністрів України	Кабмін України	еквівалентний
12	CMW	Committee on the Rights of Migrants and their Families; Committee on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of their Families	Комітет із захисту прав всіх трудящих-мігрантів та членів їх сімей	КТМ	еквівалентний Джерело: medicallaw.org.ua
13	COVAW	Coalition on Violence Against Women	Коаліція з питань насильства щодо жінок	КПНЖ	еквівалентний
14	COVID-19 SEIA	COVID-19 United Nations socio-economic assessment	«Оцінка Організації Об'єднаних Націй соціально-економічних наслідків COVID-19»	Оцінка ООН СЕН COVID-19	еквівалентний + запозичення
15	COVID-19 SERP	COVID-19 socio-economic response plan	«План реагування ООН на соціально-економічні наслідки пандемії COVID-19»	ПР ООН СЕН COVID-19	еквівалентний + запозичення
16	CSE	conflict sensitive education	освіта з урахуванням особливостей конфлікту	ОСКОН	еквівалентний
17	CSE	comprehensive sexuality education	комплексна сексуальна освіта	КСО	еквівалентний

					Джерело: knowledge.org.ua
18	CtC clubs	Child-to-child clubs	Дитячі клуби «Діти до дітей»	<i>Клуби «Діти до дітей»</i>	еквівалентний
19	CUFTA	Canada-Ukraine Free Trade Agreement	Угода про вільну торгівлю між Україною та Канадою	<i>УВТ У-К</i>	еквівалентний
20	DCFTA	Deep and Comprehensive Free Trade Agreement	Поглиблена та всеосяжна угода про вільну торгівлю	<i>ПВЗВТ</i>	еквівалентний
21	DDR	disarmament, demobilization and reintegration	роззброєння, демобілізація та реінтеграція	<i>РДР</i>	еквівалентний Джерело: neweurope.org.ua
22	DPMO	Prime-Minister Office on European and Euro-Atlantic Integration	Віце-прем'єр-міністр з питань європейської та євроатлантичної інтеграції	<i>Віце-прем'єр з питань ЄАІ</i>	еквівалентний
23	DPPA	United Nations Department of Political and Peacebuilding Affairs	Департамент Організації Об'єднаних Націй з політичних питань та миробудування	<i>Департамент ППМ ООН</i>	еквівалентний
24	EBA	European Business Association	Європейська бізнес-асоціація	<i>І-Бі-Ей</i>	транскрипція
25	EPIC	Equal Pay International Coalition	Міжнародна коаліція за рівну оплату праці	<i>ЕПІК</i>	транслітерація
26	EPSU	European Public Service Union	Європейська федерація профспілок громадського обслуговування	<i>ЄФПГО</i>	еквівалентний Джерело: fpsu.org.ua
27	EPW	European Programme of Work 2020–2025	Європейська програма роботи на 2020–2025 роки	<i>ЄПР</i>	еквівалентний Джерело: apps.who.int
28	ESPAD	European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs	Європейське опитування учнівської молоді щодо вживання алкоголю та інших наркотичних речовин	<i>ЕСПАД</i>	транслітерація

29	ETUC	European Trade Union Confederation	Європейська конфедерація профспілок	<i>ЕКП</i>	еквівалентний Джерело: fpsu.org.ua
30	EU-27	27 European Union countries	<i>27 країн Європейського Союзу</i>	ЄС-27	еквівалентний
31	EU28	<i>28 European Union countries (from July 2013 to February 2020)</i>	<i>28 країн Європейського Союзу (з липня 2013 по лютий 2020)</i>	ЄС-28	еквівалентний
32	Euro	European	європейський	<i>Євро</i>	транскрипція
33	GAP	Global Action Plan for the Prevention and Control of NCDs 2013–2020	Глобальний план дій ВООЗ щодо запобігання та боротьби з НІЗ на 2013–2020 роки	<i>ВООЗ ГПД НІЗ 2013–2020</i>	еквівалентний
34	GATS	Global Adult Tobacco Survey	Глобальне опитування дорослих щодо вживання тютюну	<i>ГАТС</i>	транслітерація
35	GCM	Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration	Глобальний договір про безпечну, впорядковану і врегульовану міграцію	<i>ГДБМ</i>	еквівалентний
36	GFSI	Global Food Safety Index	індекс глобальної харчової безпеки	<i>Індекс ГХБ</i>	еквівалентний
37	GICHD	Geneva International Centre for Humanitarian Demining	Женевський міжнародний центр з гуманітарного розмінування	<i>ЖМЦГР</i>	еквівалентний
38	GIZ (запозичення, трансліт. з німецької)	(German) Society for International Cooperation; Deutsche Gesellschaft Für Internationale Zusammenarbeit (The German Agency for International Cooperation)	Німецьке товариство міжнародного співробітництва; Агентство з міжнародного співробітництва Німеччини	<i>ГІЦ</i>	транскрипція Джерело: gr.gov.ua
39	GMF	global monitoring framework	система глобального моніторингу	<i>система ГлобМон</i>	еквівалентний
40	HC	Humanitarian Coordinator	Координаторка з гуманітарних питань	<i>КГП</i>	еквівалентний

41	high-tech	<i>high technological</i>	високотехнологічний	<i>хай-тек</i>	транскрипція
42	HLP	housing, land and property	житло, земля та майно	<i>ЖЗМ</i>	еквівалентний
43	HNO	Humanitarian Needs Overview	Огляд гуманітарних потреб	<i>ОГП</i>	еквівалентний
44	IBRD	<i>International Bank for Reconstruction and Development</i>	<i>Міжнародний банк реконструкції та розвитку</i>	МБРР	еквівалентний
45	ICPD Programme of Action	<i>Programme of Action of the International Conference on Population and Development</i>	<i>Програми дій Міжнародної конференції з народонаселення та розвитку</i>	Програма дій МКНР	еквівалентний
46	ICT	<i>information and communication technology</i>	інформаційно-комунікаційні технології	<i>ІКТ</i>	транскрипція
47	ID card	<i>Identity Document card</i>	посвідчення особи	<i>ID-картка</i>	запозичення + еквівалентний Джерело: dmsu.gov.ua
48	IEC	information, education and communication	інформаційно-просвітницький / інформаційний, освітній та комунікативний	<i>інфопросвіт / інфоксом</i>	еквівалентний
49	IEDs	Improvised Explosive Devices	саморобні вибуховими пристрої	<i>СВП</i>	еквівалентний Джерело: www.mil.gov.ua
50	IFES	International Foundation for Electoral Systems	Міжнародна фундація виборчих систем	<i>АйФЕС</i>	транскрипція
51	IMC-PUI	<i>International Medical Corps. Première Urgence Internationale.</i>	«Міжнародний медичний корпус» та Première Urgence Internationale	<i>ММК-РUI</i>	еквівалентний + запозичення
52	IMWG	Information Management Working Group	Робоча група з управління інформацією	<i>РГ УпрІнформ</i>	еквівалентний
53	infodemic	<i>information + epidemic</i>	<i>інформаційна епідемія</i>	інфодемія	еквівалентний
54	infographic	<i>information + graphic</i>	<i>інформаційна графіка</i>	інфографіка	еквівалентний

55	INSO	<i>International NGO Safety Organisation</i>	Міжнародна неурядова організація з питань безпеки	<i>IHCO</i>	транскрипція
56	IPA	individual protection assistance	засоби індивідуального захисту	<i>ЗІЗ</i>	еквівалентний
57	IPC	infection prevention and control	запобігання розповсюдженню інфекційних захворювань та контролю за ними	<i>ЗПІЗК</i>	еквівалентний
58	IT connections	<i>information technology connections</i>	інформаційно-технологічні засоби	<i>ІТ-засоби</i>	запозичення + еквівалентний
59	ITUC	International Trade Union Confederation	Міжнародна конфедерація профспілок	<i>МКП</i>	еквівалентний Джерело: fpsu.org.ua
60	KGs	kindergartens	дитячі садки	<i>дитсадки</i>	еквівалентний
61	low-tech	<i>low technological</i>	низькотехнологічний	<i>лоу-тек</i>	транскрипція
62	M&E	monitoring and evaluation	моніторинг та оцінка	<i>МТО</i>	еквівалентний
63	MDR (tuberculosis)	multidrug-resistant (tuberculosis)	мультирезистентний (туберкульоз)	<i>МР (ТБ)</i>	еквівалентний Джерело: phc.org.ua
64	MHPSS	mental health and psychosocial support services	послуги з підтримки психічного здоров'я та психосоціальної підтримки	<i>послуги з ППЗ та ПСП</i>	еквівалентний
65	MoYS	Ministry of Youth and Sports	Міністерство молоді та спорту	<i>МінМС</i>	еквівалентний
66	MPC	multipurpose cash assistance	багатоцільова грошова допомога	<i>БЦГД</i>	еквівалентний
67	MRE	mine risk education	просвітницькі заходи щодо мінної небезпеки	<i>ПЗМН</i>	еквівалентний
68	MTOT	Ministry of Temporarily Occupied Territories and IDPs	Міністерство з питань тимчасово окупованих територій та ВПО	<i>МТОТ</i>	транслітерація

69	NACE	General Industrial Classification of Economic Activities within the European Communities	статистичний класифікатор видів економічної діяльності ЄС	<i>СКВЕД ЄС</i>	еквівалентний Джерело: www.ukrstat.gov.ua
70	NGO “Donbas SOS”	<i>non-government organization “Donbas SOS”</i>	<i>громадська організація «Донбас SOS»</i>	ГО «Донбас SOS»	еквівалентний + транскодування (транслітерація)
71	NHSU	National Health Service of Ukraine	Національна служба здоров'я України	<i>НСЗУ</i>	еквівалентний Джерело: rp.gov.ua
72	NOP	National Organic Program	<i>Національна органічна програма</i>	<i>НОП</i>	транслітерація
73	NPL	non-performing loan	<i>прострочений кредит</i>	–	повний
74	NPRP	National Preparedness and Response Plan	Національний план протиепідемічних заходів	<i>НППЗ</i>	еквівалентний
75	OCHA HQ's NAAS	Needs Assessment and Analysis Section	Секція підтримки узгодженої оцінки УКГС ООН	<i>СПУО УКГС ООН</i>	еквівалентний
76	OECD/DAC	Development Assistance Committee of the Organization for Economic Cooperation and Development	<i>Комітет сприяння розвитку Організації економічного співробітництва та розвитку</i>	<i>ОЕСР/КСР</i>	еквівалентний Джерело: mtu.gov.ua
77	OECD/G20	<i>Organization for Economic Cooperation and Development / Group of Twenty</i>	<i>Організація економічного співробітництва та розвитку / Група двадцяти міністрів фінансів та керівників центральних банків</i>	ОЕСР/G20	еквівалентний + запозичення
78	OHS	occupational health and safety	підтримка та стимулювання охорони праці	<i>ПСОП</i>	еквівалентний
79	OMT	operations management team	група з управління операціями	<i>ГУО</i>	еквівалентний
80	PARP	Partnership for Peace Planning and Review Process	процес планування та огляду Програми НАТО «Партнерство заради миру»	<i>ППО ПЗМ</i>	еквівалентний

81	PCG	partial credit guarantees	часткові кредитні гарантії	ЧКГ	еквівалентний
82	PEPFAR	President's Emergency Plan for AIDS Relief	Надзвичайний план Президента США для надання допомоги у зв'язку зі СНІДом	ПЕРФАР	транслітерація
83	PETS	Public Expenditure Tracking Survey	Дослідження з відстеження державних видатків	ПЕТС	транслітерація
84	PHSM	public health and social measures	заходи з охорони здоров'я населення й соціальної допомоги	заходи з ОЗСД	
85	PISA	Programme for International Student Assessment	Міжнародна програма з оцінювання освітніх досягнень учнів; міжнародне дослідження якості освіти	МПОУ	еквівалентний
86	PREM	patient-reported experience measure	інформація, що отримана від пацієнта	ПРЕМ	транслітерація
87	ProSkills ToT	"ProSkills" Training of Trainers	тренінг для тренерів під назвою «ProSkills»	ТТ «ProSkills»	еквівалентний + запозичення
88	PSS	psychosocial support	психосоціальна підтримка	ПСП	еквівалентний
89	PWIDs	people who inject drugs	особи, які вживають ін'єкційні наркотики	ОВІН	еквівалентний
90	QSDS	quantitative service delivery survey	кількісне обстеження надання послуг	КОНП	еквівалентний
91	REACH	Registration, Evaluation and Authorisation of Chemicals	Регламент ЄС про хімічні речовини та їх безпечне використання (ЄС 1907/2006)	ЄС REACH	дескриптивний + запозичення
92	RGA	rapid gender assessment	оперативна гендерна оцінка	ОГО	еквівалентний
93	Rio+20	United Nations Conference on Sustainable Development / Earth Summit 2012	Саміт Землі 2012 або Конференція ООН зі сталого розвитку	Rio+20	транслітерація

94	SAGE	WHO's Study on Global Ageing and Adult Health	Дослідження ВООЗ щодо глобального старіння та здоров'я дорослих	<i>Дослідження ГСЗД ВООЗ</i>	еквівалентний
95	SBA	Stand-By Arrangement	Угода про резервне кредитування	<i>Угода РК</i>	еквівалентний
96	SCFS (model)	Safe and Child-Friendly Schools (model)	«Безпечні та доброзичливі до дітей школи»	<i>БДДШ</i>	еквівалентний
97	SCORE	Social Cohesion and Reconciliation Index	індекс соціальної згуртованості та примирення	<i>(індекс) СКОР</i>	транскрипція
98	SRH	sexual and reproductive health	сексуальне й репродуктивне здоров'я	<i>СРЗ</i>	еквівалентний
99	SSD	Safe Schools Declaration	«Декларація про безпеку шкіл»; Декларація про безпечну школу	<i>ДБШ</i>	еквівалентний
100	SSFCY	Social Services on Family, Children and Youth	соціальні служби для сім'ї, дітей та молоді	<i>СССДМ</i>	еквівалентний
101	STEPS	(WHO) STEPwise approach to surveillance	система поетапного підходу до епіднагляду (ВООЗ)	<i>СТЕПС</i>	транслітерація
102	STEPS survey	STEP wise approach to surveillance survey	дослідження щодо застосування підходу до епідеміологічного нагляду за факторами ризику	<i>дослідження СТЕПС</i>	еквівалентний + транслітерація
103	SWTS	School-to-Work Transition Survey	«Перехід від навчання до роботи»	<i>програма ПНР</i>	еквівалентний
104	TBC	<i>to be clarified; to be confirmed</i>	буде визначено пізніше	<i>б.в.п.</i>	еквівалентний
105	TV	<i>television</i>	телебачення; телевізор	<i>ТБ, ТВ</i>	еквівалентний, транслітерація
106	UK	<i>United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland</i>	<i>Сполучене Королівство Великобританії та Північної Ірландії</i>	<i>Велика Британія</i>	еквівалентний Джерело: export.gov.ua

107	UN DESA	<i>United Nations Department of Economic and Social Affairs</i>	Департамент з економічних і соціальних питань ООН	<i>ДЕСП ООН</i>	еквівалентний Джерело: womenua.today
108	UNDSS	United Nations Department of Safety and Security	Департамент Організації Об'єднаних Націй з питань охорони та безпеки	<i>ДПОБ ООН</i>	еквівалентний
109	UNSC	United Nations Security Council	Рада безпеки ООН	<i>РБ ООН</i>	еквівалентний Джерело: resource.history.org.ua
110	UPR	Universal Periodic Review	універсальний періодичний огляд	<i>УПО</i>	еквівалентний
111	URC	Ukraine Reform Conference	Конференція з реформ в Україні	<i>ЮРК</i>	транскрипція
112	U-Report	<i>messaging tool that empowers young people around the world to engage with and speak out on issues that matter to them U-Report</i>	<i>міжнародний молодіжний проект Дитячого фонду ООН, який через онлайн опитування допомагає з'ясувати ставлення молоді до різних аспектів суспільного життя «U-Report»</i>	<i>«Ю-Репорт»</i>	змішане транскодування Джерело: ukr-socium.org.ua
113	USAID	U.S. Agency for International Development	<i>Агентство США з міжнародного розвитку</i>	<i>ЮСЕІД / АМР США</i>	транскрипція / еквівалентний
114	USE	UN Social Cohesion and Reconciliation Index for eastern Ukraine	індекс соціальної єдності та примирення ООН для Східної України	<i>(індекс) УСЕ</i>	транслітерація
115	VAT	<i>value-added tax</i>	<i>податок на додану вартість</i>	ПДВ	еквівалентний
116	XDR (tuberculosis)	extensively drug-resistant (tuberculosis)	(туберкульоз) із широкою медикаментозною стійкістю	<i>(ТБ) ШМС</i>	еквівалентний
117	YWG	UN Youth Working Group in Ukraine	Робоча група ООН у справах молоді в Україні	<i>РГМУ ООН</i>	еквівалентний

SUMMARY

Marharyta Lymar. Translation Specificity of Abbreviations, Acronyms and Contractions in Socio-Political Discourse. – Mykolaiv, 2022.

The paper is devoted to abbreviations, acronyms and contractions (clippings) and the ways used by translators to reproduce them in socio-political discourse. The research aim is to study the types of shortenings used in socio-political communication, and to explore approaches to their translation, performing a content analysis of documents from the United Nations country team website of Ukraine, as well as other official Internet sources. According to the aim, the tasks of the current master research are the following: to study socio-political discourse as a special type of communication; to explore the concepts of “abbreviation”, “acronym” and “contraction” (“clipping”) in historical retrospect; to examine shortenings and features of their functioning in socio-political discourse; to elucidate theoretical bases of translation of English abbreviations, acronyms and contractions into Ukrainian; and to fulfil the content analysis of the resources from official website of the UN Office in Ukraine for the usage and methods of translation of abbreviations, acronyms and contractions. The scientific novelty includes the implementation of one of the first attempts at a comprehensive study of the usage and translation of shortenings in the texts of socio-political orientation. Moreover, a wide range of English sources that has not previously been the subject of a special study is explored.

The study found that discourse is an intermediate phenomenon between oral communication on the one hand and fixed text on the other. It can be considered in the narrow sense as a text or conversation, or in the broad sense – as a written or linguistic result of communicative action. Socio-political discourse is a subcategory of political discourse that encompasses all language structures, subjects and addressees in the politics and society sphere. Socio-political discourse is a type of institutional discourse that unites texts created in specific circumstances. Such texts include reports and their translations published on the official website of the UN Office in Ukraine.

It has been stated that the first abbreviations of words have been used in political records since ancient times to save time and space resources in the context of exchanging large amounts of information that is especially relevant in the field of socio-political communication. All kinds of abbreviations of words and phrases can be generally called “shortenings”. “Abbreviation” or “initial shortenings” are considered a subtype of shortenings for the first letters and sounds in words and original phrases. “Acronym” is an abbreviation that is more similar to a word in pronunciation and sound characteristics. In addition, there are “contractions” or “clippings”, which are abbreviated versions of single words.

The study considers the following types of shortenings: contractions (clippings) of the word base (apocope, apheresis, syncope, mixed type) and abbreviations (alphabetic abbreviations, acronyms, alphabetic, compounds, graphic and Latin abbreviations). Telescopic words are also considered in the context of contractions. Classification of acronyms includes sound and letter-sound acronyms, backronyms and recursive acronyms. The general classification is supplemented by syllabic abbreviations (acronyms), homonymic acronyms and tautological abbreviations. During the study, special symbols are also added to the list of abbreviations.

According to the results of practical research, it was found that within the institutional socio-political discourse, most of the analyzed shortenings are abbreviations, in particular, alphabetical abbreviations and acronyms. Translation analysis has shown that most abbreviations, acronyms and contractions are translated in one or two ways – completely or by using equivalents in Ukrainian language. It is proved that a large number of abbreviations and acronyms, which are mostly used to denote proper names, including states, organizations, socio-political initiatives and documents characterizes institutional socio-political discourse. Texts of institutional socio-political discourse have fewer abbreviations compared to media texts of socio-political orientation, due to the lower degree of formality of the latter. Shortenings that cause the most difficulty in translation include those that are used without accompanying decipherment in the source text or have several interpretations; abbreviations that do not correspond to the full version of the translation or have only

a descriptive translation; shortenings that have different reproductions in different texts due to transliteration errors; sometimes – homonymic acronyms, spelling and pronunciation of which are similar to ordinary words; acronyms and recursive acronyms as words that give rise to new phrases; English abbreviations that are transcoded versions or equivalent for abbreviations from other languages; uncommon graphic and Latin abbreviations; telescopic words, etc. Translating the mentioned shortenings, a translator should follow the pragmatic principles of translation, logic and, if necessary, be creative, analyzing the context and structure of abbreviations, acronyms and contractions, using reference books and official sources, comparing different variants of shortenings' reproductions to choose or create one that suits the context and communicative situation.

Key words: socio-political discourse; institutional discourse; shortening; abbreviation; acronym; contraction; equivalent; transcoding; full translation; descriptive translation; borrowing.